

Стрельбицький Михайло Петрович

Народився 3.06.1949 р. в с. Майдан-Вербецький Летичівського району Хмельницької області. Поет, критик, літературознавець. Кандидат філологічних наук, професор кафедри культурології Вінницького національного технічного університету. Автор 17 збірок поезії, монографії про творчість Олеса Гончара та численних статей у періодиці. Лауреат літературних премій.

Вцілівши розумом, рятунку
не жди, поете, ні від кого.
Наповнюй зсмыслами чарунку
для трутня всякого меткого.

Дзуми, наповнюючи, щасно,
життя коротке — *vita brevis*;
присвічуй усміхом незгасно,
подібний до Анжели Девіс.

Бо чорний, чорний, як чернозем,
або вугляк о головешці,
твій льос, на хисти перемножен,
побитий вірусом на флешці.

Вцілівши розумом, одначе
не лізь в депресію зі стресу:
ти ж антивірусом ходячим
маячиш на шляхах прогресу?..

ШКОЛА ПЕРЕПИТУВАНЬ

Михайло СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

Михайло
СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

ШКОЛА ПЕРЕПИТУВАНЬ

ВІРШІ
ЦИКЛИ

Михайло Стрельбицький

ШКОЛА
ПЕРЕПИТУВАНЬ

Вірші, цикли

Вінниця
ДП «Державна картографічна фабрика»
2009

ББК 84.4УКР6-5

С84

УДК 821.161.2-1

*Книгу видано за сприяння
Вінницької обласної державної адміністрації
та Вінницької обласної ради*

Стрельбицький М. П.

С84 Школа перепитувань. Вірші, цикли. — Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2009. — 320 с.: іл.

ISBN 978-966-2024-66-1

Книжку склали сім різномасштабних розділів: вступний — «Під знаком питального знака» та основні тематичні — «Сонети-силуети. Велика галерея», «З епіграмного запАсника», «Летичівські краков'яки (так воно було)», «Байки вінницькі (так воно є)», «Йоцемидаесія», «І знову в Україні». Впізнавані риси авторського самоіронічного ліризму та філософської сатири визначили стильову її палітру. Ідейною ж домінантою став вимогливий гуманізм: без атеїзму, але й без спекуляцій на вірі та віруваннях. Подивування, з одного боку, безоглядною героїчною самопосвятністю людського подвижництва, з боку іншого — недалекоглядним практицизмом та захланністю пересічного людського існування — як у вигаданій країні Йоцемидаесії, так і в новітній Україні, — об'єднало різножанрові вірші та цикли.

ББК 84.4УКР6-5

ISBN 978-966-2024-66-1

© Стрельбицький М. П., 2009
© ДП «ДКФ», 2009

У школі перепитувань

У школі перепитувань
тихі відмінники
стільки разів вихоплюються зі своїми наївняцькими
«Але чому?», «Але навіщо?», «Тільки ж звідки?»,
«Але ж куди?», «А за рахунок чого?», «І за чий рахунок?»,
«І все-таки задля чого?»,
що учитель Життя, не в змозі на всі їх
переконливо відповісти,
то хмикає та микає,
то записує в щоденник зауваження щодо поведінки,
то гатить указкою по пальцях,
а то, геть забувши про свій педагогічний авторитет,
театрально ляскає себе по лобі
та про всяк випадок надсилає відповідний запит
інспектору Космосові.
Інспектор Космос, заклопотаний власним розширенням,
переадресовує ту дріб'язкову зелену сверблячку
самому Абсолютові.
Абсолют доручає розібратися Спасителеві людства.
Але Спаситель людства
уже людством розіп'ятий,
апостоли уже все на свій лад переказали,
а друге Пришестя знову відкладається.
Отож учитель Життя супить брови, гримає та клацає
і — зробивши лужно-кислотну міну —
знижує надоддливим відмінникам
оцінку за поведінку.
Натомість завищує оцінку за знання
сонливим трійочникам та хорошистам-зубрилкам.
Отут і починаються абітурієнтські пристрасті
конкурсу оцінок — конкурсу оцінок,
у який активно втручаються пільговики-інваліди,
а також пільговики категорії 2 — усі ті, хто не там
або не тоді народився
або запасся довідками про своє майбутнє сирітство.

Смертельні пристрасті смертельно й закінчуються:
тихим відмінникам частково відбирає мову,
а ущерблює мовлення;
крайні інваліди об'єднуються з крайніми ж
собі на умі хорошистами-зубрилками, скандують:
«Є те, що є! маємо те, що маємо!
служимо тим, кому служимо!
нехай нас мають ті, хто має все!»
Диво дивнее: як у такім супербедламі
міг з'явитися бодай якийсь варіант «Науки вдячності»,
подаватися до друку (хай і скорочена версія)
«Школи перепитувань»
та виношуватись розширений курс
«Мистецтва не впадати у відчай»?
Га?.. А навіщо? Задля чого?.. І все-таки — чому?

ПІД ЗНАКОМ ПИТАЛЬНОГО ЗНАКА

1. Чомучки — остючки

Intermezzo на початку

Як почуввається — знати б хотів —
істина, яку скандують хором?
Скільки потрібно прожити життів,
щоб скандування зужити сором?
Де і коли починається те,
що зовемо колективним прозрінням?
Хто зберігає у серці святе
правди вмістилище
від ожиріння?
Звідки приходить чуття далини?
Чому тріщить хітон марновір'я?
Навіщо сняться рожеві сни?
Куди подіти рожеві мрії?..
Й коли, коли скінчиться оце
Самокатування оцими штудерними
Питальними знаками??? Ставлять правцем,
Гаками впливаються підреберними.

Ars poetika

Що більше стилю, то менше змісту,
що більше змісту, то менше стилю.
Штурмуєш стилю пугу Бастилію,
ведеш конкісту у гуцу змісту.

Зміст вислизає, стиль прилипає,
щось невимовне запропадає;
запропадає щось несказанне,
позасвідоме, попіддиванне.

Попіддиванні змісти, як миші,
сьогомиттеві, понадколишні,
гризуть твердиню душі і духа —
не засипає їх потеруха.

Хоч потеруха диванноборча —
плебсодогідна, тиранотворча,
сівка по світу, як тії спори,
з яких поганки і мухомори.

Хоч мухомори — краса голінна
(котрі червоні — барва кармінна,
а білі — сиві, рожевуваті) —
смакують злидням у кожній хаті;

їх, білі, в кущих лісах подільських
звем ковпаками — щоб не поділись,
червоні теж нам не футбольнути —
про всяк випадок, про голод лютий.

Тож не до стилю буває, звісно,
коли у роті пісно та прісно;
а й не до змісту тоді буває,
коли кармінна світ затуляє.

Зміст прослизає,
стиль залипає...
Юшка з Бастилій
всім нам буває?

Ньютонада

О пів на двадцятку
він вийшов до саду. Саме
падав промінь передостанній,
спадали перші роси,
тінь, на стежку упавши, росла
і росла,
та все ж з-поміж усього цього

він помітив, як упало зелене яблуко
і відкрив усесвітній закон тяжіння, —
Ньютон!

Слава у віках і підручниках Ісааку Ньютону,
незважаючи на всі нарікання
ситих вибалушених школярів
і таких же, перейнятих
24-годинною секрецією
псевдостудентів.

Інша історія
для них куди менш значима
і не обтяжлива перспективою
навчальних дискомфортів
у майбутньому.

О пів на двадцятий я вийшов до саду. Саме
перелетів через паркан,
падав камінь,
упали криваві роси,
падали літаки і бомби,
падали прокльони і люди,
невмирущі вожді й вічні імперії;
прикриваючись метеоритами й кометами,
падали зірки і сузір'я;
та все ж серед усього цього
я помітив, як упала пелюстка червонокрівцяна
і відкрив великий закон взаємного перепитування
усього суцього.

Мир вашим лінощам,
іменні стипендіати
регіональних саламандр
і столичних бонз!
Вічная пам'ять
вашим нобеліантським тріумфам
ві сні,
гуманізатори
урбаністичних прерій!
Поміж нами пелюстка
важко паде,
свідомістю намагнічується.

Ви за все це на мене гніватися не будете?
Ви усього цього в добрий наш час
просто не зауважите,
правда ж?

До фіалки вечірньої

Ти куди це, фіалко вечірня?
Кінецьквітня одцвітна, куди?
Кличе синь попідхмарна, дочірня?
Розступились шляхами ґрунти?
Заникати умієш, фіалко,
так нагально, безжально, притьмом,
мов тобі тут нікого не жалько
на горбі, у горбі, під горбом.
Ще ж година далеко не літня.
Чом же ти відступальна така,
кінецьквітня — немов кінецьсвітня,
сльозоока фіалко гірка?

Ніхто не хоче нікого чути

Ніхто не хоче нікого чути,
а сам кричить, вимагає уваги
та морщить лоба: прагне збагнути
свої над ближнім своїм переваги.

А ті переваги вигадуєш сам
і сам собі втовкмачуєш гідно
при кожній нагоді — ото ж, принагідно;
як треба — догідно й попам, небесам.

Бо вже ж, коли треба, спровориш на свічку,
або й на храмину (з негаданих добр):
щоб слави зажити як мудр і хоробр,
звитяжний герой понад іншу калічку...

Нікого не хоче розчути ніхто:
де Рада Найвища? де цирк шапіто?

Сільський подільський пейзаж з айсбергами

Чи треба про Пегаса?
Чи варто про жалі?
Погода — як на Спаса
в негрішному селі.

А Спаса вже минуло,
і спасівки гнилі
лежать у травах чулих
в негрішному селі.

Гріхи були, бували;
спокутувано всі.
Бджола, зламавши жало,
хлинається в росі.

Хвала бджолиній жертві,
сльоза її трудам.
На шлях віконця мертві
більмавлять тут і там.

Погода до негоди
бреде, як восени.
Спішать чужі народи
тихцем крізь бур'яни.

Бо все ж земля тут ласа
і люд ще тягловий.
Не треба стане Спаса
й ума до голови.

Погода, то погода:
тю-тю! тась-тась! вуть-вуть!
Чому ж так світу шкода?
Чом айсберги пливуть?

Пейзаж просвітянський

(Уривок)

*Анатолію Бортняку, Леоніду Філонову,
Тамарі Ягельській з любов'ю і зажурою*

Знов місцеві просвітяни
біля пам'ятника стали,
знову палко промовляють,
отже ж знову — так і знай —
день уродин альбо смерті,
роковини чи річниця, —
дощ і вітер не завада, —
перехожий, постривай!

Перехожий пробігає,
та промовці неблаганні:
до тролейбуса й трамвая
догукатись норовлять;
збоку піп благословляє
це служіння просвітянське,
і просвітлені колеса
у майбутнє хлюпотять.

Вся просвітлена Вітчизна
у майбутнє хлюпотить —
не догнать, не зупинить,
тільки поблагословить.

Своя ніша

У чужій стояти ніші — гріх пекельний, найстрашніший.
Приблизить господар ніші, та й сахнется, та й — куди?
До чужих же? До незгірших? Позолочених та інших?
До твоєї? А твоя де? Збув її розпрокуди?
Півбіді, якщо живого нішу ти зайняв нестрого
(лиш спросоння трудового), а — покійника якщо?
О, покійник неспокійний ждять не стане перших півнів:
ззаду візьме попід ручки, тихо стягне у Ніщо.

У безсмертного відбити... нішу легше: очорнити,
дьюгтем квацньнути, втопити у баюрі між епох;
й так ото у його ніші хисти всі твої видніші —
хоч би поки рейдер інший дьюготь лле на вас обох.

Ой у краю у розмаю своя ніша завше скраю:
найсвоїша — наймиліша. Найтісніша? Ну то й що ж?
Трудова, то й найтісніша. Забіжить хіба що миша,
а з двоногих паразитів лиш сміливець (крайній!) вхож.
Крайній сміло в нішу крайню при потребі проникає:
то на вибори покличе, то рекламку занесе,
то позичить філіжанку, щоб налити собі зранку,
то подякувати лізе — за гостинність і те-се.
В цій своїй холодній ніші скраю, де вітри найбільші,
а тумани найбільші, а з лісів — дух лісовий, —
сам собі і за боввана, і за пана (що з Івана),
і — щоб миші відлякати — виеш... голосом сови?

Сонет нобеліантський

Привидиться, аби лиш придивитись:
то привид Нобеля бреде крізь хутори
похмільної, сивушної пори?
Зумів, зумів, курилко, воплотитись!

З розмов палких вдалось йому зродитись,
еґе, постати — що не говори.
Цілує в чола хлопців: раз! два! три!
Щоб не втомились, мрійники, гоститись.

І дзенькіт чар тутешній будить світ,
така вже є природа і порода.
Співають хлопці, голосів не шкода.

«Чия то дівчина?.. Ой, чий то кінь стоїть?» —
допитується юнь сивоборода.
Аж Нобель мов заслухався, заброда.

А що поніс той привид? Динаміт?!

Трипільське абракадабріо

Природа з богами у спілці,
А руки хистять мозолі.
Вертаються з поля трипільці,
А вдома їх ждуть мурмалі.

Трипільці заварюють кашу,
Кутею вгощають гостей.
Вгостились — кричать: «Матерь вашу!..»,
Наганом тручають «взашей».

Страждатоньки схильні за віру,
У вузлики взявши куті,
Трипільці ідуть до Сибіру,
Їм стеляться хресні путі.

У дебрях кутя проростає,
З куті буде «Водка Smirnoff».
Трипілля багном заростає,
Співаючи про Петергоф.

Природа в безбожжі шаліє,
Безбожно й конає, сліпа...
«Й-а хто ж нас, дурних, пожаліє —
най — най — най, падаб — дуб — дупА?!..»

Перепитування про Сізіфа

Бути Сізіфом з протилежного боку гори,
гарувати за 10 умовних одиниць на тиждень
без шансу втрапити на очі міфотворцям
чи бодай якомусь неакредитованому бельбасові
з любительською відеокамерою?
А так же ж воно й буває зазвичай,
от і в цьому геологічному сезоні
(«На тім боці при потоці
на камені їжджу!»).

Навпаки, з цього боку
частіше обходимось муляжем —
біороботом першого покоління
у трипільській вишиванці напідпитку.
Бо сізіфова праця давно стала символом,
доблестю та героїзмом
і родовою (фамільною) гордістю.
Тож усі Сізіфенки, Сізіфовські,
Сізіфови й Сізіфмани
дуже пишаються проскрибованим предком,
покликаючись на його довголіття
та вірність обраному шляхові.
Перший-ліпший з них,
вигравши, нарешті, у казино,
обіцяє надіслати предкові матеріальну допомогу
або звести потойбічний храм Святого Сізіфа;
інший не раз вже й вирушає
з відповідним твердим наміром це зробити,
але дорогою до найближчого відділення «Western Union»
щоразу виникає ще одне, ще більш заманливе казино.
І тільки камінь, Сізіфів камінь,
перейнявшись співчуттям правдивим і невідкладним,
кожного разу летить з вершини додолу
з найтвердішим наміром якщо не розколотися на кілька,
то бодай ущербитись.
Та ба!
Натомість до нього тільки налипають
дрібні та дрібнющі,
ніби до снігового кавалка
сніг.
Чому, ну чому бути Сізіфом — це так малопомітно,
особливо з того боку гори?
Чому, ой чом же, чом,
стікаючи потом, так мерзне він,
аж прошмульгана вишиванка
змушена сама заростати-залатуватись
на його ребрах
нині і прісно?

Перепитування в Одесі на вулиці Ільфа та Петрова

Радіти лиш тому, що ми були?
Печалитись тому лиш, що відходим?
Не втрапивши на віденські бали,
не втовкши Геракліту в ступі воду.
Стількох земних не звідавши утіх
(літа пішли на схвалення й протести),
у текстах всіх не виловивши бліх,
в своїх бідняцьких, непродажних текстах.
Радіти все ж... хотілось би? Радій!
Радій, що все ще сам собі не свій,
себе дивуєш, зрідка, а дивуєш:
то думкою із приводу подій,
то вчинком навіть, аж зелений змій
до ніг паде: «Ти мною знов гордуєш?»

Перепитування в Майдані-Вербецькому

Криничка квакне навздогін
і гад прошелестить.
Всіх не злічити перемін,
Укусів не злічить.
Сичить повсюдно целофан
в краю зотлілих гільз,
а бите шкло в краю доган
допучується лінз.
Самозапалення лісів!
Усе колись горить.
І як би тут той уцілів,
хто роджений згори?
Криничка всохне навздогін?
Замре лінивий гад?
В краю незбутніх перемін,
не скінчених нарад.

Чи Україні ти абориген?

(Перепитування в присутності Василя Василяшка)

«Чи Україні ти син?»

Василь Василяшко

Чи Україні ти абориген?
А чи, загостювавшись, обізлився?
І тлиш аборигенів, як сказився,
тусаєш геном горопашний ген.

І мочишся, й плюєш на зелен-клен,
у вишиванку поглядом вчепився,
об пам'ятний пеньок перечепився?
Гай-гай, грішиш, а пекло не ген-ген.

Тут пекло час від часу вибухало,
коли твої доходили крайка,
а їм усе здавалося, що мало.

Масна й глевка, земля тоді тонка
нараз шипіла, як під автогеном.
Огуднику, назвись аборигеном!

Зумієш драпака. А — гопака?

У бризках шампанського

У бризках шампанського
блеє спортивний тріумф:
то нашу «захищено честь»,
неспортивний земляче.
В баюрах шампанського
тонемо в ріднім краю,
тріумф до тріумфу:
вітчизна тріумфів неначе.
З-під бризків — під бризки,

з баюри в баюру: живем!
(Хоч дехто — з голодних та гнаних —
не вірячи, скигнуть:
мовляв, виживаєм).
Раніше ми вижили!
...З розуму? Ге! Та невже?
Про кого ж то тьохнув
(Господь його хай береже),
не прип'ятський — бродівський, ге ж,
соловейко за гаєм?
У бризках шампанського
втоне Трипілля колись?
Полите шампанським,
не вродиться жито-пшениця?
Ти, давній земляче,
в поклоні до скиби схиливсь?
І хмарка набігла?
Й кислотна хлющить хляпавиця?

Вірить-не-вірить

Хтось не хоче вірити своїм очам?
Облишмо його: то — закоханий.
Інший не тільки очам не вірить,
але й не слухає голосу розуму?
Відсахнімося та обійдімо:
то — закоханий безнадійно
альбо ж малорос борщоїдний
гостеприємний.
Інший-третій — вірить.
Але тільки в найгірше.
Наувірувався та й вірить.
Наприклад, стверджує, ніби акції проти УПА
тривають у його вітчизні досі.
Чорнобиль? Акція анти-УПівська!
Чорнобильський такий-от саркофаг?
Поготів анти-УПівська!
Секотного липня палаючі цистерни з братнім фосфором?
Ще й яка анти-УПівська!

Бо, мовляв, війна триває,
й самий факт нашого все-ще-існування
є неспростовним доказом,
що війна проти нас ведеться,
ой же й не переводиться!
Подивляючи та слухаючи
цих трьох, можна б з глузду з'їхати безповоротно,
якби не четвертий.
Четвертий з блаженнішою усмішкою
всівся собі біля підніжжя Говерли,
змочив марлеву пов'язку густим розчином соди,
поклав перед себе оберемок ромашок,
заворожено обсмикує пелюсточки:
«Вірить?.. Не вірить?..»
В ньому наша надія. Хоча б якийсь оптимізм.

Криптонім

Астральних наших зустрічей незвісність,
їх навіть нам безслідний зовсім слід:
у серці, ге ж, бо де ж би ще їм слід,
таким слідам, притлумлювати дійсність?

Земна така маленька несумісність,
різниця — нерозумна — в стільки літ
(«Ах, в скільки літ!» — зітхає скрушно «світ»,
окату демонструючи привітність).

«Якби ще багатенький був, чи що,
ну хоч би при посаді відповідній,
а то в маршрутці іззігнувся, бідний...»

Авжеж, нізвідки їду у ніщо:
ні зловживань за мною, ні крадійства,
в очах передпенсійне «жди-надійся»...

Астрал астралу вторить: «Ти — про що?»

Перепитування з Шевченком про дівча пивоносне

*Дівча любе, чорнобриве
Несло з льоху пиво.
А я глянув, подивився —
Та аж похилився...
Кому воно пиво носить?
Чому босе ходить?
Боже милий! Твоя сила
Та тобі ж і шкодить.
Тарас Шевченко*

Чому воно, хоч не босе,
А — простоволосе?
Чому воно, хоч узуте,
А таке розкуте?
Чому воно, макіяжне,
Аж таке поважне?
Чи тому, що носить пиво
Пикам кровопивним?
Чи тому, що кровопивні
Йому не противні?
Чи тому, що мрію гідну
Має й носить всюди:
Що його ці кровопивці
Виведуть у люди?

Перепитування перед пам'ятником Лесі Українки у Звягелі

Кассандро Лесю, дівчино-зигзице,
які твої ще збудуться слова?
На полі крові доживує нищий?
Спливе за димом пісня лісова?
На полі крові, гей, на полі крові,
перелічивши марні срібняки,

христопродавці, гей, дубоголові,
христопридбавцям служать залюбки.
Усе — як бач. Збулися застороги,
немов ніхто не чув пересторог.
Багатий гордий, що умом убогий,
ростуть борги, і Бог наш знову вбог.
І «мовник», перед завучем привітний,
дитячу думку тлумить ледь живу,
талдичить, злидень, про «вогні досвітні»,
«віки потомні» славить — наяву.
А Вавілон планує гекатомби,
приймає стрічні плани гекатомб.
Раб-неофіт пішов би в катакомби —
не вміє дошукатись катакомб.
Останні катакомби розорали
плужища вавілонської дотла:
щоб більше не боролась, мов Ізраїль,
щоб Українок більше не дала.
Лиш ти — єси. Всебачнице остання,
усеболяща матінко благих.
Збуваються слова, і в нашій стані
потроху... ніби... мешає сліпих?

І навіщо мощі Вані? (Що тут вдієш — паліндром)

І навіщо мощі Вані,
коли краще Вані в Мані
на оздобленім дивані,
там за манну — ой, за мані.
Манна в надрах дозріває,
Йванко надра розробляє:
за якісь маленькі мані
розробляє — вже ж для Вані,
отже ж — бісів — і для Мані.
«Ой чи пан там чи пропав,
ой чи нафта чи пропан, —
все добудем, будем-будем,

аби гріш нам перепав!»
Знать, потрібні й моці Вані,
найсвятіші, благовханні;
хай дорога варта мані —
звідусіль везуть їх Вані.
Ваня Йванкові ті моці,
найсвятіші, найдорожчі,
перед очі, перед носа
скрізь довозить та доносить.
І в Тюменю повну жменю,
і в Полтаву без угаву,
до Києва ще й Фороса —
без проблеми, без вопроса:
щоби Йванка ізцілити,
прилучити, залучити,
вічнов дружбов іздружити —
від розколу вборонити,
та й Іванкову Марічку
підсвятити, файну чічку.
Йванко та Марічка, чесні,
через день до мощів в черзі:
підсвятитись, ізцілитись,
вічним світлом просвітлитись, —
щоб Писання не читати,
за Христом не дибуляти,
а відразу святість мати, —
день і ніч стоять.
«Мало, бач, їм антимінса!» —
кривить Ваня усміх сфінкса;
спішить нагадать:
«Не убий, не вкрадь!»
Що написано пером,
те не спалить космодром.
«І навіщо моці Вані?» —
що тут вдіеш: паліндром!

2. Перепитувальний синдром

Перепитування про грибну пору людства

О, грибна пора для нашої
післяперебудовно-розбудовчої людности —
хіба це не така ґречна
порція Божої благодаті
для цілого людства,
що її й віддячити
не знайдемо змоги?

А уроків, уроків скільки!
От хоч би й про симбіоз:
спори — грибниця — корінь,
корінь — грибниця — корінь — білошапка!..
Й т. д.
І т. ін.

А ні з чим незрівнянна,
що така аж людська,
звідки не підглянь,
краса мухоморів!

А ця, оця найповчальніша
червивість білих грибів,
боровиків,
чиї корінці зовні —
фортечні мури,
шапчини — аки рекламні ґламури!..

Гриб виростає позад тебе
враз,
нерозтоптаний,
але вже кимось угризений,
підслимачений
усмак-к-
-к-к!..

Але — гриб атомний,
позад тебе, о людство,
вичханий?
Він — хіба гриб?
Придивись, приглядіось:
екскремент хворої свідомості,
він радше... АТОМНИЙ МОЗОК,
на вершині репильності,
двопівкулястий.
Хіба ж таки ні?

Перепитування про божественну любов

Хто сказав: «Якщо бажаєте,
аби вас любили,
любіте інших»?
Петро? Павло,
виборсуючись з шкури Савла?
Григорій Варсава, кабужаючи
дорожню торбу собі під голову?
А хтось же й не зайве
для когось сказав,
трактував.
Бодай так-бо:
я — тебе, ти — мене,
бодай бартер любов'ю.
Але що в таких разі
є любов божественна:
вона — безвідносна? безвідмовна?
Вона — таке собі
нейтрино любові всепроникне?
Всепроникне — незапитане,
нефіксоване у товщах первинного слизу
людодства, хіті-похоті,
ікластого збайдужіння до всіх і вся?
Збайдужіння до всіх і вся,
що переходить врешті
у слизкання суїцидального нарцисизму
залежаної плоті?
Невже, о Господи?!

Перепитування про свідків Єгови

Мабуть,
а либонь, таки ж певне,
напевне,
у будь-якого бога, й божка навіть,
не бракувало свідків самозваних,
особливо, якщо це на часі
або у світлі певної перспективи...

Згодом (о недовгі гони земні!)
свідки відходили,
залишаючи по собі
хіба що свідків власних свідчень,
свідків свідчень свідків,
ще по тому — свідків свідчень свідків,
що свідчили...
Й так далі, далі, ще далі —
у геометричній прогресії
до наших днів,
вечорів та ранків.

«Не лжесвідч!» — пролунало
десь посередині цього шляху,
поближче до його кінця.
Стосувалося... найзапеклішого?..
найситішого?.. найсамовпевненішого?..
найпереконанішого?..
Хтозна.
Так чи йнак,
однак,
коли світлого недільного ранку
(півсвітлого суботнього вечора)
у мої картонно-дерматинові двері
ввалюються двійко-трійко
ентузіястів з палаючими очима,
нафарбованою брошурою
і триумфально-втішливим погуком:
«Ми — свідки Єгови! Свідчимо!», —

я буваю заскочений зненацька
аж знагла...
Негайно повірити?
Перепитувати?
Проказати «Отче наш»?
Заколядувати у хаті своїй?
Доскіпатися врешті: навіщо Єгови
народ свій?
Пообіцяти неприбріхування
до щойно переданих мені свідчень?..

О здобувачі свідчень
з низької матерії щоденного
життя-гниття-цвітіння,
де гідний жалю людський планктон
під вигуки кітч-попси
годує людського тунця,
яким у свою чергу ласують
людські акули!
Невже вірите, ніби акулізуетесь?

О пречудова суржикомовна
самарянка з вулиці Данила Нечая
славного міста Вінниця,
чи не порожній
куманець твій?
Чи не дірявий усебічно?

Перепитування хмільненького вітра в полі, до вітру вийшовши

Хіба ж зналося?!..
Якби ж то знаття-а-а!
Ех, якби ж то хоч маленький тоді здогад
було мати!
Про що?
Як це — про що?!

А про те,
ага,

про те самісіньке:
що справжнім козаком тільки й бути було,
коли тобі зранку загадував бригадир,
і цілий день відповідав за тебе бригадир,
ну да, і голова з парторгом,
і загальні збори,
і профком-райком,
а жінка з тещею ще й рідная мати
їм у тому допомагали,
консультували,
ну да, консультували,
їх і величали,
на них і молилися.
Тоді ж то й учинок козацький —
винести там яку залізяку
чи торбиняку,
чи цеглину з місця трудової звитяги,
або, навпаки, пронести на онеє місце
яку пляшчину буль-буль
хіба ж так надихав,
хіба ж отак дух перехоплював,
а погляд запалюва-а-а-в-в-в?!..

Перепитування у солодкого голосу про якість: чом вона все вища за ціну?

Але якого дідька?
І чом саме нам,
саме для нас, га?
Чом саме нашим пискам,
іменно,
знов і знов, зранку до вечора,
а від смеркання до рання
все тільки якість вища за ціну?
Чи то нас так хочуть... спокусити?..
задобрити?..
Нехай би!
Але якщо... в отакий спосіб
навіки приручити?.. підкупити?..

нав'язати комплекс вічної вдячності,
чого доброго, зробити вічними боржниками
честі?!

Аякже,
на пастку дуже схоже,
на капкан страшно подібне:
усе життя
передавати нам тої якості,
як ото наші діди колись передавали куті меду, —
це ж з якою такою метою,
з яким таким дальнім прицілом?
Чи не для того-отого,
аби потім-колись,
на четвертому переході,
собі прихопити наші астральні тіла,
проштемпелювати тіні наших тіней? Га?!
Аби у дальшій перспективі
ще раз випхати нас у цей світ
на тих самих умовах
для тих самих,
якщо тільки не гірших,
умов?
Нє? Да?
То, може, давайте,
поки оце ще не зовсім пізно,
дружно скажемо: «Годі!»
Нема дурних!
Як вже на те пішло
та на таке зайшлося,
то негайно або погіршіть нам
цю свою якість,
або підвищять ці свої за неї ціни.
Годі цих щоденних, щопівгодинних
випробовувань нашої гідності
та щонічних тривожних сновидінь
про недооплату
якості спожитої!
Годі!
Або ми будем подавати заявку
на дозвіл участі у демонстрації протесту.

Наші принципи, зрештою:
честь і гідність — понад усе!
Нікому не дозволимо маніпулювати
нашим потойбічним майбуттям!
Питання ставимо руба,
перепитувати не втомимось:
скажіть нам чесно, як на Майдані:
коли, задля всього святого,
ну коли, нарешті, під цим небом
і для нас якість нітрохи не перевищуватиме
ціну?

Перепитування про цю найкращу із планет

Василеві Дзекану

На цій найкращій із планет
життя таке недосконале:
стремлять до сонця арсенали
і символ мужності — багнет.

Зістариться нездара — метр
для юнаків, що вколо стали,
свої занедбують астрали:
той — ідеолог, той — естет.

І винайшли, що й слово — зброя,
і стало зброєю воно:
разючішого не дано
супроти справжнього героя.

Разючі, вбивчі і розтлінні
словесні стріли й павуття.
У них — токсини, забуття
й каліцтва в сьомому коліні.

Зітруть «Війну і світ» куплети,
астрал астрала підмане.
Кому оскаржити земне?
Куди подітися з планети?

А хан Батий — великий українець?

Проект «Абракадабріссімо»; триптих

1.

Був хан Батий великий українець,
як Ленін, як Булгаков, як Петько, —
ну цей Петько, цей ленінець-умілець,
цей наш усенародний політком.

У Києві свою найбільшу славу
Батий спізнав, осяг, благословив,
не згірше мерів нинішніх по праву
куценьких-довгих при собі садив.

Ще б трохи — БатиЄцьким би й прозвали,
Батачником принаймні нарекли,
та й нині з ним ще б більшу славу мали,
давно би в ступі воду утовкли.

Найбільший українець він, країни!
За нього й віддаваймо голоси.
Чом досі не почесний він киянин?! —
спитай у мера, мера термоси!

2.

Хоч сам Батий не знав, що — українець,
що під ногами — рідная земля,
що Десятинна — доленьки гостинець,
що сонечко сміється з-під бриля, —
йому про те не мовили змогли:
ні ті, що з ним, ні ті, що за ясак,
ні ті, що плентали тоді зі школи,
де їх Шевченко ще не описав.
Отож — не знав. Не відавши, й не ведал.
А то, було б, врядив би пантеон
і тут лежав би, вів би до *побєди*
не згірш Сосо, Ульянова і ЧОН.

Та незнання від слави не звільняє,
від вдячності нащадків: *і тому*
про нього пісню й вітерець співає
то з Колими, а то на Колиму.
Хай, для початку, — *тожеукраїнець*,
скрижалів не забракне у віках:
слов'янська спільність, євразійська вірність
ще освятять його ім'я і прах!

3.

А може, хан Батий — Герой України?
Хай і посмертно, але ж — пан Батий! —
за історичні звершення і зміни,
за імідж її в світі *золотий!*
Не треба посміхатися, зараза!
Посмертно все буває в цім житті.
Читай газети, в них шукай Указа,
знайшов — не плач, не смійся поготов!
Що? Літ пройшло і кануло століттів?
Як пам'ять вдячна, то — які літа?
Про подвиги не треба зайвих звітів,
посвідчать доли, ріки і міста.
А пам'ять вдячна, вдячна, дуже вдячна,
Указ напише і підпише *гой*, —
така вже вдячна, вдячна, аж табачна:
«Давай, браток, закурим, дарагой!»

Це йдуть часи калаґатії?

Станси

Це йдуть часи калаґатії?
Немовби... йдуть... Але — куди?
Таки від нас? А при надії
лиш наші покритки... сюди?

О наші слізні Катерини!
Услід їм... слізні кобзарі.
Сліз Ніагара рине, рине
і денно, й ношно, й... на зорі.

Сліз Ніагара рине, ллється
то зверху вниз, то... навпаки?
Над нею й жайворонок в'ється,
й Шевченко, й... Коновалюки?

Вкраїно, мамо сурогатна,
заробиш лоном на пропій?
Бездумна, аж... кало-кагатна
в епосі хтивих ентропій?

Хоч мама лоном заробляють,
синки веселі: «Будьмо! — Гей!»,
п'ють сурогати й запивають
не іншим чим в чаду «ідей».

Колись «Жлоби дніпропетровські!»
Голота кинула, Любов,
і в Київ кинулась... (жлововський?),
як з Дніпрогесу — сторчголов.

Колись з Одеси... той та інший...
Той — у Москву, той — в Тель-Авів...
А хто з них став собі рідніший,
хто під мамоною вцілів?

Донині з Києва та Львова
«беруть» Москву, «беруть» Париж,
Нью-Йорк «беруть»... А де замова
(узявши) від моральних гриж?

«За неньки натуральне лоно!» —
незрідка наддніпрянський тост
лунає хвацько-безборонно,
і струнчаться синочки впрост.

Де «Будьмо! — Гей!», там зверхне «Гої!»
все нависає та висить.
Хоч «гої» пишуться в Герої,
під орденами серце спить.

Вкраїно-ненько, людська нянько,
сопливці Рима і Москви
тебе простають — «наізнанку!» —
в години жайвора й сови...

Це йдуть часи... Чи... зупинились?
Що, розвернулись... та й... ідуть?!
В часах цих многі й розчинились,
а наша ж... є ще каламуть?

Перепитування про вигнання торгашів з храму

«Геть торгашів з храму!» —
лозунг, звичайно, прекрасний.
Але в тім-то й біда, що — вічний.
Хіба Ти не знав,
не міг прорахувати хіба,
що як мінімум третина з них
скоро повернуться назад,
аби на тім же місці,
але уже з повним собі правом
і впевненістю щодо своєї місії,
торгувати свічками, ладанками, ладаном,
усіма святощами і Твоїм спасительним образом?
інших же дві третини набудують храмоподібних
крамниць
і крамничок — таких ото капличок:
щоб запровадити там
альтернативну релігію шопінгування?
Усім богам альтернативну:
«Шопінгуєм, шопінгуєм,
тут і днюєм, і ночуєм,
бо Мамона-бог нам не вбог, не вбог!..»
Прости, Господи, мене у сумніві моїм,
але хіба не меншим злом було б
мати їх підконтрольними:
зі скромно опущеними очима,
у кутках старих базилік-церковиць,
о Господи?!»

Перепитування про протимолитовну оборону, або Все на наші голови

1.

Чиїсь зустрілись молитви,
чиїсь зіткнулись молитви
(чиї упали молитви,
летівши Богові у вуха?).
Були про різне молитви,
про чорне й біле молитви...
Чи хто зіткнув?
Хто ж їх зіткнув,
ефір прослухавши,
підслухав?
Зіткнувшись, занепали, впали,
астрала палячи й аннали.
Аж надто несумісне мали —
як плюс і мінус,
світло й тінь?
Такі віками розминались,
десь там у Бога розглядались...
А це, а тут, спаливши сіль,
лягає молитовна тільн
на голови всіх поколінь,
які тут лиш заповідались.

2.

Оператор тонких матерій,
перехоплювач молитов,
зачиняє броньовані двері,
натискає кнопку «Готов!»,
перехоплювач молитов.
Служба вищого класу і сенсу:
перехоплювати молитви
злісних «лохів», чужих екстрасенсів,
конкурентів з-поміж братви.

Навіть праведників найбільших
найсвітліший в душі «Отче наш»
перейняти можна здебільше,
якщо буде кмітливим страж.

3.

Оператор тонких матерій
зосереджується, мов кіт,
сірий котик у просторі прерій,
понадхмарний пронирливий кріт...

4.

Все відмінно, кінчається зміна,
викликає сам віце-прем'єр...
Буде орден? Життя переміна?
Причащання до вищих сфер?
Тільки... що це? Зашкалює стрілка,
індикатори сліпнуть нараз,
аварійна сопе сопілка
і в очах оператора — сказ.
Незавбачене щось-то стряслося,
щось нештатне, Спаси й Сохрани:
чи Дитятко світам присяглося
першим словом і зором ясним?
чи найбільший покаявся грішник,
все роздав і за всіх попросив?
чи обітницю дав пересмішник
і за всіх-усіх голосив?..

3. Вітражі для храму Питальних Знаків

1. Погоня

Вітражів статична погоня
за світлом у цілому світі
і світлом для цілого світу:
найстатичніша, тож безугавна,
найпримітніша, вже ж не безславна,
з-поміж всіх, що тривають,
погонь.

Дзенькіт-брязкіт її не зупинить,
вітражі, вже й розбиті, не гинуть:
вічно в пам'ятях смертних живуть,
гостро зблискують митям розкопів,
а на денцях калейдоскопів
заяснять, клич-поклич, зацвітуть.

Вітражів екстатична, велична гонитва,
мимохідь наперед колись виграна битва
у космічного всесвітла, чи й... у Господа Бога? —
задля всього земного,
задля — хоч би — земного!

2. Осоння (кольоретка 1954)

Поразка. Але осоння.
Тане біла крупа.
Повільно тане на скронях...
останнього?.. стрільця УПА.
Пролито-усотано. Мерзне.
Розмерзнеться, може, на час.
Лице «переможця» скабресне
потужить гримаску гримас.

Рябеньке лице. Червонясте.
І зірка червона над ним.
Прообраз бісівського щастя
над снігом і світом брудним.

Щасливець зриває хрестик,
кладе на підгнилий зуб
і каже, що месник — «местнік»,
везти наказує: «В клуб!»

Щасливець вищиться рангом.
Підлеглі — пігмеї напів.
Над возом... невпізнаний янгол?..
про месницьку душу приспів?

3. Біла ніч. Клопи — не блощиці (кольоретка 1968)

На схилку білої ночі
згущується темний ранок:
його дозрівання раптове,
як пролетарська революція
в селянській країні
двохсот народів і народностей,
зібраних чорно і червоно
під руку невідмивно білого царя.

Смердюча Нева вказує шлях
до все ще ворожих боліт білофінських,
а залашні клопи-кровопивці
допивають солону кривцю
решти одеських студентів сонних,
привезених захоплюватися
Ермітажем, влаштованим по-білоцарськи ж,
перевлаштованим по-червонопролетарськи ж.

Це — безчасів'я!
Але це ще й пора перших освідчень,
закоханостей,
невідворотних пристрастей-засліплень.
Засинається під ранок
на простирадлах кольору останнього снігу,
просмерджених хлоркою:
червоні-червоні плямки крові —

парубочої, дівочої, інстинктивно видобутої
з ненависних ненажерних клопів,
предки яких знали втіху
зустрічати самого Миколу Гоголя,
а вітати самого-саміського Михайла
Достоевського...

Початку липня Божого 1968-го
після отакого цілонічного
проливання власної крові
як не запалати р-р-революційною
ненавистю до кровопивців?
Відтак же як і не збагнути,
чому саме Санкт-Ленінград
став колискою найнедоношенішої
з-поміж революцій —
проле-тарської у селянській країні,
інтер-національної
в Державищі недовидушених
двохсот народів, ой тай народно-о-сте-ей!..

4. Дирижабль

З якоїсь дитячої напівпам'яті
дирижабль довіри і сподівань:
прудкіший хмар,
але повільніший повітряного змія.
Ось він допливає, нарешті, зони
приміських городів,
зависає над найрум'янішим
гарбузом-м-м...
похитується,
аж поки
стає неспростовно видко,
що насправді це велика-велика
мільна бульбашка,
видмухнута колись навмання
з чийогось іншого опуклого дитинства,
аби, нарешті, зараз осміяти

всі дива техніки, колишні, суцї
й майбутні,
і розчинитися наввипередки самому собі
у цій підстаркуватій реальності,
де на його куленепробивний корпус
уже чигали, чигають, чигатимуть
мародерні клієнти фірм і фірмочок
Варварвторчермету,
яким глибоко начхати на всі разом узяті
дирижаблі
й особливо на оцей
дирижабль довіри-довірливості,
що ось тут зумів нараз розтанути,
зв'язавши початки й кінці
воедино з кінцями й початками,
з витокami витоків.
Чи витокам не замулитись?
Чи віям не прокліпати свою сивизну?
Чи найрум'яніший гарбуз не просльозиться
на краю туману?
З відповідями вагається
навіть торгівець повітряними зміями,
обшарпаний,
на території замиського автовокзалу.
Але відповіді все-таки десь існують?
Хтось бодай про можливість їхнього існування
бодай іноді
майже здогадується?

5. Стельмахові вітряки

Добре там, де з вітряками
борються лиш донкіхоти,
а Ноздрьових, Ковальових,
Собакевичів катма;
Верховенських не видати,
Поцілуйків не зіскати,
і Шамот, Дубин, Смутьсонів
не вродилось недарма.

Ох, Іспаніє Ламанчська,
не свята і не поганська,
завдяки єдиній книзі
ти є вирій вітряків:
там вони зимо-веснують,
весно-літо-осенують
й як не мелють, то чарують
рицарів-мандрівників...

Добре ж там?
Таки не згірше?
Страх лиш суперспецагентів,
що шукають, перелітних,
з-понад Росі та Дніпра.
Досі маркітно шукають,
дістають з-під різних брендів,
щоб знешкодити ударом
чи багра, чи то... пера?

6. Ільєнкова молитва за гетьмана Мазепу

Мисленний дотик в п'ятьмі
кінозалу,
мистецький дотик до усіх найживіших,
хто залишився в залі
дослухАтись,
щоб, додивившись, воскресити зір
і вбачити собі, для інших знати
презумпцію невинності і цноти,
презумпцію устоїв християнських
в часах розпусти,
підступу, наруги,
де царські слуги й гетьманів гвалтують,
а цар-натхненник голови січе,
немов капусту імпорту на зиму,
гвалтуючи служивих для розваги
й самоповаги.

Мистецький дотик, здатний лікувати,
чи він байдужих
воскресить для мислі?

Мистецький дотик, відродити здатний,
чи він лінивих доведе до праці?

Мистецький дотик, здатний надихати,
він запальним дарує неостудність?

Про це, крім тебе, є кому спитати
у присмерку всесвітнього екрана?

7. Гріхослав'я

І соболі, і золото, і віра,
цяцькована то в камінь, то в метал;
а непокірних вдано до потал, —
і вже над віру штокає псявіра.

Псявіра до псявіри — два «мундіра».
Знов на «мундірах» камінь та метал.
Знов непокірних вдано до потал,
кохавши з непокірних марновіра.

Так доблестю священного гріха
імперія викохує мутантів,
до святощів криклива та глуха.

Ліврей, кокард, погонів, аксельбантів
під ризами неважко віднайти;
кар'єру роблять, хрестячись, чорти.

Уже — «кранти»? Ще тОржество курантів?

8. Псалом

Господи, яка у світу рана,
Боже мій, здається, не одна:
від екрана, Боже, до екрана,
Господи, смертюча і хмільна.

Де шукати, Боже, лік на неї?
Хто на них настачить гамувань?

В ранах розкошують ахінеї
вірусо-логічних прямувань.

Крізь недугу випнеться недуга,
Обід луснув — не дуга-другА.
Рана первородна, рана друга, —
стомільйонно ходять кумельга.

Рани кумельгаються і... бродять,
кінецьсвітньо блеють, хихотять,
незагойні, тлять синьобородих,
безбородькам ліплять другу стать.

Зцілення... можливе? не можливе?
(Лазар, вставши, вийшов... А — вернувсь?).
Ходить світом літо юродиве,
вибрідає в осінь назадгузь.

9. Бог, з'явлений Федору Коновалюкові

Бачиться, аж таки видиться
за пеленою епох:
риба скидається-дибється,
лугами проходить Бог;
травневий, розхристаний Бог.
Сліду ж не залишається:
може, хіба в очах?..
Літу весна пручається,
геній у школі зачах.
Але таланти — проклянулись,
на те ж воно й школа сільська.
Проклянувшись — переплянулись
на калинових містках.
З містків до міст націляючись,
мужніють таланти чимдуж
і палять містки не гаючись,
за всякий хапаються гуж...
Містки ті хіба ще поновляться?
З тамтого боку хіба?

І ріки медами наповняться?
І дух нагодують... хліба?!

Бачиться, але... чи видиться?

10. Під наркотиком неробства

Наркотик неробства
розлито в повітрі епохи,
утіх віртуальних наркотик
на голови зверху паде.
А знизу, ой знизу, ізнизоньку,
де діда кусали блохи,
наркотик гордині усотує
тілонько молоде.

Тілістість жадає тілесності,
тілесність тілістістю сильна.
Мізки промито пивом,
серце підбив децибел.
Наркотик неробства — це мимо
Отця, і Духа, і Сина.
Наркотик неробства — це фініш,
спадковий душі ДЦП?

11. Посмішка саламандри

Посмішка саламандри
на білдборді в усмішку переходить.
Тому, що посмішка?
Тому, що в усмішку?
Тому, що саламандри поклали собі
будь-що-будь постати людянішими
від песиголовців?
Питання дня (і ночі):
чи готові змиритися з цим
песиголовці? Не кажучи вже
про вічно переконливих,

вічно певних сил своїх,
вічно модних,
невтомно водоворотних
акул...

Відповідь дасть тільки новий політичний сезон.
Тобто — вибір демократичний.
Сиріч — голос народу.

Ах, цей сезон!
Перезмінка!
(Вона ж і стабільність).
Людський планктон
виявляє мобільність,
величає дебільність.

Транспаранти! Лозунги!..
«Навіки геть зубожіння!
Нарешті настав наш час:
оберемо собі на служіння
найудатніших саламандр,
найдостойніших з-поміж акул,
найвідповідніших з числа
песиголовців!..
Нумо ж!»

Сезон у розпалі.
Розквітають нові надії.
Людському планктоні
притранспортовують
безкоштовний попсовий
за концертом концерт:
концертні майданчики
вивищуються над площами,
у полях, на галявинах,
понад болотами:
основні претенденти стараються
один з-перед другого.

Акули причаровують своєю щирістю
та відвертістю;

у саламандр найпрограмовіша програма.
Єдина інтрига: чи встигнуть песиголовці
натренувати хоч би таку-сяку посмішку
з переходом ув усмішку,
аби й собі лідирувати у відкритому чесному
змаганні за симпатії?
Дзеркала замовлено за рубежами.
Іміджмейкери працюють у три зміни.
Нехай переможуть ті, хто переможе,
щоб великодушно простягти лапу
вчорашнім опонентам!

12. Ніч пристрасна (на мотив однойменної картини Катерини Дідик)

Два пружнастих
пружинносталевих коти
на даху, щоб до Місяця вщербного ближче,
як на кладці цапки,
як у пеклі чорти,
дуелянтське затіяли грище.
Скамертонили вікна,
дійшлося до стін,
поза вікнами скрипнули
ліжка й «кроватьі»,
докотилось до коців,
ковдри взяли розгін —
ті, що з пухом та без,
на ватині й на ваті.
Захиталася ніч, розгойдалася ніч,
місяць в небі зубатиться
киво, всещербно;
камертониться космос,
неба вищає піч,
в печі неба печеться щось
небезпотребне.
Чи Всевишній так дав? Чи найнижчий схотів?
В центрі всесвіту двоє пружнастих котів.

13. На все лягає сніг

«На все лягає сніг...»

Леонід Талалай.

На все лягає сніг.
Але чи влечить?
На все чигає сніг,
а завтра тانه сам.
Стежки сякі-такі,
ніякі стежі;
байдужий сам собі,
марнотний небесам.

Хоча небес... нема?
Ілюзії оптичні?
Високий, райський дар
зужитим очесам?
На все лягає сніг —
прямцем і по дотичній,
сльозавий та мілкий —
не сніг, а встид і страм.

Невже ж були сніги
з листопада до квітня? —
глибокі та сухі,
гарячі та хмільні,
і тих снігів поверх —
пташня, лижня, дровітня,
а в квітні з-під снігів —
струмочки не брудні?

Противились міста
снігам тим, та не дуже,
не дуже щось могли
зашкодити міста:
довкола міст гула
бджолино гречна стужа,
і стужа попідніж
хрумтіла неспроста.

По стужі ж бо твердій
проходили «десанти»:
на лижах на прудких,
на саморобних, вже ж,
і паперовий змій
їх вів... не описати,
як він їх вів-водив
за межі з-поза меж...

...Сніжинка... долетить?
Паде, занепадає...
за нею — ще і ще,
падуть — як наповал.
Але одна немов...
зависла?.. розглядає?
Спинилась при вікні
одна на увесь квартал.

На все лягає сніг,
недужий, а — видющий;
не влечить ні на чім,
але несе; приніс:
чи згадку-забуття
чи, гірко запахущий,
непам'ять про похід
епох та ер навскіс?

14. Осьмимучень-Осьмомисл запитальний

Від підводних від отрут
восьминіг став восьмискрут,
ехолотом битий,
мазутом умитий;
корчиться спинально й запитально,
риторичний восьмигак:
що? чому? звідкіль та як
досягально?

Що пливе? Чом допливає?
Чом, допливши, допікає?
Чом, допiкши, налипає
епохально?!
На дні моря-окіяну
осьмимучневі погано,
а й не краще тут:
в голові, в гарячiм мозку,
в брудах лоскiтного лоску
мисленних цикут,
звавшись осьмомислом.
Все ще — осьмомислом!
Як позбути ложні смисли,
їхню труйну їдь?
Мацаки тривкого глузду
враз то корчаться, то грузнуть
під оркестрів мідь.

СОНЕТОВОЗДВИЖЕННЯ

Апологія сонета. Тетраптих

1.

Сонетна рима так-таки й зужита?
«Сонета — Лета», «Знов — любов» — еге?
Але якщо усе те — дороге:
як прапор, як сорочка, біллю шита
і вишита, і кулею прошита,
або як те пручання, що туге,
як зелень жита того — еге-ге! —
з якого ви удвох вставали, — з жита?
Співзвуч нових шукати справді треба,
але не тільки, братця, для кінця,
кінецьрядка простаючись правця.
Співзвуч, та не порожніх, де потреба,
там би й звияга творча, й результат,
і сльози справжні — на листки латать!

Як не сонет, то що прихилить неба?

2.

Кристал сонета, вирощений в спразі
за справжнім, нездійсненим, за святим,
відсвічує він помислам незлим,
підсвічує заблуклим в кожному разі.

Були поети в Баришівці, в Празі...
Не зловживали, ні, кристалом тим,
не спокушали славу на калім,
хистили світ од пошлості інвазій.

Ще будуть? Будуть, може, і в Дяківцях,
в Вербецькому Майдані, та — коли? —
майстри кристала, а не гній-золи.

Рядка о двох вигранюючи кінцях,
такі такому все передадуть,
шліфуючи по грані первосуть.

Хто ж їм, таким, та й не наллє по вінця?

3.

Апостолам сказав: «Ви — сіль землі».
Перезирнулись: дійсно, сіль на спинах.
Земних трудів солоня пуповина,
земних шляхів спітніння немалі;

хоч хліб і сіль не завше на столі,
і цвіль селитись любить у скоринах,
як же й лукавство у поспішних винах,
як же й на троні дурні-королі...

Сказав — і сталось. І солоний смак
їм то сльозою оддававсь, то кров'ю,
то зрадженою зраджених любов'ю.

Та ні один не рушився навспак:
від того ж і апостольське служіння
без нарікань, без чаду ворожіння.

Хоч... де служіння, там же й тьми служак?

4.

Апостолів назвав: «Сини грози».
Сини грози — від Юди до Йоанна.
Тому була їм сила грому дана
і вдатна сила блискавки-сльози.

Пустелями, де гостра тінь гюрзи,
шляхами, де шпіони спозарана,
вони пішли, пройшли, до рани рана,
у криках розчинили голоси.

І щось таки змінилося по них,
а щось чекає другого Пришестя,
бо на іконах вогневіють жести.
В грозу шукай апостолів святих
ти на іконах, грішний борщоїде:
коли Ілля-пророк по небу їде.

Ти — вбачив? Ти притих ні в сих ні в тих?

Бушанські сонети

* * *

На прощу — до Буші! В Буші, на прощі,
під сонцем, що жалить мільйоном ос,
зумій збагнути незбагненне щось,
чого колись не втяв і в Пирогощі.

Тут січені й горілі, тут не моці.
Язичницьке тут лиш підніс Христос.
Тут вежа — не підірваний колос,
духовна сила тут бездушну трощить.

Молись словами чи тремтінням вїй,
перед собою давнім сповідайся, —
лише б тобі глас честі обізвався.

Конфесій гудить все одно не смій:
вони земне, а не духовне ділять,
самі себе при тому ж і обділять.

От як Мар'яні звіритись святій?

* * *

В Буші й сьогодні півень — віщий птах,
і навіть курка служить вознесінню
душі, яку рідня не дасть успінню,
а вознестись pomoже на димках;

димки жертovní: їх пташиний пах,
їх легкість, легкопера у промінню
(не важча й у захмареність осінню),
її підносить, душеньку, в світах.

Світів багацько є, і треба всі пройти,
перш, ніж ввійти у визначений Богом.
А Богу — рід і чесний люд помОга.

Відспівують молільницькі роти,
і життєдайний олень (олениця?)
у колективній пам'яті ятриться.

І як нам глуздом до Буші дійти?

* * *

Надії Борисівні Пірняк

Екскурсивод — Борисівна, Надія
хрипить під вечір, а не береже
голосових своїх, які уже
хриплять-бряжчать, на душі ваші дія.

Ні дощ, ні град, ні жодна веремія,
ні випадкове ставлення чуже,
ні привид окупанта в негліже, —
з сідла не виб'ють жінку-казнодія.

Бо речницею стала, тож і єсть
живим глаголом вбитих і безсмертних,
джерельцем інтонацій незатертих.

Їй президентська охорона честь,
а з честю і довір'я виявляє,
її й сам Президент вже упізнає.

Звідкіль манкурти, що числа їм несть?

* * *

Старі хати бушанські глинобитні,
їх стіни палець-принтер дряпцював,
аби технічний принтер з них зчитав
новому дневі мегальйонні біти.

Ті пальченята вміли так любити
і глину, й тіло, й дух, що оживляв,
животворив — бігцем, ускач, уплав, —
геть вітра в полі вмівши відловити.

Минає все, прийшли пусті знання,
сумнівні, і забулось у вбиральні
про те, що глинобитні — лікувальні.

В умах і душах має маячня,
не зчитується принтером технічним
те, що заповідалося магічним.

Невже змарніли пальчиків дбання?

* * *

На стінах пальцем дряпалися... сіті?
Густий ловецький хаті оберіг?
Щоби лихий заплутатися зміг,
лихої позбуваючися хіті;

а виплутавсь — забув про все на світі,
дав тягу, у світі куди б забіг,
а хату б осінив тоді пан Біг,
щоби жила в Господнім Заповіті.

Принаймні так воно ж тут і бувало,
про що давніших спогадів немало
до наших вух нечулих донеслось.

Те хтось би мав осмислювати нині
при нашій при такій-сякій годині;
пора б того закликати, когось.

Бо що нам тільки все знання вторинні?

* * *

Побувши в Гайдамацькому Яру,
перебори спокусу там лишитись,
Бушанці-річці ревно присвятитись,
печеру гріти черевом сиру.

Над яром — чи «курли», чи «кличуть: «Кру!»..
(Контрольній службі тут би не озлитись).

З Бушанки не напиться, то вмитись,
сентиментальність гоючи стару.

І спробувати виборсатись з яру,
де зеленцем гниють старі граби,
на череп зайшлий вцілити аби;

видіння не сприйняти за примару,
взаємно осіняючись хрестом.
Відчути всю солодкість перевтом.

І сил уже чи й вистачить на чару?

* * *

А Камінь Гонти — на камЕню камінь,
геологічний двічі-пиріжок:
з Бушанки воду п'є, пісковичок,
не подається, пам'ятний, з роками.

Мохи не добігають килимками;
добігши, затираються — й мовчок;
затертий, перетертий слимачок
волає до дівчаток з рюкзаками.

Чи справді Гонта тут бував-сидів,
про те лиш Камінь знає та Бушанка,
мінлива і мутна гераклітянка.

Ватаг нежданий буйних коліїв
майбутньому належав і легендам,
а от не став ні символом, ні «брендом».
Попереду час Гонти і синів?

* * *

«Залюбівської тут не було і нема!» —
шанувальник якийсь відчайдушно жартує,
на столітньому грабі кинджалом карбує
і на скелі висячій карбує дарма.

Залюбівську чекали весна і зима,
виглядає знов літо, вдивляється всує;

скеля напис тримає, а граб коверзує:
«Залюбівської тут не було, анама'!»

Хто він, той карбівничий, не знає ніхто,
як і прізвища того носійки не знає;
екскурсанти пливуть за отарою згряя.

Тупо камінь довбе не одне долото,
фарба фарбу тіснить, імена метушаться:
те на згадку лишилося, інше — на щастя.

Залюбівської йменням відоме плато?

* * *

Трипільські черепки й козацькі черепи
в ґрунтах бушанських ізійшлись близенько.
Подекуди до ромбика личенько
діткнулося, і мовив ромб: «Терпи!»

Підвалини горіли і стовпи,
стовпи суспільства падали гниленько.
Терпиш, трипільська Україно-ненько?
Терпиш, козацька, гнана у степи?

З ґрунтів бушанських прорости би мало
такеє щось... А може, й проростало,
та занедбалось, терном поросло.

Або й не терном, тою лободою,
що замість хліба часом і порою
перебіркам ставала за живло.

Майбутнє чи сподобиться герою?

* * *

Трипілля підступається все ближче,
за півлопати брязне черепок.
З чорнозему праглини голосок
подасть не устя, то вціліле днище.

Тут Гончарівка, а чи Городище? —
студент-історик кришить вуглячок;
про те ж таки гадає й бурячок,
корінчиком добувшись попелища.

Пощо Трипілля тут було значити,
передвіщати, на весь світ вістити
крихких зусиль невичерпальний ряд?

Щоби відвага тут шукала шанси,
щоби поети тут писали станси,
сонетам віддававшись невпопад.

Звідкіль же добрідають декаданси?

Сонети-силуети. Велика галерея

*Найсвітлішій пам'яті фундатора
української літературознавчої характерології
Василя Васильовича
Фащенко*

1. Експозиція одеська

Володимир Іванович

Байки, сатири й казка про лисичку,
яка і вовка, й дядька проведе, —
хрестоматійна норма, й не будь-де, —
в Одесі вдана людству на поличку.

«На пасіці Свиня», — звістив про звичку,
якої й час-владар не одведе,
яка в майбутнє впевнено гряде, —
о горе бджолам, бджолярам — у пичку!

Перо і чарку син Ієроніма
тримав і так тримався на ногах,
що став *Неуронімовіч* в устах:

уста ж одеські, кпинні, мім проз міма,
він сам умів і прагнув надихнуть, —
дуель, мов: чиї перші усміхнуть?

Той гумор сплив подобою Гольфстріма?

Микола Павлюк

Померти в часі лекції доценту —
що взводному на бруствері, або
актору в мізансцені про любов,
у монолозі, довгому доценту.

Доцентська норма лекцій!.. Прецеденту
в світах нема. Й не буде. О журбо!
Ідуть зі світу генії, добо
злodyг і тих, хто вік живе на ренту.

Він геній був. Але — не академік.
Не доктор навіть, життєлюб зело.
Його ж зі світу лікторство й звело.

Питати, звісно, можна: «Світку, де ми?»
Питаймо ж краще: «Як ми живемо?»
Чи в павлюківському вимірі єсьмо?..»

Й не вже в обхід знов іно побредем ми?

Григорій В'язовський (1)

Учасний син Баштанки степової
довсюди встиг: на фронт, у лазарет,
заслати кілька віршів до газет
і по війні піти на шум прибою;

в Одесі, на філфаці, мимо Зої,
звичайно ж, не пройти — такий сюжет:
надбали діток, а життя — не мед,
то дбати взявсь про дисертацій двоє.

До пензля ж то доходив... будь-коли!
До віршів — рідше; вірші — у шухляду:
для себе творчість, для душі, для ладу.

Як критик — не зоїлив, не золив,
подобалось таланти захищати,
їх піднімати, в юних відкривати...

Невже й ці риси з ним ми погребли?

Григорій В'язовський (2)

Чутки про те, що викупив проректор
студента W в сержанта N («п'ять ре!»),
сплатив за W, що взявся за старе, —
хитавсь і в урну дзюрив, наче Гектор, —

чутки чуток декамеронно тепло
в гуртожитках, де слава не умре,
звучать на тему: «W — студент-амбре,
з проректора ж — який нам був би ректор!»

Проректору ж, В'язовському, в цей час
і не до слави, і не до кар'єри:
долає штучні ВАКівські бар'єри;

як подолавши — знову про Парнас,
не про Олімп на цьому світі дбає:
вивчає сам, «та інших» підпихає...

А з W по всьому вдався... ловелас?

Василь Фашенко (1)

Не встигнувши з дядьками на війну,
навчився лиш курити їх махорку —
гірку-гірку, солодку-пресолодку;
змінив цигарок марку не одну.

І докурився... Але спершу гнув,
у ріг крутив то злиднів вічну шворку,
то догматизму промітну проворку —
соцреалізму кульку надувну.

Естетику і сенс літератури
самій Одесі виклав і довів
сповна по-українськи — не напів!

Краянську звичку пнутись на котурни?
Й її наочно з учнями здолав,
шляхи означив і стежки проклав.

Ще хтось не чув про Евріала й Турна?

Василь Фащенко (2)

Людина згадками... зникає?
Людина темою стає.
Отож, про неї пам'ять є,
яка... щось якось пам'ятає.

Така ще істина гірка є:
Учитель учнями не є,
він їм себе передає,
себе ж то й перевитрачає.

Ті учні, хоч його печать,
не так натхненно учнів вчать,
то й більшає у світі скверни;

плодюче людство не встига
за вчителями, смог-тайга,
убивчі віртуальні терни.

Куди ти, людство, кумельга?

Марія Фащенко

Примруженість, що в усміх перейшла,
нехай живе і живить нас духовно,

де й невимовне досягнеться мовно
над полем викладацького стола.

Тут суфікс дотикається числа,
і так обом незвично їм чудовно,
тут сенси вірні сенсам послідовно,
живло тут не сахається живла.

Омовлення світів, як омовіння,
наперекір епохам озлидніння, —
жіноча справа — що там не кажіть.

От лиш при тім загадка ся являє:
хіба жіночність лицарська буває?
Якщо ж буває, нею дорожіть.

По-фащенко́вськи усміх прибуває?

Степан Бевзенко

Поранення та й паличка — то з фронту,
а усмішка та й мовознавчий гін —
з якихось давніх предківських колін,
авжеж, — не з госпітального «ремонту».

Філфак одеський. Тепловії з Понту.
Хрущовської відлиги скорий скін.
Студентство — сто Мальвін і Арлекін,
а справжні учні... десь за горизонтом?
От півгодини заліка приймав
у віршомаза з-поміж кучерявих,
в науці мови темних та пістрявих:

поповодив, — бо що робити мав? —
нетягу до глибин літератури,
де сенси слова — не словес котурни...

...Приймавши так, недолі переймав?

Борис Дерев'яно

На футбольному полі під номером сім,
у житті і в газеті — то форвард, то стопер.
Дерев'янківський крок, дерев'янківські стопи
у житті і в газеті — щоденний екстрім.

Ні вийшли з новітніх гримучих Цусім
чи увійшли в потьомкінців рвійний листОпад,
до молодших суворий: «Ну що, розторопи?»
(а в підтексті: «Кому, ну кому заповім?»)

Перехвалював двічі Стрельбицького все ж,
раз — на шпальтах газетних: «за мужність критичну».
Певне, баглося бачити поросль незвичну?

Дерев'яно на виріст хвалив? Та невже ж?
Виростати ж належало — хто як зуміє.
Ти — зумів? Але світ цього не розуміє?

Дерев'яно на кілера мчав. Ти... бредеш?

Іван Григурко

Сільце Волярка, бабине й сирітське,
волячі вдачі, очі і судьба;
у днях судьби така ж таки й журба:
воляча, наскрізьзяча, око дітське.

І все навкруг злиденне та совіцьке,
район же — Красні Окни: боротьба
проти людей — за хліб та за хліба,
та за ідейне слово сороміцьке.

Як тут було Григуркові зійти,
крізь твЕрді, крізь волячість прорости
письменникові радостей щоденних?

А він — зійшов! Зроставши, й доростав,
і на порозі зрілості постав,
співаючи невтомних, незнищених...

...Струмочку у степах, ти як озерцем став?

Євген Прісовський

Умів бувати гордим — до безмеж,
не танцював, як інші, лєтку-єнку,
і не поставив двійку Овдієнко,
і Авдієвській не поставив теж.

Тим розлютивши КГБ, усе ж
не «загримів»; хоча колега Єнко
на кафедрі й гримів, перепієнко,
нагадував: «Ти серед нас живеш!»

В добу методологій він, Прісовський,
про щирість у статтях своїх писав,
її геть у Коротича зіскавав.

А час тривав бісівський та бісовський,
нова епоха мало додала
(хіба що найщиріших бзиків зла).

Він був із тих, кого і час не вкоськав?

Ізмаїл Гордон (1)

Колись він описав вбивання часу
кістянками тупого доміно,
гірке вбивання, що веде на дно
крізь будні робітничого, знай, класу.

Як фронтовик, він болісну гримасу
розпізнавав, розпізнає — дано! —
під молодецтвом зовнішнім. Воно,
те молодецтво, гірше парастасу.

Такий-от /зя. Фронтових балад
повільний автор, невичерпний автор,
життів однополчанських модератор.

Баладами й живе, маленький сад
над урвищем плекаючи в Одесі
в оточенні піїтів та прогресів.

Гордон не гордий — /зя всім підряд?

Ізмаїл Гордон (2)

Цей Ізмаїл Борисович Гордон,
дев'ятий вже десяток розмінявши,
собі ліричний, вдумливий, як завше,
в контексті світу — пан, мес'є і дон.

Не брався подаватись за кордон.
Одесою сьогодні погасавши,
не про «Пасаж» пасаж в блокнот вписавши,
вже відпочити міг би, та — пардон!

Уміння бути вдячним по-єврейськи
його до Спілки зараз наверта
з пляшчиною: які тут ще літа!

Вся справа в тім, що з Вінниці — спудейськи —
«Балад» колишній їде рецензент.
Балачка буде — друзям на презент...

«...Де, диспутанти, Ізмаїл третейський?»

Ізмаїл Гордон (3)

У дев'яносто майже Ізмаїл
утнув віршище україномовне
й його читає чітко, бо — чудовне,
округлозвуче — висне понад стіл.

Про що воно? Про українських кіл
чи дев'ять чи тринадцять, жалю повне,
майбутністю просякне, порятовне,
й читає — наче плуга тягне він.

Отак, в такі літа дебютувати —
це треба вміти, й треба дещо знати,
а знати те, що знав колись Тарас:

про землю, що жива, про люд немарний,
такий немарний, що усім зугарний
(бо чом би всі лицялися до нас?).

«А Портофранко? Творчий! Не базарний!»

Олександр Бондар

Бевзенка учень, за талантом — перший,
він, осідлавши хвацько дериват,
пробивсь, прорвався у професорат,
сорокалітнім носа всім утерши;

принаймні тим, хто, кирпу марне дерши,
то компілює, то знаходить блат,
а сам боліт не відрізнити від блат
на стежах мовознавчих псевдозвершень.

Японську рік вивчавши у Кіото,
її знання не топить у болото —
переклада шедеври Сашко-сан;

студентам, аспірантам — навзаємець,
жартун приємний, з прижмуром приємець,
учений — не витія, не шаман.

Бевзенка учень... творчий спадкоємець?

Кость Данилко

Фольклор епохи думи про вождів,
про партію, вождям завжди паристу,
сіреч про силу темну і нечисту,
народну творчість майже одолів.

А як же ж було бути, поготів,
триматись як в епоху ту імлісту
діткливому — від Бога — фольклористу,
який діткнутись бруду не хотів?

А так: нарОзспів справжнє та прозоре,
безбарвним тоном — тьмяне та потворне
(якщо його ніяк не обійти);

і слухачі... одні все відчували,
ще інші — в підсвідомості ховали
стеменну правду про нестріч-світи...

...Йому успіння в строфах «Калевали»?

Панас Данилко

Це тільки він так вибачатись міг:
«А з мене, бачте, вдавсь довгожитель...»;
філолог, викладач, думок будитель,
філфаківських традицій оберіг.

Усім здавалось: пам'ятав усіх,
аж сам собі, незабуття ревнитель,
інтелігентську вимріяв обитель,
де б кожен — Ноосфери вірний мніх.

Онуку ж то, Марійку Якубовську
(таку сучасну Шуру Ясногорську)
сонетознавству вчив і навчив;

ще — вчитися навчив учивши інших
і не приймати передчасних рішень,
доскіпуватись чинників причин.

«Був дід Панас — і не бува добріших?»

Степан Ковганюк (1)

Він про Тальне своє своїй Одесі
Казав, повідомляв, розповідав.
І мемуари — вісім книг! — давав
Читати людям добрим, лиш не пресі.

У мемуарах бракувало стресів,
Але були чуття не для забав,
Передчуття були, бо серцем дбав
В Тальному і в Одесі, а не десь він.

Перекладач, перекладу ревнитель,
Надбань культурних радісний даритель,
Талановитий будь-кого слухач.

У шістдесят на голові постояв
Якраз в перерві пляжного застілля:
«В порохівницях порох — бачте, бач!..»

Ненарождених виглядав з верстов'я?

Степан Ковганюк (2)

Його дитяча пам'ять про безмовність,
Його пізніша — трішки про обряд,
Один і другий, той і той, підряд,
Його начал неосягненна повість.

Його — бо й наших. Пам'ять-невгамовність
Поверх солодких забуття принад,
Назверх одеських перекручень яд, —
Народна пам'ять, етосу притомність.

Стрельбицькому, що мучивсь над статтею
Про нього, він ні свідком, ні суддею
Не був, і чарку пилося не за те:

За розуміння певних вічних істин,
І щоб «хохлам» 'дин одного не з'їсти,
Допоки ще хмелить «Одеський степ»...

Невже те все було в Одесі-місті?

Степан Ковганюк (3)

В Одесі-місті ми його ховали,
Проїздом дехто (з Вінниці — кудись)
Негадано-неждано нагодивсь,
Знайомі оглядаючи квартали.

Сушила спека, квіти скоро в'яли,
Тальнівський день розлунисто котивсь,
Трипільською прозорістю світивсь,
Не даючи Одесу до потали.

І поминальних споминів яринь —
Про дух, талант, узорище умінь —
Перегрівала місто, а не тлила.

І поминальна мовила свіча:
«Маліє світ без перекладача.
Вивчайте мови, личка та бурмила!»

І хтось вивчати так-таки й почав?

Іван Рядченко

Філфак одеський вибрав ще й тому
вступник один з центрального Поділля,
що Рядченко-поет йому подіяв
на струни серця — Бог же й зна, чому.

Суспільну ж то відлигу — не зиму
рядки його промінили з привілля —
рядки прориву, а не рукоділля, —
соцреалізму женучи пільму.

І — диво див! — було щось невимовне
у тих рядках, аж україномовне
немовби мовби там би й мало быть;

російськомовним, але не російським
його — почує згодом хлоп подільський —
в Москві стовпи критичні назовуть...

Він вісь земну все чув — і в цьому його суть?

Нінель Рядченко

В одній особі муза і дружина
поета, чий характер — менестрель,
кумир філфаку — всміхнена Нінель
Григорівна — погідна і первинна;

ну себто при поеті не вторинна
(Господь їм свідок і сповідник — Лель),
хоч скромна-скромна, вже й попри шанель
(шанель — шалена?.. але й... безпровинна?).

...У пам'яті все те. Звіддалеки.
Звіддалеки й побачене колись-то.
А й нині мовби суще — кольористо!

Бо й нині... в ролі тій же? Так-таки —
дружини й музи, а не удовиці:
при Рядченковій ноті та світлиці.

Частіше — в чорнім. В чорно-урочистім?

Мурат Базоєв

Осетії в Одесі добрий син
джигітом залишився і в Одесі,
без жодних меркантильних інтересів
на поміч міг примчати сам-один.

Джигітував морями до сивин,
у гаванях не загубився десь він,

Одесі як найбільшій поетесі
добув з блокнота декілька перлин.

Знав «так» і «ні», знав дуже «друг» і «недруг»,
хоча «нейтральних» також примічав,
великодушно, зверхньо їх прощав;

бюрократичних не цуравшись нетрів,
колись Хрущову надіслав проект:
«відлизі» як додати ще прикмет...

Обком перехопив. А чи допетрав?

Борис Нечерда

Хто знати міг Бориса Нечерду?
Федюк хіба. Та й то крізь лінзу пляшки
в учнівському схилянні (вчившись важко,
але надійно і — не на біду!).

Хоч бідування — геть не по труду —
ішли за Нечердою, як нанашки:
то бродять, то шугають, потіпашки,
але ніяк не відберуть дуду.

Він мав дуду аж того Щуролова,
що заманити нечисть всю готова
і в море потопельне одвести;

зате естетів потім чарувати,
серця їм ніжно-ніжно надривати,
щоби серцям надірваним цвісти.

Невже були в життя Бориса дати?

Тарас Федюк

Він добрий вишкіл тата Олексія
до Фащенка, В'язовського приніс,

і перш-знайпершу, мов, не дуже й ріс —
сіЯв та саяв, ше й потроху сіяв.

Аякже: літстудійський літмесія,
у всеодеський взятий літзаміс,
прикраса юна кола літгульвіс,
при Нечерді не в ролі ротозія.

Про інших вчителів — хай іншим разом
чи просто-прямо, а чи парафразом
ще скажеться (як днів подовжить Бог).

Старався згодом — ближчали найдальші
учителі не-вibriку, не-фальші
(з-між них найближчий, може... друг Лі Бо).

А про синівську скаже ще любов?

Ігор Неверов

Неверов Ігор, родом з Ленінграда,
в Москві скінчивши «Літр-інститут»,
в Одесі жив і буде жити тут
у пам'яті оспіваних ним радо:

людей і хвиль, платанів, площ, «парадних»
(до комуналок що ведуть, зовуть)
він справді наоспівував, без пут
ходивши тут в часи сексотів зради.

Він слову українському був рад,
його ловивши слухом свіжим, чистим,
і Нечерді, і Федюку зовистим.

Живе Неверов. Та не Ленінград.
Град Леніна сконавши, став марницьким
Санкт-Петербургом нині санкт-бандитським...

Хто ж дасть Одесі епіграм, балад?

Михайло Овчаренко

Дитя Донбасу, інженер,
розмовна мова — ледь не суржик,
а вірш — бринить, сльозить і сушить,
і світиться, і — дотепер.

При ньому україножер
нітився, сам собою крушивсь.
Отож Михайло й нині суций:
по-пушкінськи — не весь помер.

Не доїжджавши до столиць
із Кілії чи Березівки,
йшов до глибинки, як до жінки.

«Не приведи мені побачить... птиць,
коли вони летять уже убиті» —
це ж і про нас він? (Коли ми зужиті).

Хто ще так ходить нині — горілиць?

Григорій Зленко

Григорій Зленко тратить слух в архівах,
суєтності втрачає відчуття:
гаття, пилюко, вічносте, гаття!
До зустрічі... у семибарвних Фівах?

Політика мішає правих, лівих;
йдуть дисертанти скопом, без пуття...
Зі справжністю давнішою злиття —
це щось таке... (казавши не при дівах).

Григорій Зленко — суті оргіаст,
він сутностей ревнитель-іскуситель,
невловних тіней світлий воскреситель.

Він — мимо кланів, партій, тічок, каст,
він — сонетист, він лірик неспізнаний,
він — одесит то вміль, то невміль.

Його свиня не видасть, Бог не здасть?

Анатолій Глушак (1)

«Таке виховання...» — печальний Глушак
не раз констатує таке виховання,
якого моральні хИть-хІть-коливання
суспільству і Богові — суцїй гірчак.

При цьому нечеми хопилися чакр,
несуть екстрасенсам грошву і зізнання;
космічна година ще рання, ой рання,
а вже принесли, ох, побий їх личак.

Глушак — нерв оголений — моралізує
на всенюку Одесу, *котора не чує*.
Чи — всує? Не всує! Втім, хто теє зна...

Вертається ж то бумеранг Глушаків,
вертається бридко, пробачте на слові...
Чиясь на шляху там була жовтизна?

«Стирчать на шляху тім там... дупоголові?!»

Анатолій Глушак (2)

Те, що Глушак — ніяк не Суховецький,
у Писарівці знає і мале,
і в Волочиську знають всі незле,
і в Києві, й аж мовби між донецьких.

Лясковський навіть риму брав «*советский*»
не до «Глушак», старий вояк, але
до «*Суховецкий*» — жодних промілле
за те не мавши в ті часи скупецькі.

От. А Глушак — не тільки літерат,
він ще й діяч — що й кум йому не брат:
полемізує з тим, тим коверзує...

Перекладає ж зі слав'янських мов —
із правої до лівої немов:
в тім ремеслі пів-України «взує».

«Глушак — не Суховецький!»... Знов і знов?

Микола Суховецький (1)

Той факт, що Суховецький — не Глушак,
доводити іще не довелося
нікому ніби... В Глушака — волосся,
а Суховецький... сяє, як п'ятак.

Чи... навпаки? Яких би ще ознак?..
Постригся цей, то... тому наросталося?
Оратор — той?.. Та й цей не з безголосся...
Тож розрізняти, певне, маєм так:

Глушак над Україною летить;
хоро степами Суховецький водить,
так водить, що в дитячий вірш заводить;

Глушак з дідами знизу гомонить,
ніяк не наговориться з дідами;
пхне Суховецький розигри до драми...

...І хто з них двох кому що прищемить?

Микола Суховецький (2)

Прибрав іще ім'я: «Микольо Імпліцитний».
Не зоглядівся сам, коли прибрав.
Чи не тоді, коли літературознав-
ства гори молоді довбав, просивши: «Цитуйте!»

Зацитькав юних і старих зацитькав,
спільноту дешознавчу доконав,
дискурсоманам відхідну зіграв
на незнищенній мазепИнській цитрі.

Хоч не знанню, бува, — інстинкту довіряє,
коли мене, тебе, всіх нас підозріває
в причетності якійсь... до лав НКВД;

або — не згірш того — павісμο крізь павісμο
на сонце тягне сіті сіонізму,
які добачить завжди, скрізь, будь-де.

Хто Імплицитного й на чому проведе?

Марія Шишкова-Суховецька

Болгарський хрест несла в степу буджацьким,
назустріч українське щастя — шасть! —
таке собі скромненьке межи щасть,
невелемовне, в образі лайдацьким.

«Це саме... темкнем!» — мовило зненацька.
І додало: «Нам не страшна напасть!»
І поклялось, що іншим не віддасть,
бо сила, мов, на денці ще козацька.

Те щастя — творче... Укрсучлітпроцесу
недремна варта, ге ж, — «за всю Одесу», —
і все лишень за творчий інтерес.

Письменницька дружино! Вже ж і... тещо?
Невже й тобі перепадає дещо
з ілюзій тих, що пхнуть нас до небес?

Марисько, ти — дев'яте із чудес?

Валерій Трохліб

Невмілець словесно ридати,
японських тривіршів естет.
Редактор тому, що — поет?
Поет же тому, що редактор?

В Одесі знайшов парапет,
а Нечердин птеродактиль
сидить і закльовує дати,
і чвиркає на етикет.

Одначе Трохліб уцілів,
утерся, як з бою дружинник,
зажав поетичний зажинок.

А й там, де портвейн цебенів,
Валерія з ніг не збивало
(на сало хіба відкидало).

На салі естет не заскнів!

Тарас Максим'юк

Із хвилі пляшку вийме Максим'юк,
її огляне, *ідентифікує*:
а що, як це посланіє мандрує, —
чиєсь до когось, — йде йому до рук?

Збирач і придбавач кунштовних шток,
він спить на дачі, в гамаку літує,
ще й осенує, по зимі — веснує
у гамаку міцному — не стук-грюк.

Що — комашня? Мізерні кровопивці!
Лякливіші й порядніші людиськ —
потвор, самоспрямованих на зиск.

Під сливкою як спавши, то на сливці
розгедиш... хоч би й бруньку золоту,
і квітку слізну, й крапельку святу...

Широт одеських де ви, молодиці?

Володимир Гаранін

Філфаку випускник Гаранін
Панаса Мирного стежки
обидві прослідив-таки —
і ризикнув єднати грані.

Чин генеральський у тумані,
щоправда... маривсь... навтьоки...
Писання ж — гумору рядки —
ішли знечаста, але — вправні.

Коли ж, нарешті, *пенсіон*,
хоч підполковницький, однак
засмакував йому усмак, —

він здався музам у полон —
цілком! — Гаранін Володимир:
Прозаїк! Критик! Лицар рими!..

І це не сон? Таки ж — не сон?!

Кіра Муратова

Її кіна свердлюча вертикаль,
її кіна юдоль-горизонталя,
ходи сюжетні — як в шахіста Таля
(хоча сюжет не завше править баль).

Не фабульний сюжет — і не на жаль.
Сюжет-перетікання. Повз Грааля.
На цій землі, де люд зростав на палях,
стікавши кров'ю в комунізму даль.

Новітні палі — суто віртуальні;
в президії, в притоні, у вбиральні
така лоскоче горло будь-кому:

будь ти хоч три по тричі одеситом,
засиченим, з переситу неситим,
паломником в пісенну Колиму...

Невже про всіх пришештує Спаситель?

2. Експозиція Подільська

Михайло Стельмах

Пекельний дар — прийти у світ співцем,
Співцем у світ зґвалтований, кривавий,
Для роду і народу бездержавий,
Явитися з усміхненим лицем.

І заспівати гречно, не тихцем,
І виспівати гречний та хупавий
Мотив мотивів понад світ іржавий,
рятований росточком-зеленцем.

Такий, в такому світі тратиш голос
І виспів серця ламлеться, як колос
Під колесом невчасних колісниць.

А ніколи поскаржитися й Богу,
З гексаметром чергуючи еклогу,
Де актуальний тичеться тиць-Гриць.

Чи забуття сприймеш, як перемогу?

Іван Хмара

Знов від Зарічки лебеді летять,
А хата вже не бачить їх, осліпла,
Село осліпло, бо не бачить світла
У хаті, де днювала благодать.

І дні над нею марне лебедять,
Над хатою, де Стельмаху розквітла
Зоря-зірниця, клична та привітна:
Чотири броди щоб перебрідать.

Учитель Хмара, хати оберіг,
Себе від зайвих стресів не вберіг,
Від стріл ординських націоналісту;

Учитель співу, музики і слів,
Умів Іван Андрійович, умів
Надати змісту форми, формі — змісту,

Відлебедів же... криком журавлів?

Василь Стус

Той Стус... то — людина-вікно? В позапростір?
Подільське, українське, вселенське вікно,
Весняне-весняне. Зима? Все одно —
Лише в позапростір, прочинене гостро.

Епохи гули на калиновім мості,
Коли з позачасся озвався мудряно...
Рахнівських городів строкате рядно
Сльозою утерлося, голячи брості.

Простилися іншим словечка внатрус,
Простилася рима «легка» Стус — Ісус,
Хоч знову століття прийшло непросте.

Прийшло: на весіллі бузить «тамада»,
Прийшло: юринду велича юринда,
Нікчемному пам'ятник зводить нікчема.

...А глянь з позапростору... Бог їм суддя?

Василь Земляк

З Поділля чех, для чехів — Вацик,
Для земляків — таки ж Земляк,
Лицяльник, воїн і письмак,
Спудей довічний без вакацій;

Улюбленець то муз, то грацій,
Всякчас в оточенні друзяк,
З оточення й не вийшов так
Хоч на сякий-такий палацик.

Сказати встиг про зграю лебедину,
Її закон, її стрімку годину,
І про людський, і в кожнім, Вавилон;

Ще — як горять останніми криниці
І в них згоряють зіроньки-денниці
За людства за гріхи зо всіх сторон.

...Й коли ж його відплачуть молодиці?

Євген Гуцало

Широка творчість, бо Широка Гребля,
Бо Вінниця — як дівка з-під вінця,
Бо Київ, як шкатулка праотця,
І Загребельний грає в нім Сакребля...

В музеї нині мебля чи не мебля,
В сільському промінець до промінця;
Збирає ж промінці Ткаченко ця,
І у вікно грядуть стеблисті стебла.

Новел, пісень, осяянь, повістей.
Недремноокий пам'ятний протей,
Він, Гуцало, все хмаркою озону.

Він — подоляк, древлянин, ще й дуліб,
Він про шкільний все чисто знає хліб.
Які ще тайни? Лиш одна, до скону:

Як перейти все тую ж Мертву Зону?

Юхим Копит

Фельдмаршал Паулюс на спит
Був задавака, воїн-гуру,
Та вистежив його натуру
Юхим Давидович Копит.

Недремне око, оковит
Був фотокор, вей-вей, не здуру
Копит, який спасав не шкуру,
А гонор, мову та іврит.

По Вінниці, бувало, йде,
Як фотосесію веде —
Не об'єктивом, то очима;

Наполеонівський мав зріст,
Але великий гуманіст,
Чия дорога несходима...

...Його й сахнеться дух конкіст?

Володимир Забаштанський

«Кобзарське сонце» — легко написати.
І взяв якимось Стрельбицький написав.
А потім вийшов — проти сонця став,
Заплющився і тихо став ридати.

А Забаштанський вмів поцінувати
Статтю «Кобзарське сонце»: за оглав,
За кілька спостережень («Щоб ти знав!»)...
Стрельбицький знав, а більш не смів писати.

І книжка ненаписана болить:
Така фантомна скеля віршознавча,
Де Забаштанський вищиться і зрить,

Незрячий, зрить і прозирає скрізно,
Назавше незмигливо та безслізно,
Льоди біди і товщу товщ плюгавства...

Стрельбицькому те викласти запізно?

Володимир Прилипко

Копач від Бога — не Бонавентура,
Поет від Трійці, чистий — як сльоза,
Він більше усміхався, ніж казав,
Подільська розусміхнута натура.

Хоч дійсність до округ була понура:
Серійні пні голосували «за»,
І жигулівська всім була буза
Під записи нужденні Азнавура, —

Прилипко жив у вимірах чеснот
І золото до рук не прилипало;
Хіба у снах сіяло, осіяло.

Коли ж по небу крилами банкнот
Зашерхотіли кінецьсвітні птиці,
Він на книжковій закопавсь полиці...

З полиці він обізветься от-от?

Сергій Кокряцький

Кокряцький Стрельбицькому був не товариш,
Стрельбицький Кокряцькому також не пан:
І той не завсідник, і цей не гурман,
Отож розминалися, вариш-не-вариш.

В Архіві зійтися би. Можна би. Але ж
Був той архіваріус, цей — горлопан
(сиріч, публіцист, віршолас, фактоман),
У місті над Бугом оба пропадали ж.

Писав про Поділля Стрельбицький наївний:
Мовляв, Україна то є в Україні;
Кокряцький те взяв за епіграф собі.

Здавалосьь — дрібниця: ще перли бували,
Бувало, що й класики їх цитували,
Та цей лізе в пам'ять при кожнім горбі.

Кокряцький окрилив його, далєбі?

Віктор Шпаковський

Його енергій фарбенні салюти,
Його від себе сам енергетизм,
Його — немов про всіх нас — еготизм,
Якого не забрешуть баламути.

Його не стало раптом: «Що ти? Ну ти?!.»
Й неначе космос в чорну закотивсь,
І Крим занишк, Гурзуф осиротивсь,
І барві барву як тут спом'янути?

А те, що хтось гординею вважав,
Сьогодні хтось знеобачки пожав.
Пейзаж пейзажу мружиться вітально.

Лиш сиротіють вінницькі доми,
По-вуличному вулиці: «Де ми?»
Летять провулки покрізь них летально...

Та сонце в небі — стиглістю хурми?

Віктор Нарушевич

Йому боліла й заболонь дерев:
Так збірка віршів «Заболонь» постала
(одна з восьми), кінецьстоліття стала
В химернім місті Гурвиців і мев.

Поляк? Із тих, однак, кому «пся крев!»
Справіку вуха різало, відмала;
Син «ворога народу» без забрала,
Над морем подоляк: все глушить моря реві!

До моря довго йшов — з Сутисок через Івчу,
І Вінницю, й сумбурні Чернівці;
Водили журналістські манівці.

Дійшовши, не змалів. І душу свою півчу
В застоллях щирих щирістю ятрив.
В землі надморській нині опочив.

Кого ж сподужить на стезю дослідчу?

Анатолій Сметанюк

Був Сметанюк з-між інших просвітян
Аж надто світлий; інженер за фахом,
Не міг дивитись, як все чисто прахом
Іде «перебудові» тій в казан;

Недремне серце мавши, не профан,
Він мучився профанів поміж, ахав
І танув на очах, але не чахнув,
Усмішкою гасив фізичний стан.

Стрельбицького ще встиг обдарувати
Секретами й сортами полуниць;
Сиділи тоді вдвох, зеленкуваті...

Засидівшись до пізніх до зірниць,
Спокійно розвіталися... востаннє...
Стрельбицькому той вогник все не тане.

Сметанюків народ не впаде ниць?

Михайло Гуменецький

Районний у районці журналіст,
Поет всеукраїнський (хоч незнаний),
Був Гуменецький ніби вітром гнаний
З маленьких до маленьких інших міст.

При чарці й попри чарку — полеміст,
Стрельбицького ж то критик неблаганний,
Та й сам собі, мовляв, небездоганний,
Райкомам — ексклюзивний скандаліст.

Він дав уяві образ кенотафа
І вже його в уяві не забрав,
Щоденний бранець невідкладних справ.

Таких, як він, колись чекала Кафа,
Стрельбицького тих днів — велосипед
(щоб між полів бравсь досвіду поет!).

А критикові критик не Каяфа?

Іван Іов

Година рання, а дорога знана,
І тінь — на захід, не наздоженеш,
І щербить цегляну об сонце креш
Хмельницький імені Іова Йвана.

Хмельницький для колядок чи органа?
У вікнах — сонце — символом пожеж,
З яких не кожну в слово убереш
У стилі полум'янь Іова Йвана.

Хмельницького ж Богдана місто зачне,
Базарювань столиця хоч куди,
Весняниться про всіх на всі лади.

І не один навстріч весняно клацне
Весняним інтересом шпінгалет:
Поета окликає так поет?..

Козацтво так жалкує про козацтво?

Петро Головатюк (1)

На сніп горохвянки ловив відро в'юнів:
такі були снопи, такі в'юни дитинства
в епоху свинства влади і півсвинства
народу, що війну ледь відговів.

«Метал чи слово?» — думав між полів
Петро (не камінь — легінь добродинства,
дівоцтва лицар, лицар материнства).
«Метал і слово!» — вголос відповів.

Став майстром на заводі агрегатів,
поетом став — писавши небагато,
неспішно: так зростає сталактит.

У віршах, не шліфованих аж дуже,
являв снагу і впертість того мужа,
що кожен день на бій іде, на спит.

І це по нім співає харалужа?

Петро Головатюк (2)

Став Забаштанський Головатюку
за побратима, хоч і не братались.
Вже так один для одного старались,
як рідко нам побачить на віку.

Творили вірність тиху, а тривку:
то віршем, то рецептом привітались,
до пісні відчайдушно пригортались,
раділи у ліску боровику.

Був лідером у віршах Володимир,
був лідером у побуті Петро;
за Бога був їм Бог, за Дніпр — Дніпро.

Жилося для життя, але й для рими:
такої, що рокована життю,
як намолотне зерно — на кутю.

Їх дружби чар над нами неузримий?

Болеслав Буяльський

А як прислали плани на поляків,
На українців виконавши мов,
Адам візьми тут сина та й підмов
Писатись українцем — поки, заки...

Вписався Болеслав — і віщі знаки
Судьби нової холодили кров:
Рядив орел імперський знов і знов
На тих і тих гебістських посіпаків.

Тож долі української боржник
Пан Болеслав Буяльський не поник,
Хай без штандартів, але — в обороні.

Ментальне поле зором обіймав,
Духовне поле розумом єднав;
Хвалили навіть зайди та сторонні.

«Чому ж ми, українці, знову сонні?»

Василь Яропуд

Помолог! Тисяча сортів —
Колекція в Медвежім Вушку.
Директор! А бере за дужку
Відро й несе — бо так схотів.

Бо — Яропуд. До ста чортів
Йому хвороби — на усушку!..
На шапку — хто? — наславши смушку,
Услід козаку хи-хотів?..

Відгостювали космонавти,
Але ще всяких є гостей:
Одні за тим, другі — про те...

Рідню вдалося описати,
Прослідкувати родовід
На глибину двох сотень літ...

«Невже усе і всіх пізнав ти?»

Володимир Вовкодав

Гальчевського земляк і шанувальник,
З дитинства Володимир Вовкодав
Героя-українця виглядав,
А й сам собою вдавсь не споглядальник.

УПА листівок юний постачальник,
Він скоро «сів»: ловили ж бо не гав
СпецИ-людинолови між отав;
Та не зламав його гебіст-начальник.

І шахти не зламали. І довчивсь,
І фельдшером, і донором явивсь
Наприкінці хрущовської відлиги.

Підняти встиг на щит Кармалюка,
А втратив зір — випрОба ще й така —
Кобзарське сонце чує замість криги.

Й кобзарська доля — чи ж не в козака?

Тамара Буяльська

Інтелігентка, бо — з інтелігентів,
Тамара, Болеславова донька,
у мисленні, у вислові тонка —
без винятків, без буйних прецедентів.

У пошуках щоденних аргументів
то максимум наводить, то рядка,
в технічній вишій є за вожака
гумані-та-ри-за-ці-ї «агентів».

То й славиться технічний славний виш
своїми інженерами не лиш,
а й віршами, картинами, піснями;

Й хоча епоха ставить на стандарт,
на всепроникний псований поп-арт,
Буяльська з нами, то й Культура з нами.

З такої речі й... тост підняти варт?

Анатолій Бортняк

У Вінниці поета Бортняка
Якщо хтось десь колись-то і не знає,
То все одно земляцьки поважає.
Отож бо й є: опінія така.

Опінія не твориться злегка,
Її у люди серце посилає:
Коли і як — само воно чи знає?
Дізнатись як в поета Бортняка?

Чи на віку поету Бортняку
Написано і суджено світитись,
Промінитись, кривитись, а — іскритись?

Загадку відгадаєм нелегку:
Тут річ, сучасно кажучи, не в текстах, —
В претекстах, в непіддатності на несмак.

І... в несмаку, ага, до несмаку?

Леонід Пастушенко

Син вчителя і небіж партизанки,
поет, прозаїк, критик, метр есе,
цей Пастушенко огріхи пасе
у текстах остаточної огранки.

З огранки завертає до вагранки
свої й чужі «шедеври» — як «те-се»,
і долара вишпечує за все
як світового збудника обманки.

Економічних студій і розправ
до політичних студій том додав:
само собою мислилось, писалось!

Від замальовок словом знов і знов
само собою йдеться до основ,
як з хати в хату — з галузі у галузь.

Ну хто про те здійняв критичний галас?

Сонет-посвята (Б. І. Мокіну на 3. 01. 2008)

Математичних і словесних прерій
Долаючи простори немалі,
Ви цифрозріли Бога на землі,
В шаленій тиші ноосфер-пленерів;

І в світі все складніших машинерій,
І дружньо при гостинному столі,
Й примружено президій на чолі,
І вільно у вітальнях Рад і мерій,—

Скрізь Ви доречний, зважливий і... свій.
А на дуелях гострих, полемічних
Обходитесь без круглих фраз обтічних.

Нехай же літ і зим міцний сувій
Вам туєю і крейдою все пахне,
Хай птах дніпровський в хвилях не потахне.

ЦКВС* же... додає надій? І — мрій?

Степан Лісовий

Знав досі лиш Іван Волошенюк
про те, як зі Степашок у Ладижин
пішов на веслах і, вернувшись, вижив
Степан — фотомитець, Стрибожий внук.

Літ шістдесят вже мав, але п'ястук
по-парубоцьки тис, веслом мотижив,
крутив педалі, тер зимою лижви,
перетирав об сніг, льоди та брук.

Бо — Лісовий! Нащадний вождь Трипілля,
йоґо, Трипілля, всюди представник —
розхристанець, безштанько, войовник.

Фотофанат! Але й до слова-зілля
удатник Божий. Мініатюрист!
У фразі — квітка, лист і падолист.

«Зшивавши» доли, зцілює Поділля?

Віталій Кононов

Порожистий характер та бурунний,
як Буг Південний біля Сокільця;
кряжиста постать тиверця-бійця
і в голосі — степів Побужжя струни.

**Центр культурології та виховання студентів Вінницького національного технічного університету*

Він Партії Зелених вруна й руни
по-тиверськи засвідчив, до кінця;
в добу загальних брехонь-обіцянь
не обіцяв ні грошей, ні комуни.

Коли ж Південний Буг уздовж-поздовж
від витоків до гирла він проходив
плавзасобом не воїнських походів, —

той певний шлях був Пану-Богу вгож:
уздовж ріки — упоперек гріховних
екскременталень людських, снівом повних.

Очиститься ріка? Впаде брехня і лож?

Анатолій Кашпіровський

Вродитися у МеджибОжі,
у Вінниці наук дійти,
Москву узяти, щоб втекти
в Америку? О сили Божі!

Прийоми гожі і незгожі,
але хоч як крути-верти,
у підсвідомостях сліди
лишилися, на чіпи схожі.

Бісівське осідлав чи світле? —
про те не скаже і Тонкаль —
тонкий психолог наш — на жаль.

А вже ж метуть у генах мітли
суворооких двірників,
служивих Дідькові дядьків...

Аж не страшить когось «Хайль Гітлер!»?

Валентина Серветник

Серветник Валентина, донька Йвана,
учителька на пенсії, вона
так вишиває, що зоря ясна
у вікна підглядає спозарана.

Математичних знань носійка знана,
ще б викладала, але хто те зна:
чи не сильніший поклик полотна,
ніж двійочницьких зошитів нірвана?

В Курилівцях, у Вінниці Конищів
їй славою завдячує тепер
(про це й газета каже, і етер).

Конищіву мистецький світ поближчав,
став Калівці Конищів ніби брат,
до пензля голку дорівнявши в ряд.

Коновалюк благословив Конищів?

Олена Яворська

Світ синьо-жовтий і Зелений Світ
Яворська в своїм серці поєднала
Іще тоді, коли «Страна» конала,
Червоний докривавлюючи міт.

А Товариства Мови кілька літ?
А — паралельно — труд «Меморіала»?..
Коли ж рослинки древні відкривала,
Академічний чухався синкліт.

На мітингах звучала і звучить,
Едіт Піаф нагадуючи зростом
І тембром — хоч говорить чітко, просто.

А не звучить — промовисто мовчить,
Готуючи слова небезборонні:
То в наступі вона, то в обороні.

І хто ж її змалює кожну мить?

Микола Холодний

Поет гарячий, аж пекучий надто,
він шістдесяті пропалив, пропік;
від себе не втік, то і не втік,
в Одесі навіть об'явившись раптом.

За ним — хвости повсюдні чепірно,
у нього — шрам та ще й нервовий тік.
Він — за наживку? Так із року в рік?
Він — мічений, помічений, — ким? — атом?

Він — мимо них, куцющих, понад них?
Як Домонтович — передвісник лих?
Загадкою лишався і лишився.

Чи з Забаштанським розминуться міг?
Не в'їстись, не злословити в набріх?
Здоровився? З собою не ужився?

А в слові-жесті всіх нас переміг?

Василь Берко (1)

Василь Берко — не БЕРко, бо Василь,
але в халаті чистім хірургічним
та при Шевченку, при Тарасу вічним:
до леза й слова доклада зусиль.

В Кургані мав не те щоби екзиль,
але науку в центрі тім північним,
де Ілізаров кісточки калічні
ростить, як літо влітку світ бадиль.

Красивості? Напевне. Та без них
криваві блякнуть теми лікарняні
і підступи до теми тем незнані.

А тема тем — теж не для рук брудних,
бо тема ця: Україна плюс Бандера,
в ній рими — «ера», «сфера», ще й... «Венера».

Берко позбавить костура й... вериг?

Василь Берко (2)

Берка Холодний цитував, аби, —
«У власній хаті кіт боїться миші,
щоб, боронь Боже, не порушить тиші», —
побачили себе хахли-раби.

Побачили? Наморщили б лоби
(побачивши), а їх все «не колише»:
лоби гладенькі, аж давноколишні,
гигикально блищать — хоч що ти їм роби.

Про байку байка! З літери малої
і «кіт», і «миша» у рядку Берка.
(Віддав би дехто книжку за рядка!).

Науки незлобивої, не злої
в рядках досягши, ревний ескулап
малоросійський обминає «клуб»...

...Від клумби ж то всміхаються... левкої?

Василь Берко (3)

«Степан Бандера» з-під пера Берка —
поема, де частин усіх чотири,
а п'ятий — епілог, як грім мортири, —
поема для читання нелегка.

Що в ній? Життепис, хроніка глевка,
міцні публіцистичні «нашатири»,
всеукраїнські й планетарні вири
подвижників народу-простака.

У висновку Холодного Миколи
поема ця є «кітч» у сенсі «кетч», —
дзвінка оцінка, гейби меч об меч.

В часах, коли шануються «прикОли»,
таку поему тільки ортопед
вкраїнству міг приперти не во вред.

Чи тут вам до естетики, моголи?

Петро Слотюк (1)

Слотюк? Відомо: одиниця виміру
потужності, їй-бо', викладача;
цієї одиниці вистача
всіх — співвідносно — перемірять, вимірять.

Чверть слотюка? Це можна тільки вимірять.
А — досягти? Труди і дні гірчать!
За дві десятих будуть величать
ВАК, Вахх, міністр (показники щоб вимірять).

Тож заздрісники заздрять Слотюку
щодня, щоразу заздрять на віку
доценти, професура, академік...

Хоча... однак... рівняються сяк-так
і академік, й асистент-босяк
на Слотюка — щоб знати: що ми? де ми?

Його снаги наявні десь тотеми?

Петро Слотюк (2)

Петро Слотюк? Цей Імідж Регіону?
Те прізвисько він сам спровокував,
коли за регіону честь повстав,
поставши патріотом не зі схрону.

В часах, де всякий клан жадає клону,
ще хто б тут про громаду дбати мав,
маркетинги до краю прикладав,
як не доцент лекційного розгону?

Ввійшовши в депутатство обласне,
Слотюк своє поправивши пенсне,
копає сміло, глибоко і точно.

Трамвая жде — видніється: атлет!
Всіх пропустивши впевнено вперед,
всіх підіпре спокійно, безпорочно.

Іскрить трамвай, бо в ньому — іскромет?

Микола Прощерук

На прощу, з прощі, — от де предки!
«Прочани — знати, не забудь.
Отож непосидючим будь! —
вістила доля без кокетки. —

Не премії, не статуетки,
а чесна журналіста путь
(допоки, звісно, не зжеруть
маркізики та маркізетки)...»

Не вмiли зжертв. Подавились!
Десь, може, й гнувся, але гнув
нацлінію таки одну.

Часи мiнялись і змiнились,
але, нових сягнувши пiр,
урвалось серце — вiр не вiр...

...Хто ж дасть Стрельбицькому ефір?

Петро Сорока (1)

В Тернополі — клич мудрої Сови,
її ім'я давно: Петро Сорока,
не наймудрішим головам морока,
а наймудрішим головам: «Живи!

Живи і дій! І ймися голови!
І знай, що вічна в краї цім толОка,
а глина з-попід пальців — рясноока,
від тих очей очей не одірви!»

Добувши Никифора із Криниць,
З юва добуваючи юва,
Завадському встругав кількоро шпиць;

Він сам собі огонь в одежі слова,
Хоч книжник, білокнижник, буквоїд,
Галичини то біль, а то болід...

Йому відзнака в Господа готова?

Петро Сорока (2)

Петро Сорока, вихудлий в трудах,
позує об'єктиву на алеї:
злегка життєві попустивши шлеї,
в ладу з собою, з осінню в ладах.

Десь тут майнули махи? Геть їх, мах!
У болота їх, у подільські глеї,
в заміси — не толОки, то ідеї,
Галині ж — вірність наяву і в снах.

Від шлей абстрагувавшись: анфас
являє слідопита в добрий час;
а — профіль, профіль критика й рапсода?

У профілі чи келеп, чи джоґан,
чи алебарда, щерблена крізь бран, —
на профілі такі оце й вертає мода?

А кличе в путь його не Львів — лиш Аккерман?

Наталка Ткаченко

Ні сумніву, ні смутку, ні зневіри,
Ні макіяжу, ні чуток-пліток:
За сина — і в село, де дим-димок,
Із київської все-таки «кватіри».

Селянський труд — трипільський, геть без міри,
Над міру — творчість: аркушик, листок...
Строфа в новелю перейде у строк,
Новеля знов наструнчить струни ліри.

До Вінниці — з рукописом чи з сиром,
Та головне — з душевним світлим миром
По-донорськи примчала, річ веде;

Михайлик — поруч мами, син-опора;
Михайла ж нині, випав сніг учора,
То й світиться Михайлик: «Ось я де!»

...А де ж той конкурс «Пані Непокора»?

Федір Панчук

Фарбозванний, як перевозданий,
Патичком він талує чимдуж
Просто з тюбика — та й дорогу ж! —
У полотна льняні й конопляні.

На полотнах — незнані й жадані
З тих, що цупко взялися за гуж
І живуть рукопаш, окомруж, —
Фарбозданні, як перевозванні.

На Майдані? А й там був-пожив,
П'ять копійок у сніг положив:
Щоб «знайти випадково» — на щастя.

Штурму ждав тої ночі Майдан,
Тож монетка знайшлась саме там,
Саме та — біла в сріблі пухнастим...

Замовляйте художнику настрої!

Микола Гунько

Солом'яний вулик? Звичайно — «сапетка»!
У школі Гунька це вам скаже й «першак».
А де тая школа? У Вінниці! Як?
А так! Номер три, в центрі міста, варпетка.

«Варпетка» — навчителька-авторитетка
(вірменською мовою — знає не всяк;
про бджоли кавказькі — вже ж більше: то знак,
що в школі Гунька внук наслідує предка).

А хто той Гунько? Митрофанович? О,
директор, яких більш нема в облвно
(чи як там його — управлінський той відділ?).

«Бджільництво» — директорський в школі предмет:
посібники, тести уклав сам — варпет!
Буг — ближче, а й бджілки в умах — не навідлі...

Ім'я Коцюбинського в школи і — лет!

Борис Нетупський

У школі першій міста Бар
Нетупський — виховник найперший,
Словесник театральних звершень,
Регент умів, сердець владар.

Не знає методу покар,
Не вмів успіхів применшень.
Сковороди «Пчола і Шершень»
Йому своя: бо квітникар.

Його колекція жоржин
Султанських варта всіх дружин,
Сортів десятки сам виводив.

Жоржини схожі на людей,
Так, як на Зевса Прометей,
На подив болю — щастя подив...

«І день іде, і ніч іде»?..

Ніна Гнатюк

Без найбільших весняних спонук
Найніжніші каштанові свічі
Засвітилися не раз і не двічі
Понад Києвом стріч і розлук;

Ніжним подихом Ніни Гнатюк
Свічі буджено, ніжено свічі,
І вони, як козак в Межиріччі,
Застреміли для Ніниних рук.
Хоч вона у Безводнім-селі
Проросла, але світ напоєє,
Ця Гнатючка, що втоми не знає.

До лампади їй всі «королі»
В їх броньованих затхлих машинах,
В їх накрадених віллах-країнах.

Але свічі ці все ж... замалі?

Юрій Цеков

Класична усмішка класичного борця,
Приземкувата, не зіб'єш, статура,
Лірична вдача і така ж натура,
Але... Сатири вірність обіцяв.

Тим самим він Сатирі до лиця,
«Сатирикон» уклав — як вірний джура.
І оживилась панія понура,
І простягла скориночку хлібця.

Він ту скоринку в «Науковім Світі»,
Де бродять дисертантки-Нефертіті,
Мазнув... не медом?.. але чимсь липким...

І Вінниця, і рідний Костянтинів
«Поспівчували» при такій годині:
«Липуче розділив би хоч би з ким!..»

«Ти, заздрий Костянтинове, здитинів?»

Володимир Титаренко (1)

Бушанських, дорошівських килимів
червоно-чорні ритми — як подзвіння,
подзвіння, у якому безгоміння
на дні, на денці пристрасних віків.

Убачити, розчути — хто б зумів?
А хтось зумів, в собі добувся вміння.
До вміння долучаючи хотіння,
голінних залучаючи умів.

Се міг би бути... тільки Титаренко!
Визвольник раритетів з небуття,
з гниття, із поневаги, зі сміття.

Се ж він і є, розвихрений чубенко,
всміхненко, сперечальченко-слухач,
з трипільської на вселюдську тлумач.

І се ж про нього спів: «Подай рученьку!..»?

Володимир Титаренко (2)

Миски Поділля — череп'яний щит,
їх візерунки — наші обереги.
Тож Титаренко цих мисок шереги
світлить в «Мисках Поділля», аж пашить.

«Не всі вмістились!» — серце защемить
над сторінками вкотре від бентеги.
І все ж, і все ж... такі книжки-ковчеги —
задля одної варто в світі жить;

поневіряйтесь варто при столиці
(на офіснім диванчику нічліг),
аби мискам цим Київ запоміг;

чиновники ж не всі тут сребролиці:
когось таки розчулить подоляк,
що мИсками качає переляк —

викачує народу й всякій пиці?

Григор Мовчанюк

Грицько з Чеснівки, не Сковорода:
Бо той — з Чорнух, і трішечки давніший,
У суперечках дещо спокійніший —
Йому аби сопілка й коляда;

Зате чеснівський — не беруть годя —
До молоді приступливий, вдатніший,
До вірші незрівнянно беручкіший:
Ті вірші — за грядюю ще грядя.

Хоч дехто розуміти їх не хоче;
Не втнувши, поливає, знай, охоче
Шедеври, з ними — й Барку Василя.

Грицькові з того ні мороз, ні парко:
Не втоне Гриць, як он не тоне Барка
У хвилях, що ряхтять Мамони для.

Щось легіон нечутно харамарка?

Віктор Святелик

В Одесі Святелик учився недовго:
Він з другом «Пархомом» для дружніх забав
Ялинку побіля обкому зрубав —
Пухнасту, сріблясту, пихату, не вбогу.

Філфаків ще звідав потому премного:
Куди собі їхав, то там і вступав.
Знання такі мав. То й краї пізнавав.
Причина ж наспіє — знай, далі в дорогу.

Нарешті — прабатьківське місто Тульчин.
Тут кинути якір — десяток причин.
Провінція? Але ж духовна вітчизна.

Тут вийшов на круг?.. на орбіти своя?
Тут сам собі й нам він — Академія.
Тут скромність напала, як інших — харизма.

Тут — око мисливця й хода — хожая?

Анатолій Завальнюк

Аскета Леонтовича Миколи
Надчистий стиль і нот, і житія
Передались би світу — Битія
Була би *vita nuova*, як ніколи.

Передались же лиш Завальнюкові:
Пан Анатолій ходить і сія
Вже півста літ, відколи возсіяв
Йому стиль Леонтовича Миколи.

Він однолюбом став. Самопосвята
І в чорні будні додавала свята:
Листи, книжки, світлини і — музей;

Подвижництво подвижництвом святилось,
То й викотилось все, що закотилось,
Ото ж то й совість душу не гризе.

До чого тут, скажіть, стилет і стилос?

Віталій Газінський

Гребінці в Костянтинові в тій же ціні,
А наука музична в Одесі дорожча.
Ну а вінницький камерний хор, переможеч?
Знав те Папа (Войтила) в недавні ще дні.

Хор безцінний в своїй однині-множині,
Диригентова ж воля над ним — Пирогоща:
Вічний храм голосам диригент, бо кого ще
Так підносять ці руки тонкі і сяйні?

Не гран-прі, не дипломи, а сотні очей,
Просвітлених, просвітлених тутай і зараз,
Нагородою хорів, хоч би й вотще.

Вища сила немов голосам одізувалась,
Обіч сили ж то... сонячний, врешті, кларнет?
І в зустрічнім пориві метнувсь диригент!..

...І великої паузи вищиться зав'язь.

Георгій Курков

Курков? Георгій! Струнний проповідник!
Поміж «Пір року» в нього Борис Тен:
Такий доречний, що аж Бористен
Картинкам озоветься, рідним рідник.

Курков, «Аркада» і слухач-завсідник —
Ауротворче з-поміж веретен:
Снується сенсозвуччя ген і ген,
Де аніхто нікому не догідник.

Георгій? Переможець! Бо здолав
До глухоти земляцьку ніжну схильність,
Оркестрові щепивши безпомильність.

Сердечний безпомильності оглав
У голосі його для оркестрантів
Звучить довірчо й...тонусом ваґантів?

Педінститутський оркестрантський сплав?!

Вікторія Петрушенко

Плаття: білим по білому біг вишиття.
Голос: вишній до горнього, вгору та й вгору.
У різдвяну, просвітлену, радісну пору
Пастораль про Ісусика: спів-сповиття!

Пані майже не мерзнуть, бо це — надбуття.
Зала майже надбала духовного зору.
Певне, світиться зала сферично знадвору.
Певне, хресним дорогам нема вороття.

Пані довго вертаються в залу холодну,
Пані раптом скидаються на старомодну
Трагедійну провісницю вчасних чеснот.

Зала б'є у долоні, чимдуж забиває
Те, що зовсім не з кожним оббийком буває,
Ба, й не з кожним народом (о, де той народ?)...

Може, хресних шляхів цюю мить прибуває?

Анатолій Секретарьов (1)

Математик. Поет. Гітарист. Фольклорист.
Іпостась іпостассю розбавлена хвацько.
Понад всі іпостасі — ушпетне хлоп'яцтво,
Неприборканим хистом приваблений хист.

Вчити бевзів, з яких кожен другий — садист?
Було б грошей хоч трохи. Та честі багацько
Тим садистам, тим пляцкам-обличчям, тим мацькам,
Для яких кожен вчитель — моральний нудист.

Ти на села пішов. Ти копаєш город.
За копання бабуся пригадують пісню
І легенду якусь, і годують не пісно.

Поважає тебе принагідний народ.
Принагідним ансамблем триває ходіння
У ментальні твої, звукові володіння.

Від яких ще нагод? До яких ще природ?

Анатолій Секретарьов (2)

Очеретяного kota
Хо́да, галасвіта, нечу́тна,
Але — хто вчує — незабу́тня
Хо́да — музична, непроста.

Бо ж і музична неспроста
Хо́да, якій стелила лю́тня
І скрипочка чиясь безпутня
Доріжку між доріжок ста.

І от, нарешті: «Будь здорова,
Фантазіє Секретарьова:
Ансамбль «Очеретяний Кіт»!

Він ніжно плаває в етері,
Він гострить кігтика у сфері,
В якій... ні нотки триста літ?

Десь є на кігтика критерій?

Анатолій Бурдейний

Скульптура — заняття аж надто трипільське,
До каменю й бронзи крізь глину твій шлях.
Іди та й доходь, яко наг, тако благ;
Дійшовши, проте не спиняйтесь осмілься.

Суперники творчі одначе меткі все,
Не кожного, втім, вся душа в мозолях,
Не кожен являє свій погляд на Шлях
Й щоденне невтомне лице фермопільське.

Цей «Стус — Птах Душі» — нагорода небес,
Отож п'ять тонн глини — легенькі пушини.
Шевченко ще буде — Повстанням Людини.

І що з того нам, що не сприйме балбес
Ні птаха душі, ні Людини Повстання?
Наш тост за зростання, мультке доростання.

Естетський смакує нам делікатес!

Алла Ліпська

Цей театр однієї актриси
Із виставою «Одяг народній»
Полонив і розчулив сьогодні;
Нам би й завтра у ньому зійтися.

І — позавтра: бо знайдуться риси
Та штрихи на день кожний господній
У виставі, навів новомодній:
Про нитки, обереги й користи.

Та назавтра вона таємниці ікон
В мудрій лекції нам розкриває цілком,
Алла Ліпська, така, що аж лепська!

А опісля екскурсію штатну веде
В краєзнавчій, де праця її завжди жде,
Лиш зарплатою трішечки й кепська...

Хто ж нам лепську про Ліпську співанку складе?

Костянтин Завальнюк

Вічно в архіві, ніякий трибун.
Слово бере? України заради:
Голосом вічної тихої правди
Тишу спрозорує — до перелун.

Тиші такої він добрий чаклун,
В тиші такій доведе без надсади
Логіку фактів до глузду громади,
Серця громади торкаючись струн.

Ті перелуни! Епох та думок
Ті самочинні та самодостатні,
До невпізнанності багатократні!

Хай опонентам дістанеться дрок:
Дроку об'ївшися, легше брикати,
Бриком брикаючи — брехом брехати...

Щоб Костянтин спростував все те в строк?

Галина Кравчук

Солодкий надто цей радіоголос?
А хто зна, хто зна; він такий, як є.
Йому й зозуля солодко кує,
Йому в полях здригнувсь відлунням колос.

Йому крутилось, чи йому й змолось?
Хто теє встежить, стежачи своє?
Хай безголосся лиш не настає,
Хай тільки б небо враз не розколось.

А голоси ідуть до голосів
З часів непевних до... яких часів?
Де й Кравчукам не знати про «кравчучки»?

Майбутнє не щодня, а все-таки,
Якісь свої латаючи дірки,
Сучасному не сколе репи-ручки?

...Солодке ж... не на всі гірке смаки?

Оксана Кравчук

І двійко діток, і дівоцький стан,
і «мишеня» в руці, і лебідь в небі...
той Лебідь, що у світовій потребі
Сен-Сансом був поміж звіряток дан.

Радіохвильно лебідь той, білан,
пливе над область, де життя перебіг
без Лебеда можливий, але Лебідь
Оксаннійшою дан з-поміж Оксан.

О фонофонди звукорежисера!
Не пожере вас ера-ненажера,
якщо єсте ви повно у єстві.

В перерві між роботою — на вишні,
на гілці зосередиться найвищій:
до неба й літа ближче голові.

Там глеєм клеїть задуми нові?

Олександр Дмитрук

Козак сяк-так поправить окуляри
Та й знову цілить: у віках, у днях
Вицілює ганебу попервах,
Доцілює мару її й примари.

Хоч зброя в нього, щезлий каламарю,
Вже й не перо — кульковий фарбопруг,
Із ним у них безперспективний змаг —
У тих ганеб, примар, епохи орендарю.

Дмитрук, звичайно, сильний Дмитруком,
В усьому сам собі керівником
Дмитрук — йдучи з майбутнього в минуле;

З минулого в майбутнє ідучи,
Теж не питає: «Вигідно, а чи...?»
Двигтить: «Раби рабів не підманули?»

Ну хто б йому де булаву вручив?

Володимир Козюк

Хатинки на полотнах Козюка,
як на штандартах, мають і тріпочуть,
про щось ще по-дитячому лопочуть
хатинки писанкарського зразка.

Документально ж точні, а яка
в них сила поетична: вікна — очі,
а стріхи — чупра, й синька пудри хоче...
Таке було ще в Коновалюка.

Хоч кожен, звісно, майстер сам собі:
два лірики, ще й кожен не без жартів.
Козюк — козак, то й тягне до штандартів.

А далі голубино голубі
козак з-під Хмільника хоч де відчує;
порошу, сніг на стріхах розцяцькує...

Та що це там незрима на горбі?

Оксана Залюбівська

Колись щось десь комусь-то за любов
Її далекий предок (гнавши втому?),
Вона ж ніде ніколи і нікому —
Ні за любов, ні, ох, за будь здоров;

Ані за графоманське, ех, бов-бов,
Ні, ох, за підлабузницьку невтому,
Яка негайно їй наб'є оскому:
Як підійшов, то так і відійшов.

Її весь досвід... ні, не провінційний,
Її весь вигляд антикорупційний:
Так, міс Антикору́пція вона!

На кафедрі, де інші лиш зі страху
Минають корупційну кляту плаху
У вигляді цукерків та вина...

Хто ж, де й на чім таку підловить птаху?

Анатолій Власюк

Якщо противник візьме Пустовійти,
Йому шляхи відкриті на Хмільник,
А там і до Оратова язик
Ординців доведе в добу освіти.

Їм дати відсіч як тоді зуміти,
Там за який хапатися патик,
Під проводом яких таких владик
Кобзарські рятувати заповіти?

Тож в Пустовійтах виставив Власюк...
Не могорич, але тверду залогу
Із книг, які друкує не спрожогу.

Власюк, технічних кандидат наук,
Гомеопат же — доктор книгознавства,
Поборювач ординського плюгавства.

Лиш графоман чом сяє: «О. Власюк!»

Дмитро Власійчук

«Жіноцька справа — справді? — витинанки». А не скажіть! Он у Власійчука, у козака із міста Хмільника, — мов шаблюю нарізані... з фіранки.

Чому — з фіранки? Щоб вривались ранки в оселю українства не злегка, а рвійно, в древніх ритмах гопака, лежачих піднімаючи з лежанки.

В художній школі вчить і навчає, уяву щиродіткам розвиває:
«Перш, ніж творити, результат побач!»

І вчаться, навчаються потроху, переступають кліпманську епоху, де над митцем пишається партач.

Антимистецький геть Халтурпостач!

Федір Сохацький

Алгебраїст поета процитує
Де тільки можна. А можливо — скрізь;
Строфа сочиться, як весняна різь,
Студентство — хто збагне, а хто «сачкує».

Хтось, очевидна річ, перемарнує
Асоціацій ниточку навкись;
Тут лекторові знов по джина лізь,
Допоки джинів мовби не бракує.

Метафори багато можуть, та
В Народнім Русі докторант Сохацький
Вже без метафор горло рве — бурлацьки!

Зривається, бува, як простота —
Святої простоти кривнющий родич,
Розметаний від Бельц аж до Народич.

...Алгебраїст волає до Христа?

Володимир Дереч

Ура і слава Деречу Дмитрові,
Що сина до журфаків не впихав,
Йому свободу змалечку давав
І наставляв на справи гонорові.

Тож хлопець хоч і знався в мислеслові,
Математичних знань скалу довбав,
Сумнівних уникаючи забав;
Студентству дав забави розумові.

І хоч невдячний труд викладача,
На камінь та в болото сівача,
Доцента й дружбана Секретарьова, —

Шукаючи, знаходить не дурних
Пан Володимир і живе для них,
Не гублячи жадоби мислеслова.

...Ще гір лишилось трохи крейджаних?

Георгій Багдасар'ян (1)

Якби лиш совість не спиняла,
Яким би хакером він став,
Яких би мурів наламав,
Які розклемцав би забрала!

Та й від портала до портала,
Де біс купив, а чорт продав,
Сучасно б кармалюкував
Цей син тбіліського квартала.

А так... Сякі-такі програми
Він тутай пише вечорами
Для наших вінницьких потреб

Та набирає графоманів
Ніщотні тексти ранком раннім —
Ще хто б їх так набрав і де б?

Так сяють парадоксів грані?

Георгій Багдасар'ян (2)

Стрельбицького невтомний критик,
І майже навіть критикан,
Все вишпетить Багдасар'ян:
Поєми, вірші, «тему свиток».

Не пощадить і кітчу витик,
І «посипання сіллю ран»,
Минулого всечасний бран,
А ще — лектуру й... брак візиток.

Хтось більший, певне ж, не терпів би, —
Забіг би десь, тут остовпів би, —
Стрельбицький притерпівся, вже ж.

Сотає з того навіть користь,
А з тої користі якоїсь
Нехить до кришталевих веж.

Хто стежить... виростання стеж?

Георгій Багдасар'ян (3)

О не хизуйсь тверезістю, Бояне,
Бо хто ти є і що життя твоє
(хай навіть у віках, де лаври є),
Якщо вино п'єш не багдасар'янне?

Сиріч — вино з троянд ти пив би, пане,
Якби те пив, яке Георгій п'є,
А так... тебе шпиняє та ще й б'є
Якось «Біленька» під те місце знане...

Багдасар'янно світиться в очах
Тверезості хмільна, найвища міра.
Допоки десь чиясь ще мокне ліра.

Багдасар'янні ще бувають дні
Тобі, Бояне, й інколи — мені:
Коли п'янить лиш дівчинки довіра...

Ну хто ще там знов про часи дурні?

Георгій Багдасар'ян (4)

Були?.. були віки Трояні?
Як «Слово» каже, то були.
Бували й тьмяні... Відбули?
Коли ж прийдуть багдасар'янні?

Щоб не інстинкти на екрані,
Щоб не спесивці за столи,
Й не популісти люд вели,
А люд не вівся б на даянні.

Багдасар'ян бо ось він — є,
Не об'їдається, не п'є,
Самодостатній працеголік;

Георгій-воїн, як-не-як,
Зразок і приклад позаяк,
Поблажливий до всіх символік.

Жорко — нового людства знак?

Георгій Багдасар'ян (5)

З екрана — кіч, із крана — «Ваніш»,
Програмні віруси в листах,
Але за совість — не за страх
Багдасар'янить наш товариш.

Чи буде ще багдасар'янніш
Колись і десь? В яких віках?
Навряд чи. Слався ж КІВЦу дах,
Бо й ми під дахом... не останні ж?

Радіти маєм, що Георгій —
Надійний засіб проти оргій
На всі часи, для всіх усюд.

Нехай Кічландія сахнеться,
Хай Ванішландія заткнеться,
А разом з ними — й їхній люд.

...То й астероїд промахнеться?

Георгій Багдасар'ян (6)

«Душа маленька встала рано...» —
Писав Шевченко. Що ж писать
Нам, недорікам? Що сказать,
Коли тих слухачів не дано?

У слові сіро, в серці тьмяно,
І там, і там навибрав тать.
І все-таки... Бувало ж, знать,
Нам інколи... багдасар'янно?

Таки бувало? А було!
Хай раз чи двічі в час презумпцій
(винця ковтнувши двійко унцій);

Тоді ж то й історичне тло
Нас не тінило, а щадило
І, вив'яливши, молодило...

Ти щезнеш, історична мло?!

Георгій Багдасар'ян (7)

Ліверпульської четвірки п'ятий-юний,
Їм, було, підспівує й вві сні,
Їм віддавна їхній — за пісні,
Їм навіки, вже ж, сердечнострунний.

Йшла тоді Країна до комуни,
Тож глушила радіо на пні,
Та були касети потайні
І магнітофонів перелуни.

То й бажалось інженером стати,
Щоб магнітофони рихтувати,
Щоб радіотехніка — своя!..

Відбагдасар'янив вік двадцятий.
Мерседесів гупають дверцята
І сичить мелодія-змія...

Ліверпульської четвірки... юний?!.. п'ятий...

Георгій Багдасар'ян (8)

Великий захисник англійського футболу,
Багдасар'ян Георгій відіб'є
Удари всі, які в той бік лиш є
Чи можуть бути, навіть «по приколу»;

Гаскойну Полу, як Маккартні Полу,
Пробачить все, щось мружачи своє,
Сердечним лавром мовчки обів'є
Англійського футболу зацну школу.

Прямолінійно грають? Ой ти ж ба!
Зате безкомпромісна боротьба
До крові — й до останньої секунди.

А хто там чув про договірняки?
А прийнялись там наші вахлаки,
Мінімалісти наші, ботокуди?

Замовкли? Вам зізнатись не з руки?

Георгій Багдасар'ян (9)

Коли звучить дилема: «Горілка чи вино?» —
Георгій тихо здається: «Сапераві!..»
Хоч «Сапераві» те в пияцькій справі
Таке доречне, як у пляшці дно.

Відчути «Сапераві» не дано
Піль бурякових дітям: дітки браві,
Та не джигіти — патріоти страви
І кендюху догідники давно.

А «Сапераві» прапор малиновий
Багдасар'янно має знов і знову,
Розмаюється ніжно у естві.

Єству — їство? Але у тій лиш дозі,
Щоб смак не забувавсь і на морозі,
Терпкаво літній, світлий — голові...

Багдасар'янне «Сапераві» в Бозі?

Георгій Багдасар'ян (10)

Оленки, Тетянки, Оксанки, Світланки,
Людмилки, Аннички, чимало Марій,
Чуттів переповнені, сповнені мрій,
Кружляють круг нього від раннього ранку.

Дзижчать, наче оси меткі понад банку,
В якій ще достатньо медку, розумій.
Жаждивий медку їхній капосний рій,
В яким колежаночка тне колежанку.

Якби ж не такі хоч жаждиві й жалисті,
Або не такі, жу-жу-жу, ох... тілисті,
То й зглянувся б, може, та й вибрав якусь...

А так... хай дзижчать, пролітають граційно,
Ілюзій на крильцях несуть пропорційно
Зусиллям потраченим... («Де ти, Місюсь?»).

«Він зглянувся врешті» — звучить сенсаційно?

Володимир Борисов

З Адамполя доводить до Бохнів
Язик, якщо іти не через Київ,
Той Київ, що вкраїнське серце виїв,
Та й ще, бува, догукує: «Синів!»

Але в Бохнах Борисов не заскнів,
Летичівських дістався чорторіїв,
Летичівця такий явив тут вияв,
Аж в бронзі Кармалюк бровище звів.

Псевдонім Володимирів Борис
Борисову знеобачки явивсь,
Хоч ні трудам, ні славі не завада.

Труди ж бо се ума задля ума
І пам'яті (живішої нема),
А слава ця — на вулиці розрада:

Її у рудах Рудні ще сурма?

Степан Олексієнко

Сатирик з гайковим ключем
В руках робочих, мозолястих,
Хорист застольний, забіястий,
Хорист церковний не з нечем;

Нащадок предків, що з мечем
(трофей такий) рубали касти,
Весь необмежено вугластий, —
Підіпре хоч кого плечем.

Якби сьогодні Коцюбинський
Шукав для Гудзя прототип,
Степан би в прототипи влип;

Його ж бо голос буркотинський
Звучить, де тільки кривда є,
Де кривда правду удає.

Закриєш, кривдо, писок свинський?

Оксана Барбак

Поетка юна і худенька,
Трагізму всесвіту співець,
Політехнічний свій терпець
Несла, несе у світ біленький.

Такий біленький, аж сіренький,
Цей світ вже ледве-ледь живець,
Він виглядає свій ломець,
О Боже, боже(!)вільний бренькіт!

Все ж, може, звуку чистота
Таки хоч трішки щось, а може
У світі цьому, тьма його же?

Музичте і живіть — з листа
Усі, хто в суті співтрагічні;
Для вас всі вічності не вічні.

Барбаколюбна ж маята?

Дмитро Штофель (1)

Важеньку вундеркінда ношу
В дорослі вносячи літа,
Во облацех він ще вита,
Але вже нивку бачить довшу;

На нивці — сходи і порошу
(вже сходи ці, пороша — та),
Жнивами ж — дика суета:
Жнуть московиту, бушу, бошу...

Якщо ж казати без метафор,
Поето-критик, інженер
Є Дмитрик Штофель натепер.

Що переважить? Не без страху
Читацтво й кафедра рядять.
Та суперечки догорять.

Бо нивка: «Двоєдина бяху!»?

Дмитро Штофель (2)

Чаклун сонета — це ще не про нього
(поки що), не про Штофеля Дмитра;
та вже відкрилась інтелекту гра
йому, Дмитрові, в формі цій, що строга.

Престрого-строга! Точена в острогах,
сонетна форма, вкотре не стара,
назовні — квітка, внутрішньо — гора,
алмаз — в глибинах, — й що кому до того?

А щось комусь до того, певне, є,
якщо той хтось алмазів хоче справжніх,
неукраденних, люди, непродажних.

Хоча... хто грає, врешті програє,
і перший — автор (вклавши все у строфи),
і це собі на вус мотає Штофель.

Для цього й вуса в нього раптом... є?

Сергій Білохатнюк

Студент, поет і бранець авантюри,
Освідчився зарані він Рембо;
Фехтуючи одним «або — або»,
В мистецтві цім змагаючи Артюра.

Казковий аж, снап, снурре, басальмуре,
Ще одягнув метелика й жабо,
Покликав Мирославу (бо — любов) —
В Гамерику квитки не на амури.

З Гамерики скупенькі чуточки,
Работоргівля, мов, по-українськи:
Там руки власні продаєш-таки;

За талер, зрозуміло, а — мета?
Мета — долини, гори, море, сфінкси,
Свобода, отже, воля золота...

Хай встигнеться. Бо... паляться літа?

Володимир Свідзінський

Ночам незгасно світить світ-Свідзінський,
і в нім співає мудро Соловей.
Красоль-настурцій, айстр, орхідей
зі сторінок зринає дух густинський.

Розвіюється свинський, сатанинський,
служебний дух, що ніс сюди Борей;
ловив сліди людські сургуч-та-клей;
не всі вловивши, зсохся, кізякинський.

Поезій дух — *зникومه розцвітання*,
як зауважить згодом Стус Василь,
зникаючи й собі з понадзусиль.

Свідзінських рід — попівства гілка давня, —
поетом обродившись, убієн
в лабетах краснозоряних гієн.

І мироточить... зуглявіла ставня?

Петро Перебийніс (1)

Поезія, малярство, авіація
(із парашутом тридцять три стрибки),
між трьох стихій хвилини і роки
то рвались, то зцілялись (констатація).

І рватись, і зцілятися — не рація?
Але в минуле зрівши з-під руки,
убачив першоімпульс: вуглячки! —
писальце, малювальце, печі грація.

Редакторство? В нім теж не без вогню,
не без штриха, що серце обпікає,
на зтяжні літання прирікає;

стократ презрівши захисну броню,
отруйні стріли бонз і графоманів,
мертвопетлює олівець в поранні.

А вуглячок з дитинства: «Не чорню?»

Петро Перебийніс (2)

Він книжку лавреатську править,
удосконалює — та й квит!
І вже строфа, як мідьорит,
углиб чіткішає, по правді.

А почіткішавши, і раниць,
і тут же гоїть, бадьорить,
передчуттям нових відкрить
у душу авторську мембранить.

Такий-бо творчости хосен
понад епоху безхосенну,
хіба в строфі якій спасенну;

такий, ага, подільський дзен
у київськiм цім безподіллi,
де й білі вірші вже не білі...

Поет бо... правкою спасен?

Петро Перебийніс (3)

Почесний громадянин Слободи
(звання не знамените, але певне —
про чорний день, ага, як світло денне:
у Києві тих днів не приведи!).

Хоч сірі вже... бувають? Завсіди!
то в тих, то в сих бувають достеменно,
ні в сих ні в тих лишаючи натхненне
лице поета — сина Коляди.

Пройтися хоч би в думці Слободою,
поближче до «Ох-ах!» та «Уха-ха!» —
це означає: далі від гріха!

«Сюдою, пані вічносте, сюдою!» —
припрошує якийсь-то колядин
(не з тих, що в батька-неньки сам-один)...

Це ж тут горіла вежа над ордою?

Петро Перебийніс (4)

Публіцист, видавець, бізнесмен,
Ярослав — аж ЯрОслав — ШуркАла! —
літачка надає: щоб шугала
другу кривця крещендо до вен.

Сімдесят другу. Але — шатен:
бо віршує лірично від мала;
та стремлять від пера до штурвала
і правиця, й лівиця здавен...

Лиш на «мертву петлю» пан пілот
підміняє поета: «Тримайтесь!»
Кинув роОкам поет: «Начувайтесь!».

Начувались. Начулись. І от
обнімає крізь сльози сімейство
на землі незрадливця фієсти.

Де той Гіннес? Собі цей рекорд?

Василь Кобець (1)

Коли татусь Дмитро, селянський корінь,
Василька-сина цупив від книжок,
гримів, бідака, як гіркий пророк:
«Учителем не будеш!» — битись скорий.

І син без чутних батькові докорів
в городі, при корові мерз і мок
та льоху до кнура водив у строк
під старшокласниць вихихи прозорі.

Скінчивши школу, рвався на журфак,
а віршувавши, зовсім не журливі
присвячував селу та рідній ниві;

епоха знала, диктувати як:
М'ястківський, Степанюк були як віхи
для власних звершень, авторської втіхи...

...Й нову ж епоху осідлав козак?

Василь Кобець (2)

Скількох дівчат, дівчаток запалив
Василько, вічно юний, віршувати,
рядочки до рядочків прикладати —
аби наставник тепло похвалив?

Ті вірші та вірші, чорт їх золив
(тополя — доля, знов — любов, кохати — хати),
допомагає — будь-що — друкувати,
наставницькою втіхою щаслив.

Хоч запалив, жартують... сірничком...
Що? Сірничковий комітет, колеги?
Конгресу Громадянської Бентеги?

Конгресу теж Василько політком,
та «сірничком» — банальніш не буває —
орудний тут відмінок виступає...

«Учителем не будеш!»... відступає?

Михайло Каменюк

В таверні безіменній Каменюк
Гордійчуку приносить «Білу Мері».
За ними пильно стежать дві тетері:
над столиком четвірко білих рук.

Білявка та фарбованка. На згук
байдужі, як плита могильна в сквері;
пасуть обох і попасають двері;
манливі, як заманка на каюк.

Не буде їм ні «мері», ні абсенту,
бо дідько й ма (абсенту), тільки вірш;
тетер лякає вірш, біди не згірш.

...Удвох в таверні! Іменем Вінсента
таверну цю назвати б... а чи ні? —
дискусію ведуть удвох-одні.

Поетів двійко. Носить де доцента?

Петро Гордійчук

З таверни безіменної йдучи,
Каменюкові Гордійчук про власне
най-най-найсокровенніше невчасне
став сповідатись, не порад ждучи.

Бо не порад — о сповіде, гірчи! —
поет в поета потребує гласне,
а так... аби якесь хоч щось незгасне
крізь присмерк бгать не-сам-собі-бурчи.

Тож Каменюк усе на вус мотав;
змотавши, не розмотувати став,
а віршем просльозився в сніговицю.

Був вірш про те... А власне ж і про те,
що от сліди поземок замете,
як і шляхи в Григорівку-столицю.

«В Курилівці ж, — Петро, — не домете?»

Володимир Красіленко

Із Бершаді, зі Львова, із Сибіру,
з політехнічних штолень і рутин
ішов-прийшов до слова праглибин
та й, іскрометне, вніс у днину сіру;

звितяжець семантичного турніру,
примчав, на дачі садить райський крин;
сатири дегустуючи полин,
сатиру в гумор підмішав допіру.

Літа пенсійні? Золота пора!
Безсрібні дні порою золотою
над Бузькою й Дніпровою сагою.

Лаконіка? Вишняк від бога Ра!
Лаконіка в усьому і до всього:
до вишняку, до хліба, до нікого...

Бо хто ж там, хто від розсміху вмира?

Анна Слободянюк

В халаті білім, як сніги Кіліманджаро,
то тут, то там межі чужих болінь
очей цілющу сіро-голубінь
проносить, зосереджує стожаро;

відхилень ендокринних Божу кару
відстежує вона для одолінь
у П'ятничанах цих, де безгомінь
пір року чотирьох пашить суцільним чаром.

Вас без підстав хірургам не віддасть
ї, вислухавши, знову розпитає
про родовід, про звички та звичАї.

«Думками ж не притягуйте напАсть!» —
попросить, як робив колись Зелінський,
терапевтичний геній український...

Щаслива зужиттям чужих нещасьть?

Григорій Усач (1)

О, як поет Усач парторгом був,
того й десятком пер не описати:
«зі стелі» протокола вмів складати
усім на славу, а не на ганьбу.

В кар'єрну не встрявавши боротьбу,
не надто шанувавши світлі дати,
прихильности партбонз вмів досягати:
в регламенти вкладавшись, трибун.

Найвищу похвалу мав від райкому
за те, що три хвилини зеконював
ораторського часу їм, Усач;

з тих пір «Часу Усач» — це паліндромне
звучало і звучить як вікопомне
(йому і нам це, партіє, пробач).

При цім словечко стримаєм скоромне?

Григорій Усач (2)

Якось-то у розмові з Усачем
(йшов рік якийсь вісімдесят застійний)
Стрельбицький, ув акцентах не постійний,
сказав: мовляв, від себе не втечем;

мовляв, хоч досягалося мечем,
а все ж лікнепів сенс не лиш партійний:
освіта, книгодрук безперебійний,
вже й меншає начальственних нечем...

«Отож, — культура? — змружився Усач. —
Але — яка? Потрібно аналогій?
Ось Вам одна супроти демагогій:

мішечок цукру маєм; чай, калач...
Чаюєм рік, якщо мішок в коморі.
А розчинім його... у Чорнім Морі?..

Га? Підсолодим Чорне?.. Отже ж бач...»

Микола Луків

Микола Луків, Ярослава Шпорти
земляк пісенний — бо на те й Хмільник
до Куманівських піль гукати звик,
Хмільник козацький — кістка в горлі Порти.

Хмільник гортанний, людських доль акорди,
Хмільник — вигадник проти заковик,
отож і Луків луками проник —
ввірвавсь у шлягермахерів когорти.

І — потіснив! Спадкових когортманів
ніжненько, а доречно потіснив,
літа улітив, весни увеснив;

ще й кокетує: «Огорни, тумане!»
Туман його однак не огорта:
вхищає черешнева ряснота.

В тім прихистку і сивина он... тане?

Юрій Поп

Як справжній син старого Закарпаття,
він знає мови, вміє ж і мовчать:
мовчанням тим, якому в Чопі вчать,
довчають в Ужі ті чи інші «браття».

Брат рідний — у Москві, і там його манаття,
наука там його — академічна, знать;
Юрко — в Ананьїв, де степи гірчать,
звідкіль Одеса ближча — град завзяття.

В Одесі став істориком таким,
що в Вінницю Шульга покликав радо.
Шульзі ж то відмовляти не з руки.

Хоч Вінниця ніяк не Ельдорадо,
тут, знавши мови, мовить — і звучить,
живе собі, тупих студентів вчить.

«Вам «Африка історія» мовчить?!»

Юрій Кізімов

Він білим світом так загобеленив,
що горда озирнулася Москва,
а в ній, Москві, закохане «Овва!»
зірвалося в Грачової Олени.

Літа і роки... Але невтоленне
витворче виростання все трива:
пейзаж, портрет, сюжетний шарж, — дива:
зміст любить форму, як Юрко Олену.

А що салони вінницькі не ті,
з яких би «розкрутитися» (у безвість?),
важливість йому вища за важезність;

у творчості ж воно, як і в житті:
любов любов'ю множитья і спіє.
То й гобелен — не витканий? — рясніє.

На кожен день ці істини святі!

Олександр Вересюк

Японський символ: виштовхнути з кола;
на силу — сила, на п'ястук — п'ястук.
Сумо! Для найпевніших ніг і рук,
для торсів з-під Кіото, з-над Хорола.

Хорол — не той? А — Буг? Побузька школа
у світі нині не порожній звук;
її козирний символ — Вересюк,
його ж і слава рання не зборола.

Японці переманювали. Мов,
бракує й нам таких майстрів сумо,
щоб лицарське несли в собі начало.

Відмовив щиро: «Вибачайте, сан:
я — українець, хай — не без доган,
студент я політеху, вінничанин».

Услід Сашкові йде Олег Буран?

Олег Буран

Олег Буран — як молодий Гіталов,
оце з комбайна ніби лиш зійшов,
погладив на комбайні зварки шов,
всміхається — бо так йому пристало.

Гіталова земляк: степи, робота, сало.
У Лозоватій хто на світ прийшов,
то тут же тягаря собі й знайшов:
таке щось, щоби руці тренувало.

У Вінниці у Поліша Олег
тренується, бо Поліш той — стратег
борцівських готувати чемпіонів.

Який студент із нього? Не який —
гризучий, посидючий, беручкий,
без зайвих тих «приколів», «закидонів».

«Вони ще є, ті люди-маяки?»

Леонід Філонов (1)

Андрія-діда, дідуся, дідунця
покликання церковне, пак, духовне,
не завжди й зрозуміле, невимовне,
колись з онука зробить однодумця.

Дідунця допевняючи, мамунця
застережуть, що в світі є гріховне —
масне, сліпуче, неприродньо повне,
з лицем Венери — із рефлексом скунця...

І батько те потвердить — як затвердить,
і дідові всерйоз не дорікне
за свій неуспіх, некар'єру, не...

Бо некар'єрність духа не ущербить.
Все інше, окрім духа, — суєта,
порожня в порожнечі пустота.

А в душі кожен вечір — вечір щедрий?

Леонід Філонов (2)

Донбаське пекло (відділ Краматорський)
пройшовши змалку, як місцевий Дант,
він з нього вийшов — цяця і ледант,
такий тамтешній — трішки аж заморський.

Труд не шахтарський, але й не конторський
обравши під сковородинський кант,
учив і вчить моральности констант,
зусиль ментальних антицаредворських.

У Вінниці усі його труди,
принаймні, з найважливіших трудніші
(лишилися Львову еротичні вірші);

від сковорідки до Сковороди
щоденно шлях свій будь-що-будь проходить,
тому йому і криза не зашкодить.

В душі ж: «Нова республіко, гряди!»?

Леонід Філонов (3)

«Просвіта» — кажемо, а тямимо: «Філонов!»
«Філонов» — кажемо, а тямимо: вона,
Просвіта себто — пані осяйна,
та ще й плодюча, всеродяще лоно.

Її синочки й доньки невгомонно
в кар'єр кар'єрно пустять і слона,
а хто лишивсь при мамі, той лиш зна,
що піт Всевишнім солено солоно.

Філонов — мама-тато всім таким:
налле, наріже, побажа здоров'я,
та прилякає: «Вже б від вас ішов я!..»

А як піти? Залишаться із ким?
Підуть за ким? Позграйно? Поколонно?
Ото ж бо й то! Тому ж бо і — Філонов!

Хто б рушив ще цим бакаєм грузьким?

Леонід Філонов (4)

Свого онука дід, згадає свого діда,
всміхнеться враз обом — з'єднає кривну нить.
Напнеться рвучко нить, аж слізно забринить,
і дещо тут збагне, і щось там перевіда.

В минулому всякчас покійний дід за гіда,
шляхетності учив, шляхетності навчить
і в двадцять першим цім, де все кудись-то мчить:
торопає Мишко — внук діда Леоніда.

Нечасто так бува: родина й рід зійшлись,
розмови почались, мовчанки не вдались, —
оце ж воно і є, те Товариство Мови.

Це осередок — той, первинний, ліпша твердь,
оперті на яку, долають сенси смерть,
аж не страшні стають їм «братні» людолови.

Мишко сповнив Льонька сльозою щерть?

Леонід Філонов (5)

Як повноважний делегат
голосував за Філарета,
і тим десятого сонета
сакральню увиразнив лад.

У світі, де воскрес Пілат,
де ПілатЕнкових кебета
панує з поміччю кастета,
це вчинок був і постулат.

То там соборність осіняла,
душа тоді протестувала
супроти лжі і клевети.

Там, стверджуючи супротивне,
творилось коло нерозривне
таки ж Господньої мети.

Як днесь до неї дорости?

Леонід Філонов (6)

Чутки про те, що сам вступив до НАТО, —
звичайне перебільшення. Бо як
туди вступити може одинак —
хочби й просився, як ніхто, завзято.

Все ж курс на НАТО ним давно узято:
подалі від Сибірів, від «друзяк»,
яким серпом по споднях тризуб-знак,
а мова Кобзаря — стрілою в п'ятах.

Нечасто нині випаде знайти
подібної твердої прямоти
свідомого сахання від Сибірів:

до фібрів цей інстинкт доніс... Донбас,
а Львів лиш просвітлив у слухний час,
а Вінниця допевнила у вірі.

Який ще там не вірить дуриндас?

Леонід Філонов (7)

Меморіальна дошка. Ще одна.
Увічнення знов на стіні не вічній,
облусканій, аж трохи потойбічній, —
меморіальна дошка, ох, трудна.

Ходив по кабінетах від темна
та й до темна, а не впадав у відчай,
відмові не дивуючись обтічній;
що вИходить — не сумнівався: знав!

І хоч це місто дошок не читає,
само себе, обтічне, обтікає,
Бог бачить; може, трапиться й турист.

Хоч... місто це не надто туристичне,
собі і всім зазвичай дуже звичне:
труп Пирогова — й паровозний свист.

Волає дошка! Чує... падолист?

Леонід Філонов (8)

Іронії гудуть джмелями,
їх слухати — хосен малий:
бо лиш хто прагне, той живий,
і лиш хто діє, йде до тями.

В краю, що, сплакавшись жалями,
аж сам ставав на себе злий,
є вічний вибір: вовком вий
або впрягайся — і повз бедлами!

Отож «філонити» — це жарт,
бідовий брик етимологій
душі діяльній та невбогій.

Тут знадобився би сенс-арт
(якби дозволила Просвіта,
ідейна вщент з потопа світа).

Ой, знову жарт, мов... Ой... чи варт?

Леонід Філонов (9)

Так, ерудит. Бо не еротоман.
Хоча прекрасне у прекрасній статі
невтомно вмів і вмів відкривати
і розкривати — шанувавши стан.

Бо стан... О, не заступить і бляхман
(туман, — німецьке, — пасма волохаті)
стрункого стану й при поважній даті,
де тлю гіпербол тузять, як волан...

Отож — про ерудицію. Вона
(між іншим, теж, диви, в жіночій роді)
блискуча зверху, зболена на споді;

її першопочатку — штурхана —
як передати внукові сьогодні,
коли не ерудити діткам модні?

За неї все ж — до дна? До серця дна?!

3. Експозиція міжрегіональна

Олесь Гончар (1)

Після полону вдруге на війну
узятий був уже як чорносвітник:
з подільськими дядьками про наритник,
про паклю клопотатись не зі сну.

Залізний Тік на смертному лану
судився їм, бо кожен був не спритник
за спинами ховатись, і не ситник —
сухар пліснявий був до талану.

Про них писав потому — їх хистив
від демагогів параноїдальних,
в елітних розгодованих їдальнях;

І так хистив, як в Істини гостив,
виводячи в герої всіх вагомо,
хто був на окупованій, хто з дому...

...Цього йому «цвіт черні» й не простив?

Олесь Гончар (2)

За десять днів розверзнеться Чорнобиль,
шістнадцятого квітня сидимо
у Гончара; берези сік п'ємо;
Гончар хоч класик — не чиновний мов би.

Коваль Віталій, майстер пошаноби,
Стрельбицького без зайвих передмов
уже представив, і зірке трюмо
нас поєднало, наче Місце Лобне.

Чому такий асоціацій стиль?
Чому сонета ламлеться копил?
Господар сам признавсь тоді, що — «вбитий».

Що? Чим убитий? А прогресом тим,
який вербички переводить в дим,
ночами норовить бульдозерИти.

Як він лишавсь до смерті молодим?

Олесь Гончар (3)

Розказує онука Гончарева,
і чує світ — почує хай таки! —
як дід носив з собою сірники
в Кончі-Озерній, в тих угіддях Дева.

Не Дева виглядати з-поза мрева —
сміття палити, бач, було з руки,
зібравши, як збирають двірники,
щоб Кончу не прикінчив демон чрева.

Чуже сміття! Зібрати і спалити!
Без свідків, телекамер, без мети
за тим заняттям в хроніку ввійти.

Вкраїно, це потрібно уявити:
сміття збирає класика рука,
що написала Шуру і Юрка.

Вкраїно, з Гончарем ви нині — квити?..

Микола Жулинський

«Погода — як в романах Гончара!» —
сказав колись Стрельбицькому Жулинський,
запрошуючи в Київ свій волинський;
історія вже давня — пак, стара.

Але — немов сьогодні: сонця гра
у придніпровських падолах долиньських,
у верховіттях пагорбів горбинських,
де вересня кінчається пора.

Здавалосьь: осіЯнні Гончарем,
ми молодість останню допивали
тих днів «застійних», у яких постали.

Від днів нових по-різному берем.
Розбіглися дороги, розлетілись.
Тож кожному його «проект» утіливсьь.

Над Гончарем лиш «товку» й доберем?

Іван Дзюба

Івана Дзюби дзвінкове ім'я
по сталінській епосі продзвеніло,
та й так, що сонне українське тіло
здригнулося зі сну: «Невже це — я?!»

Народів люто збратана сім'я
на українське зріла остовпіло,
і правдіїв покликаних наспіло
ще гроно молоде круг правдія.

А вирвали із нього компроміс
майстри з людей щоденно рвати жили —
він не упав, не спився, бо — двожилий;

він у роботу, у щоденну, вліз,
як земляки в кар'єр — не для кар'єри,
не звабили й новітні тамплієри.

Його ж трудами і Шевченко — зріс?

Євген Сверстюк

«Він і в ГУЛазі чувся екскурсантом» —
про нього заздро Вудка написав,
хоча життя вивчав подібно й сам —
з не меншим стоїцизмом і талантом.

Але Сверстюк, мабуть, не був педантом,
Остапа Вишню доглибинно знав,
то й усміхом вишневим позначав
феноменальні прояви мутантних.

Волинський страсотерпець і поет,
філософ-аналітик іскрометний,
Сверстюк верстає то ходу, то лет.

Ходячий виклик всім некомпетентним,
спровадивши четвертий ювілей,
він обминає звади на елей.

Таких би сто, як він... народ би став ушпетним?

Орест Сливинський (1)

Ми справді Орестеєю зовем
його, Ореста, життєві дороги,
в яких спромоги задля перемоги
над фальшю й над спокусами богом.

Його перо не обминало тем,
перо — як чересло: крізь перелогі!
Перо вціліло. Вхоркався до знемоги,
за ним ганявшись, «зоряний» тотем.

Колись давно в Москві, в Літінституті,
Стрельбицького він запитав по суті:
«Що, «всесоюзний» спокуша масштаб?»

Відповідати довелось так довго,
що аж забракло віку молодого,
та й зрілого потратив доста драб.

(Хоч покликався... на Панька Рудого!).

Орест Сливинський (2)

Орест Сливинський незлюбив футбол —
та й стали українці програвати:
на рикошетах тупо «залітати»,
з офсайдом тупо чергувати фол.

Орест же Миколайович крамол
у тім не видів, щоб футбол назвати
імперськосущим сном простакуватих
(бо олігарха «чтіт» земляк-могол).

З його, ото ж, критеріїв найвищих
зійшло на пси колись велике грище:
дебіл дебілу плеще і гука;

не зрять, що є в поляків «пiлка ножна»,
що інших націй слава непреложна
тим бух-м'ячем розбухла, ще й яка!

Вблагать Ореста Суркісам чи можна?

Євген Дудар

Придбав собі у себе Мозамбік:
такий собі і нам дотепний хутір,
такий не на розпутті — на безпутті,
такий, мов, ні під шапку, ні під бік.

Той хутір сам, було, від себе втік
(сатирі ж орендований по суті);
в нім резонери й диваки розкуті
куватись не далися з року в рік.

Хай каже хтось: «Ади, який доскоцький!»
Хай інший до чужих кривих дзеркал
попер лизати етноцидний кал, —

у Мозамбіку Дудар, як Мархоцький
колись собі в республіці своїй:
сповідує розвій, творить розвій.

Республіканець-граф він чи пан соцький?

Валентина Собољ

Землячка Фащенко, професорка донецька
Варшаву брала чином — не званням;
а чин — не без ідеї, друже, тям,
і конкуренте, тям, душе незлецька.

Бо ця Варшава, університетська,
вчить українське і собі, і нам:
зважає на всесвітній тарарам,
хоча й не знає Северодонецька.

Тож Собољ тут, на труд важкий легка,
на кафедрі Стефана Козака
читає, пише, ставить, консультує.

Лиш конференцій наукових чин
її — немає всидіти причин —
зриває з місця і жене — не всує!

Варшава — Київ... Львів... — Дорогичин?

Григорій Клочек

Спочатку Клочек доктором не був,
Ні ректором, ні членом академій,
Ні лавреатом гонорових премій;
Але й не перечікував добу.

У Фрунзівці авторитет здобув
Там, де могли здобути лиш окремі —
В райкомівськiм щоденні-веретенні,
Ночами ж дисертантську гнув скабу.

Добу нову потому наближавши,
За неї зі студентами змагавши,
З Кіровограда втнув Єлисавет...

Тоді з Єлисавета втяв столицю
Наук словонавчальних, поетицьких,
Де все про стилос, решта — про стилет.

Коли, де й як з ним стрінеться Стрельбицький?

Ігор Клочек (1)

Йшов третій рік нової України.
Стояв Ірпінь, а в нім поет стояв
Під Творчості Будинком і волав:
«Пустіть підночувати хоч би в сіні!»

Мовчали вікна, похмурніли стіни,
Ніяк ніхто на голос не зважав,
Аж поки молодик в вікні постав:
«Я зараз! Зараз! Будьте там спокійні!»

Так незнайомиць втішив незнайомця,
Підночувавши творчого бездомця
(«Психолог сам, аж трошки бізнесмен»).

Його невдовзі вбили молотками
Якісь прихватизатори лукаві,
Про свій пекельний дбаючи хосен.

Хто ж нам відчинить двері нелякавий?

Ігор Клочек (2)

З тим Ігором Клочеком бесіда-мова
Бувала в поета про те і про се:
Про фільм, про парламент, про свіжий есей,
Про нетрі футболу й дуду Щуролова.

А все ж Підмогильного прози основа
Частіше єднала їх понад усе...
Надвечір до Києва їх занесе
У пошуках музики, хорів і Слова.

Три дні пролетіли, багато вмістили,
І змісту вмістили, і форми, і стилю.
Сказати б: відбувсь діалог поколінь.

Ніщо віщувати трагедій не сміло,
Принаймні в те вірити дуже кортіло.
Та що плутосфері до наших хотінь?

А от ноосфері... невже відболіло?

Леонід Куценко (1)

Печать таланту у самопосвяти
Світилася в усьому: на чолі,
В очах, у жестах, навіть при столі,
Де у застоллі трутні хизуваті.

Такий він був. Духовної, знай, знаті
Відроджував в тій степовій імлі,
Де у повітрі часточки землі,
А в атмосфері — клацання зубаті.

Маланюка і всеньку празьку школу
Осмыслив і возвів не «по приколу»
На вселюдський високий п'єдестал;

Замислений ішов через хуртечу,
Не вгледів, як летить йому «навстречу»
Броньований і п'яний капітал...

Як захистити світ цей від потал?

Леонід Куценко (2)

Коли, було, мінялися книжками,
Він всі свої за цілих десять літ
Віддав мені без підпису: «Беріть:
Щось лишите собі, а щось — між земляками...»

Кіровоград під дощ влягався саме.
Ще до снігів було... Змивали слід
І замивали так його, як слід,
Патьоки — чорноземні до нестями.

Передчуття якесь... немов... «Не мов
Прощальних слів!» — щось ніби підказало.
Наклався профіль на анфас вокзалу...

Не уявляю: траурних промов,
Батьків стареньких, враз осиротілих,
Студентиків, за гробом враз несмілих...

Дзвенять книжки щитами передмов!

Григорій Гусейнов

Євгени гени і Джамала гени
Так ся схопили — злютувались аж!
Станційних пасторалей спечний раж
Успадкував Джамалович стеменне.

Поліття, отже, втілилось південне,
Призбиране з часів чумацьких маж:
В його руці — редакторська вона ж
І авторська, понеж лице натхненне.

«Кур'єр Кривбасу» і «Господні Зерна»
Господь не забракує, не заверне,
А іншого чогось то й підожде:

Бо й так на місій дві чи три життєвих
Вже настав Джамалович. Суттєво:
Під перестук коліс колись рожден.

Де — ген Євгени, де — Джамала ген?

Яр Славутич

У занепалім творчості будинку
Рахубистого міста Ірпеня,
Де братство-літератство п'є щодня,
Славутич Яр не згаяв і хвилинку.

Бо — Яр. Бо — ярий. Не перепочинку
Канадський українець тута йняв;
Не звиклий поспішати навмання,
Спішив туди лиш, де вбачав родзинку.

На вечір творчий запросив усіх
Співмешканців співтворчих особисто;
Звучали вірші й хори чисто-чисто.

Прийшли й напівтверезі, як на гріх,
Бо добре знали, що небезфуршетно
Такий концерт кінчається конкретно...

...Нам на зворотнім перебіг Стрибіг?

Мирослав Скорик (1)

По-італійськи Скорик — значить... «Престо»?
Вогне-втікучу музику явив;
явивши, небу й землям догодив
пан Мирослав всечасно і всечесно.

А й різним землям догодив маестро,
акордами з'єднав багацько нив —
національних всеплодючих снів,
якими шлях до вищого розверсто.

Молитва; Мрії-вимрії; Життя, —
неоднократний триптих, цілокупний,
вогне-втікучо кличний, вогнекутий;

отож якщо можливе Всебуття,
воно... оце... в «Рапсодії карпатській»
раменами здвигнуло по-простацьки?

Аж із Канади вчулося: «Гаття»?

Мирослав Скорик (2)

Затанцювали гори — та й фінал
«Карпатської рапсодії». Бо що ще
глибин карпатських так означить товщу,
як танець гір, посталих з-під потал?

Акорд акорду — брат і екстремал!
«Іспанський танець» топче і полоще
сліди епох, де танцювали мощі
і дони смерть разили наповал.

«Ляменто» диптих слізний розпочне,
не ляментозний щоб явить перпетуум,
де в шумі мобіле не тане пух трепети;

світає світ! Простацьке, а бучне
щось в'яжеться нав'язливим мотивом,
аж півакорд — фінал! — імперативом.

Повис фінал! Зависся ж це... гучне?

Михайло Наєнко

Писав про Гончара, то й усмішка Олесева
йому немов у спадок перейшла, —

така: від уст — очима й до чола
здіймається над зимами та веснами.

Здіймається — будь-що-будь — майже весело,
то й втіха десь береться хоч мала.
Літа ж то йдуть-біжать не спроквола,
тичининські Івасики-Телесики.

Літературознавець! Викладач.
Звук викладати, звук і викладатись.
Студенти ж є тепер — хоч сядь та й плач.

Умільці є до чарки прикладатись
і спраги слухатись... свого живота:
вона для них велична і свята.

Таким як спрагу Слова передати?

Анатолій Макаров

Покрізь товсті, немодні окуляри
він одночасно бачить далину
і глиб єства свого і талану, —
осмислювач сновиддів і сенсарів.

А й графоманів пристрасних отари
його обходять. Днину не одну,
було, потратив, поки розігнув
скабу лжеромантизму, буцім гарну.

Стрельбицького коли редагував,
хвалив, але урок великий дав:
що значить в тексті крапка замість коми.

Поставиш крапку — як гора та з пліч,
а й замість крапки кома — сильна річ
(якщо відповідальна та свідома).

Хто ще, як він, так бачить предковіч?

Андрій Яремчук

Є Коськів-село, в нім — невоськані люди,
від них народився Андрій Яремчук,
завзятий відмінник, меткий школярчук,
космолог, хорист, оркестрант неостудний.

...Район Шепетівський гуде, а не гудить:
«Засяг Яремчук журналістських наук,
геройського діда відважний онук,
земляцьким очам не попустить полуди!»

Палкий, запальний журналістський протей:
«Білан»? — Яремчук! Яремчук — «Катаржей», —
псевдоніми хисту: широка натура!

Не друга труба — перша скрипка звучить
у текстах про вічність українську і мить,
хоч дійсність, бува, і єхидить, понура:

«Журнал чи ковчег — «Українська культура»?

Тарас Салига (1)

Ще як Салига величав Аронця,
Поезію натхненного співця,
Була тоді епоха та — не ця,
Не цих зірок, але тамтого сонця.

Те сонце нам вдіяло маримонця
І трішечки — ослушникам — хлібця,
Салигу ж хтіло ставити правця
Не за Аронів — тільки за Аронця.

Сонця — марниця! Та зійшов Тарас
(Салига ж) понад той і цей Парнас,
Наймення Святоюрович прибравши.

Йому удячний кожен літбідняк
За всякий відгук, за уваги знак,
Який з них кожен збереже — «назавше».

Та де ж салигознавства трудодняк?!

Тарас Салига (2)

Столиця — Вікторів-село —
Українського вікторіанства?
Там від поганства до повстанства
Салиг та Пушиків про-о-йшло-о!

Аронців, певне, теж було
Не трохи між того спартанства.
Салиги ж все проти тиранства
Своє ушпетили живло.

Тож Святоюрович, Тарас,
Салигівське проніс крізь час
(серіч — епоху безвремення);

І став, і вищиться про всіх,
Вакарчука от не відбіг:
Його своїм уздоблює імення.

Тарас — вікторіанства оберіг?

Петро Шкраб'юк

Колись, можливо, сам Салига
Стрельбицького до Шкраб'юка
Підвів — була пора така
І добра п. Сализі шмига.

І враз неначе скресла крига
Серед зими для лайдака —
Одеського (ще) дивака,
Патлатого, як... піп-розстрига.

Шкраб'юк був тихий, але — витязь,
Шкраб'юк примушував світитись
Тебе — хоч був би ти й лайдак;

А згодом, і ще більше нині,
Шкраб'юк, як сущий при яскині,
Пасе в етері віщий знак:

Для всіх нас — грішників провинних?

Михайло Поплавський (1)

Культури української нової
скік-смик-непотопайло-поплавок,
він Інстинткульт створив, сіреч Кульок,
на базі інституції старої.

І — заспівав! Одягши шатні строї,
у танці захитався між дівок, —
і заплескав старий-новий совок
йому з нагоди хтивої такої.

Тож через нього і спішить у світ
доступна всім розщібнута культура,
через яку натуриться натура.

І міт Кулька ничтожить давній міт.
І гормональний гін кордебалетить.
І вже й важкий орел, а все у леті.

І пісня всіх пісень... «Ширіньколіт»?

Михайло Поплавський (2)

Чом досі голос свій не застрахує
Михайлович Михайло? В чому річ?
Чи в тому лиш, що й так безсмертний кіч,
чи ще й у тім, що кожен гріш рахує?

Хоча, порахувавши, й нарахує,
Ківалова симпатик між сторіч,
з Гордоном діалог — до спічу спіч —
відважно скаже, бо не у страху є.

Фривольности бувалий піонер,
орел, віддавна юний дотепер,
ламається в розхристану манишку.

І манить, манить, манить звідтіля
своїх підлеглих юнок, ой-ля-ля:
«Погладьте Мішку, стриптизніть об Мишку!»

Де юнці втримать залікову книжку?

Валерій Лобановський

У Києві — балістику футболу,
в Одесі — політехніки диплом,
в Донецьку — ігровий життя апломб,
в «Дніпрі» — ідею школи й власне школу, —

отак по Україні раз по колу
пройшовшись, назбирав; віддав чолом;
і догму ігрову пустив на злом,
і... догму заснував, та вже — не кволу.

Хоч не дотяг у мовному питанні,
у Просторі Валуєвським зарані
Системою приручений таки;

але по-українському гриміли
у Києві кияни, хоч невміло,
і — «Бей хахлов!» — безсилі Лужники.

Героєм України став за Діло?

Віктор Каневський

Команди, вперше золотої,
центральний форвард — голова! —
худючий, рветься, прорива, —
і проривається в герої!

Він — Гончаренко і Зазроєв
в одній особі, він — жива,
жива традиція, й слова
безсилі стати понад грою.

Він, певне ж, КАНівський був зроду
на зло імперським писарям
і — по-шевченківськи — псарям.

Бо як минуться нагороди,
псарі, псявіри, що аж фу,
згадають *п'яту* графу...

Та він — у пам'яті народу?

Василь Турянчик (1)

Стояв достоту, як тура,
у центрі захисту «Динамо»,
і захист поставав незламно,
й від оборони хвацька гра.

Хоча, було, майстри пера
й не розуміли — Божа Мамо! —
гру *еластичного* «Динамо»
(в минулому, на жаль, котра).

Тоді й Соснихін, Круликовський
там при Турянчику зросли
в'язати ігрові вузли;

тоді ж футбольний бог московський
(регіональний, пак, божок)
підкоротив свій батіжок...

То в бронзі... не Соснихін?.. Паніковський?

Василь Турянчик (2)

Коли Стрельцов із Бреднєвим удвох
на нього вийшли в кубковім фіналі,
сіпнулись фани, як козак на палі,
застряло в горлі чи то «Бог!», чи «ох!».

А він, Турянчик, майстер осторог,
позадкував, спровокував невдалі
зірок тих дії і в шпагаті дальнім
дістав, перехопив, пошив... обох!

Потому Біба з «Бишем» забивали,
відчувши власні сили і тили:
два — нуль! — і в Кубок золото поклали.

Тоді такого вперше досягли,
і капітан все він: Тура, Турян...
побіг із Кубком на чолі киян.

Чи хроніку про все тоді зняли?

Василь Турянчик (3)

З села прийшов — в село вернувся,
як більшість тих богатирів,
чий дух біля землі дозрів —
на Тік Залізний озирнувся.

Там, на Залізнім, не спіткнувся,
не вгруз, не впав, не хмури́в брів,
його, Залізний, перебрів
та й ностальгійно осміхнувся...

З села до центру обласного
покликали, бо й тут — токі:
не замалі, не для слабких.

Тож молодого не одного
тут — без відриву від життя —
учити мусить до пуття.

Інакше й богатир для чого?

Анатолій Бишовець (1)

М'яча у ноги й — де вона, мета?
А скрізь вона, не тільки у воротах:
на фланзі, в центрі, в оборонних гротах
суперника, що грає не з листа.

В суперника ж бувала гра проста:
«Косити «Биша»! Бити при обмотах,
а надто — при фірмових розворотах»:
мовляв, заносить генія фінта.

«Вбивали» літ до двадцяти семи:
гол — і на ноші, три голи — лікарня.
Й ця «косовиця» «косарям» — безкарна!

Хмельницький, Пузач — Бог їх не страми —
були усе ж м'язистіші, простіші:
таранили, втікали, бо скоріші...

Футбольні переводяться уми?

Анатолій Бишовець (2)

Іще не тридцять, а уже — «Вони»: вже Федорович — дівчаків наставник. Удар їм ставить, поправля постави, «Фінти? Із найскладніших розпочни!»

Бо дітям Бог дає зі сторони: щонайскладніше їм в інстинкт вростає. Руденький шкет он *видає виставу...* «Михайличенку, а мене — спини?» Це зветься естафетою? Мабуть. Та от Москва в своє «Динамо» кличе за головного: відомство ж — *столичне...*

Пішов — лишився. Років не вернуть. А успіхи прив'язують. А Київ... футбольний Київ «приглаша» Батиїв.

Каштани «Бишу»... уві сні цвітуть?

Анатолій Бишовець (3)

В Донецьку тренувавши «Шахтаря», велів донецьким: «Мову вчіть англійську!» Сам гречно перейшов на українську, у Львові даючи коментаря.

Здалось: нарешті Бишовця зоря, просяявши над просторінь газдівську, посуне, скрушить тьму малоросійську, де генії на службі в упиря.

Але чужинців люблять упирі. У тій любові їм не до зорі, тож Бишевцеву дружно закотили;

і нині «малим ситі», й верещать, що, мов, якби футболи знову *возз'єднать* то, мудрим, їм подвоїлись би сили.

В Хабаровськ знов летіли би й гласили?

Віктор Кащей

У Маслова виходив на заміну,
і забивав, бувало, й «Спартаку».
Але отримав травму нележку,
залікував — став готувати зміну.
Стихію підліткову, перемінну,
опанував, як личить вожаку,
фінтам, ударам учить і стрибку
кащеївському — високо й голінно!

«В команду вір, не кланяйся ворожці!» —
навчає їх, навчаються вони,
і зайвого тут слова не зрони.

Гімн заспівають тоном переможців —
а хоч би з ким виходили на прю
за рідний прапор і судьби зорю, —

кащеївці — ідейні запорожці?

Олександр Заваров

Футболу радянського Моцарт,
Заваров-Луганський Сашко,
ішов до «основи» пішком,
натуру ж то мавши й не моцну;

але Лобановський — як боцман:
струснув новобранця тишком:
«Співаєш «Лужком-бережком»?
Шануєш кумпанію гоцну?»

Луганських, ростовських розваг
видіння чимраз відступали,
в потах тренувань потопали.

І став проявлятися маг
футбольного моцартіанства
у межах не тільки «пространства».

Сюжет, ну погодьтесь — для саг?

Володимир Безсонов

Чемпіонату світу юніорів
найкращий форвард — диво-дивина,
що з України — форвард! — поєднав
і техніку, і тактику, моторний.

Та Лобановський зором своїм орлім
у нім розгледів — от же ж тобі й на! —
універсала, хава, двигуна...
Там — глядь: і в захисті, мовляв, король він.

Не сперечавсь нітрохи форвард кращий:
«Коли команді треба так, то що ж,
звичайно, згоден. Аби був я згож».

І жили рвав, і рвався, як пропачий,
по всьому полю рвався-розривавсь.
Як, врешті, зшили — в тренери подавсь.

Не звіть хоч «Бесом», нетверезі паці!

АНФАСИ ПРОФІЛІВ

3 епіграмного запасника

Борис Олійник (1)

Ліричний тенор дивної краси,
він, з юності в старійшини скакавши,
у політичні прискакав бази
та й аксакалом став для них назавше.
Що? Каша?.. Так, бува, підслинить кашу.

Дмитро Павличко (1)

Талант — від Бога! Але пану Богу
догану за доганою він гне:
мовляв, навіщо спокушав мене
й каляв мою до святости дорогу?!

Дмитро Павличко (2)

За всіх режимів, всіх епох
йому був панібратом Бог,
тож свої «Псалми покаянні»
він Богу тиче: «Кайся, Пане:
переді мною за моє
все те, що хитроплутне є
чи не у всьому бездоганне!»

До Павличкового Бога запитання наше строге

Якщо Павличка Бог провокував
з коліски на гріхи та грішенята,
то, мо', Павличків Бог є... провокатор?
Лжепокаянні ж псалми підказав.

Іван Драч і Микола Жулинський

Драч дихав Леніним. Жулинський
від видиху Драча вдихнув,
і ледве ся не спотикнув
Жулинський, богатир волинський.

Запит шанувальників Івана Драча газеті «Сьогодні»

Назвала класиком «Сьогодні»!
Вкраїні — радість: наше вгору йде!
Але мовчить, мовчить газетка шкодня:
де в класика класичні твори.
Де?

Борис Олійник (2)

На Трубежі, останнім рубежі,
він долара зустрів усеоружно
і вдарив бакса так усепотужно,
що хрускотів той, як черстві коржі.
Зраділа щасно рідная земля,
радіють московити: «О ля-ля!..», —
вікторію вітають (не «О бля!..»).

Борис Олійник і Микола Луків

Вздовж Трубежа однак зелені луки,
і там «зелений» був би окопавсь,
але засадний полк полковник Луків
учасно кинув — і «зелений» вс...лавсь!

Дмитро Павличко (3)

«Чому в нас партій сто ще й п'ять?! — Дмитро Павличко,
ридаючи, питавсь. — Чом Рухів сім у нас?!»
Бо є для партій сто п'ять годівничок.
Є сім — для Рухів. О прекрасний час!

Михайло Тарнавський і колективний портрет ню-йоркської школи поетів у космічнім екстер'єрі

Суспільництво з Тарнавським зуживавши,
зужили кличі, треби і потреби.
Нью-йоркська школа — у віках, назавше:
вже й робот пальцем попадає в небо.

Богдан Сушинський в уніформі

Пером письменницьким пошив собі мундур,
пером письменницьким — погони енаральські,
то й заздрить йому всякий самодур,
шевченколюби всякі екстремальські.
Шевченко ж був, відомо, рядовим,
хоча — живим, до смертоньки живим,
з мундурів кпивши (хоч гіркую й пивши:
не наші дози, правда, й не будь-з-ким).

Богдан Сушинський та його джура наставник Олег Дрямін

Не київський князь, хоч Олег,
козак нетутешній, бо — Дрямін,
Сушинському — джура й стратег,
прописує: криво чи прямо.

Іван Драч і матюк

Драч, матюка ввібгавши до рядка,
явив, мабуть, таки з Івана пана.
Бравує матюкливість осіянна,
крилата – тож для пам'ятей легка.
Таке життя? А Драч яко діяч
життю чи багатьох додав резонів?
Двигтить матюк в рядку – хоч сядь та й плач:
якщо рвоне – розсинхрофазотронить?

Євген Баран

Він з книжки – будь-якої! – зробить тезу,
додасть цитату – отже, не «дезА»!
Сонм дисертанток йдуть за ним по лезу,
впадають в ерудицію, як в безум,
оспраглі Інтелекту лобизань.

Процюк Степан процюкав без доган...

Процюк процюкав хащу безпіськовости!
Як Прометей Прикутий, стражде він,
вистраждує ідею всепіськовости
для всіх хохлів, народів і країн;
самоприкутий Пісько-Прометей,
двоштанно намагнічений протей.
Забужки лаври польові зурочує,
фарватерно за нею хлюпотить;
начеше знизу — угорі доточує
і висоті грозиться та грозить.
Роман романом попиха до вічності,
сюжет у композицію вганя,
в міжбрів'ї вагінальної космічності
пришпорює то прУтня, то прутНЯ...
Утім, на обрії ще інші мріють хащі
про топірець Степанів нелядаций.

Григор Мовчанюк при 1900-сторінковому двотомнику його поезій «Сяйво», «Вознесіння»

Космос з Хаосом стискають
один одному правиці.
Що одна правиця – Григор,
друга – також Мовчанюк.
Василь Барка осіняє
ручкання це безконечне:
рука в руку переходить,
не розняти дужих рук.

Бульба як булька, альбо Рятунок Ступкам від голоду

Щоб вивчити за царський гріш сестер,
Микола Гоголь про царя й Росію
у «Бульбу №2» тирад премного впер —
для Ступок поле під врожай засіяв.
Щоб з голоду не вимерти, Ступки
пішли тепер збирати колоски —
у «Бульбі №2» тиради верещати;
безості колосочки, як на те:
підняв, їх у долоньочках розтер, —
та й вижив, та й навіщо ся встидати?

Табачникізм: інстинкт злиття понад інстинкт життя?

Забув Дмитро, і Ян забув, і Дмитрик,
що Чорна Сотня в Білокам'яній
зродилася: з-під шапки і з-під митри, —
не в Києві, не в Вінниці дурній.
Забули! І — «ни зги»! — оце не бачать:
хто сипле талій, вірусом «херачить»
та й власний плебс в околицях своїх
то підриває (щоб війну почати),
то труїть газом (взявшись «виручати»),
а то й... попів благословить на гріх...
Інстинкт злиття понад інстинкт життя
штовхає їх на цей «Путь» забуття?

Володимир Пилипович Моренець-паліндромний

А В. П. Моренець: «Це не ром!.. ПВА?!»

Бузиніада

А в Києві — Бузина

На вгороді гнеться дядько,
а в Києві Бузина
все тубільців розпина,
передбачливий засядько.
Це ж бо дуже прибутково:
розпинати кривим словом.

Далеко Лободі до Бузини

Олесь Гончар (перечитай «Собор»)
у Лободі Володькові завбачив
Олеся Бузини програму і декор,
і матрицю — манкуртіанську вдачу.
А Бузина узяв та й збагатив
(бо — ринок!) Лободи ІМПЕРАТив.

Найвищий голос — в Бузини

Ведуть по колу, таргани:
«Нема й не було України,
лиш Малоросії руїни
й «Боже, царя храни!»!
Найвищий голос — в Бузини:
достойний, рідкісний фальцет,
щоб ним виспівувать фальшет.

Вискочив, але не як Пилип із конопель!

Як на Шевченка напустився він,
то вислів про Пилипа з конопель прадавній
перемінився селами й містами.
Тепер: «Як з Бузини О. хунвейбін!..»
(«Диви'! Як з Бузини — о! — хунвейбін!..») —
нове прислів'я українське знане.

Бузина проти Українки

Не пощадив і Лесю Українку,
їй начіплявши комплексів своїх,
Олесь Заробітчанин. Сміх і гріх!
Химерить за нагінкою нагінку.
Невже не зміг простити хлоп здоровий
Кассандрі українській твір один:
про тридцять срібняків *на полі крові*?
Не зміг — та й вже, імперський колядин!

І все ж Бузина — не Табачник

Якби собі Табачником Дмитром
одного разу Бузина наснився,
то б дуже тим пишався і гордився.
Та — ба! Даремні мрії! Бо огром
віце-прем'єра-власника не вмістить
у жоднім сні ще й не такий трансмістик.

Бузиніада це Бузині — ада?

Не пекла — ада («братній» лексикон!)
вислужує в Главчорта чемпіон
паплюжництва українських страсотерпців?
Шанує дідько: кидає хлібця,
до золотого підпуска Тільця,
лиш вимагає: «Більше смрадних спецій!»

На книжку «Тайная история Украины»

Як хунвейбін із бузини,
гном етноцидної війни
натужно вилетів і скочив.
Перекопилює, морочить:
«Ні України як такої, ні голоду в ній не було!» —
горлає в книжці-дацзибао,

сичить і капле з неї зло.
Підписано: «Широкорад».
Читається: «ШирокоЗрад».

Бузина Олесь і Табачник Ян в телепрограмі останнього «Честь имею!»

«О, честь имею!» — грав Табачник Ян,
Олесю Бузині радівши в очі,
хоч було видно, що не дуже й хоче
енергій чорних додавать в екран.
Розговорились — ніби поріднилились,
'дин 'дного полюбовно причастились.
Прощаючись, обое розуміли,
що принародно честь удвох іміли.

Олесику, лукавого сахнися!

Лукавий, звісно, все оплатить чинно,
возвести може в потаємний чин...
Сахнися його, Олесику, дитино,
не приміряй собі його личин,
Олесику, дитино, ти ж... людина?

ЛЕТИЧІВСЬКІ КРАКОВ'ЯКИ

(Так воно бувало)

Володимирові Фортельному

Я не вмію краков'яка...

Я не піду за поляка,
бо не вмію краков'яка,
а не вмію краков'яка,
бо не піду за поляка.
Бо через той краков'як
уступила в коров'як.

Краков'як бере за серце
ще й підморгує: «Не сердься!»
Краков'як хапає душу
і обтрушує, як грушу.
Хоч не вмію й гопака,
а піду за козака.

Ой козаче не лайдаче,
краков'як за нами плаче.
Хай поплаче, поридає,
звідтіля попідглядає:
як ми тут, на видноті,
тупцю-дрібцю в решеті!

Під Лятичовом, під муром...

Під Лятичовом, під муром,
завзялися льошка з кнуром.
Так старались, аж іскрили,
мало міста не спалили.
Якби тут не річка Вовк,
всьо згоріло б — цьовк не цьовк!

А на Вовку попід мостом
змагалися відьми хвостом,

приманили відьмачиська
з Щедрової грішничиська:
ляп-ляп! лясь-лясь! кіх-кіх-кіх! —
розщедрилися на гріх!

У Лятичові грішити
вміє житель і не житель,
но спиняє Матка Боска —
Матка Боска Лятичоска.
Хоч доводить краков'як
до гріха й кривих кривляк.

В Лятичові на ярмарку продавав циган цигарку

В Лятичові на ярмарку
продавав циган цигарку:
до небесного вогню —
правив тисячу за ню!
«Купіть, пани, дешевицю,
щоб у трумні вкласти в пицю:
щоб на райських на вратах
оцінив Петро ваш пах!»

Збіглись пани, торгували,
по півсотні набавляли.
Циган ціну вгору гнав,
бо кебету добру мав.
Аж тут фермер підбігає,
двічі платить та й купляє.
А життя своє клене:
«Пропади, пекло земне!»

Ліг у трумно незабарки
фермер, вже ж не без цигарки.
Лиш як став перед Петра,
там пройшов не на ура.
Небесами прогуло:

«У Чистилище його!
Хай там добре налягає,
панський сморід відчищає!»

Як з Кийова до Кракова мчали пані гонорова

Й-а з Кийова до Кракова
мчали пані гонорова;
як домчали д' Лятичова:
«Далі мчати не готова!»
Тут надовго запропали:
краков'яки танцювали.

Ото гульки, ото танці,
як не звечора, то вранці;
ото танці ще й зальоти,
життєві коловороти.
Так тим пані переймались,
що на нитку станцювались:
станцювались, згулялися,
в Лятичові осталися.

Плачте там собі в Кийові,
виглядайте у Кракові —
дісталися пані нам,
лятичівським джиґунам.
Музикантів повтомляєм —
краков'як на губу граєм,
на гребінчик приграєм —
щастя в долі виграєм.

Ото гульки, ото танці,
осталися два закалянці:
нум' за паню чуби драти,
пики чистити та бгати!
Поки пані у той час
ощасливлюють всіх нас:

завіялись на Завовк,
танцю там даєм урок!..

Станцювавшись до решти,
пані в трумно взяли мешти:
щоб чи Богу догоджати,
а чи в пеклі танцювати.
З того часу у Кийові
і в Кракові карти нові:
на тих картах місто є,
де тих панів не стає.

Но з Кракова до Кийова...
(І т. д. — див. спочатку).

Хто в житті не краков'ячив, той для Бога менше значив

Туди гульки, сюди танці,
тут зійшлись не закаканці,
тут же й доля і судьба —
ніженьками молотьба.

Хто в житті не краков'ячив,
той для Бога менше значив,
а до дідька ближче був:
починай ми молотьбу!

Тупу-тупцю, гупу-гупцю,
не хапай мене за... серце!
Бо де серце, там душа,
за душею — ні гроша.

Звідти гульки, звідси танці —
зустрічні про-ту-бе-ранці.
Туди-сюди обернись,
хто чим має — похвались!

Сильні ноги молотьбою.
Пані Вічносте, — сюдою!
Не минайте, просим, нас
ні в лихий, ні в добрий час!

Сильні литки переблиском,
сильні перса перед писком,
сильні навіть животи,
як їх добре розтрясти!

Пані Вічносте, зважайте,
животярам потурайте:
не минайте — просим Вас! —
ні найменший вихиляс!

Роби, Маню, тут не бал — початковий капітал!

А де танці, там зальоти:
приземлились два пілоти.
Їден пхає дві півлітри,
другий — півмішка селітри:
«Бери, Маню, ці дари,
але ж *відблагодари!*»

Маня дари чесно брала,
в самогон селітру клала —
знала дозу медицинську,
присипляла силу свинську:
«Засни, силонько — рох-рох! —
поєднай пілотів двох!»

В Лятичові на базарі
всяке собі при товарі:
при горшку чи при макітрі,
зекономленій селітрі...
Роби, Маню, тут не бал —
початковий капітал!

Чуки-гопки, ой-ля-ля, аж до Лисого Кремля!

Котилася не та торба,
не туди, не з того горба:
а як сюди прикотилась,
то в ній відьма очутилась!

Грай, 'дъмусю, грай,
себе з торби визволяй!
Грай, вигравай, —
звеселяй нам рідний край!

Узялася відьма в боки,
починає свої скоки,
ще й приспівує... баском —
як товариш політком:

«Ви, лятичівські лайдаки,
в Вовку мокнуть ваші... спини,
мокнуть та й не просихають,
відьму здаля спокушають!»

Грай, 'дъмусю, грай,
спинам спуску не давай,
грай, лярво, грай,
пізнавай наш рідний край!

«Ой ви, люди, люди добрі,
вам би краще жити в торбі:
між горбами та в торбах —
там згадали б Божий страх!»

Ах ти ж, 'дъмусю, вольна воля,
не тисни нам на мозолля,
не замануй у торби —
корупції не роби!

Грай, 'дъмусю, грай,
себе в торбу повертай,

грай, серце, грай,
краї інші пізнавай!

Відьма круто обернулась,
гордо в торбу повернулась:
як у торбі заховалась,
сама торба зав'язалась.

Відьма в торбі опинилась —
торба ще раз закрутилась,
зав'язалась на ґудзок,
покотилась — на «восток»!

Грай, 'дъмусю, грай,
пролітай наш рідний край,
грай, 'дъмусю, грай,
на просторах погуляй!
Котись, котись, не спиняйся,
у дорозі не збавляйся,
мимо Лисої Гори
прокотися — раз, два, три!

А там далі — та й за Десну
маєш путь собі чудесну:
чуки-гопки, ой-ля-ля, —
аж до Лисого Кремля!

Лятичівські краков'яки, то несхожі, то однакі...

Лятичівські краков'яки,
то несхожі, то однакі;
поки всі перетанцюєш,
жеребчиком загарцюєш;
кобилкою затремтиш,
поки всі перелетиш!

Танцюй-літай, моя доню,
витанцювуй свою долю;

танцюй-гарцюй, мій синоцю,
пригарцьовуй чужу доцю!
Танцюй-ламцюй, мій дідичку,
розвівай сивеньку мичку!
Танцюй-пливи, моя бабцю,
не спіткни об лапцю лапцю!

Всі танцюйте, хто як може:
нам благословення Боже!
Хіба ж тільки для поляка
дано з неба краков'яка?
Хіба тільки для кривляк
лятичівський краков'як?!

Сюди-туди, паки таки,
лятичівські краков'яки;
поки всі перетанцюєш,
ніг не чуєш, бліх не вчуєш:
судьби знаки, Божі знаки —
лятичівські краков'яки.
Всьо!

БАЙКИ ВІННИЦЬКІ

(Так воно є)

Медвежа любов, а Бджолина невдячність

Закохавсь Медвідь в Бджолу:
«Ух, — казав, — люблю малу!
За трудящий хоботок,
за невтомні крила,
ну і, звісно, за медок
Бджілка мені мила.
А ще більше — за пісні:
мелодійні, не сумні...»
«Ге! — спинив його Шакал. —
Друже мій Бурмиле,
ну а їй — ти не питає? —
ти так само милий?
Маю інформацію:
скаржиться небога
то на ви-ди-ра-цію,
то... знай сам, на кого...»
Разом мову і язик
відняло в Михася:
він же ж так до Неї зник,
так в медах кохався!
«О невдячна!» — заревів,
з горя кинув жерти.
Бджілку з горя задавив,
сам спішив умерти.

* * *

Якщо ти Медвідь, — люби,
але знай же міру,
Якщо ти Бджола, роби
своє діло щиро.
Якщо ти Шакал, то знай:
у мовчанні сила;
бо зостанешся — ай-яй-й! —
без дружка Бурмила.

Котяча любов, а Коров'яча вдячність

Кіт, любитель молока,
не любив Корови:
«Нечупара ця бридка,
потіпанка з-під Бика,
ще й не знає язика —
котячої мови!»
А Корова, як на те,
Кота шанувала:
«Діло робить він святе:
захищає лісостеп
від Мишей навали!»
Кіт із тої слави жив,
в молоці купався,
Мишей зовсім не ловив,
на Мишах не знався.
І якось одного дня,
щоб Кота провчити,
нелякливе Мишеня
манить його в жито.
В житі Миші лопотять,
як в савані Леви:
«Ах ти ж капосний!» — кричать,
хором враз як запищать:
«Де, Котюги, де ви?!»
Так чкурнув наш жирний Кіт,
той зачувши галас,
аж натовк собі живіт;
а що був старий, як світ,
серце... обірвалось.

* * *

Що ж Корова? Сльози лле
і легенду творить:
«Героїчний чин це є
у нашій історії.
Був він нам як старший брат,
вічна йому шана,
тож беру я всіх підряд

Киць його і Котенят
на прохарчування!»

Індик головою у Баранів

«Щоб наші боронить права, —
рішили Барани на сході, —
потрібен всім нам Голова,
тож оберем у добрій згоді
Індика!.. Га? Чому — Індик?
Бо він старшинувати звик,
бо він поставу має горду,
куди його лиш не постав:
у полі чи серед городу, —
він неповторно ловить ґав!»
Індик поклявся: «Боронити
я буду вас, як Лев, як Пес.
А ще — з Вовками дружно жити
ми розпочнемо, браття, днесь».
Вовкам — утіха! Запросили
до лісу — «Слава Баранам!» —
вождя-Індика й ухвалили:
«Ворогувати досить нам.
Нас пуца спільна колисала,
в нас предки спільні і хвости!
Година істини настала:
в майбутнє поруч маєм йти!
Нехай Ягнички і Ягнята
заходять в глибину лісів,
де паша чиста й непочата
і де нема проклятих Псів;
Вовки ж нехай в кошарах бродять,
як добрі духи в світлих снах.
Взаємно станем у пригоді!
Взаємно подолаєм страх!
І ще: ця дружба БЕЗВІДХОДНА
в нас буде, браття, — честю честь:
з кісток і рогів ми наробим
знарядь: чесати нашу шерсть!

* * *

Індик, вернувшись, аж саяв.
Коли ж Бровко його лайнув,
він... мекнув: «Маєм те, що маєм!»
Ковтнув. І солодко заснув.

Рогатий та безрогий

Козел назвав Осла безрогим,
Осел назвав Козла рогатим.
Поцапилися дуже строго
та й почали ворогувати.
Тимчасом рогів не сховаєш,
безрогість — ось вона, помацай.
П'єш воду — очі затуляєш,
самиці очі відвертаєш,
аби себе в них не побачить.
Одного разу на подвір'ї
Осел уздрів новий трильяж,
заплющився і лютим звіром
його стоптав на порох аж.
Якесь трюмо (ремонт в будинку)
від ґанку блиснуло Ослу...
Майнув, прибіг і за хвилинку
перетоптав його в золу.
З тих пір змагаються заочно:
хто більше переб'є свічад;
в дурних очах вогонь і чад
несуть, як правду остаточну.
Ніхто не сміє нагадати
(життя шануючи своє)
Козлу про те, що він — рогатий,
Ослу — що він безрогий є...

* * *

Хвала Ослам! Віват Козлам!
Запони чорні — дзеркалам!

Щуриха і Кріт

Щуриха на Крота поклала око,
хоч бачила його разів зо два:
«Ах, як ти зариваєшся глибоко!
Яка у тебе мудра голова!» —
вона йому захоплено сказала
одного разу вдень, а вдруге — уночі
(хоч на увазі дещо інше мала:
Кріт із глибин носить харчі
смачні, солодкі, всякі екзотичні...
вона ж почне підгулювати звично).
Крота Щуриха окрутила хутко.
За тиждень прилупила Щуренят.
Пишався Кріт, бо долетіла чутка:
«Цей Кріт — герой! Сам чорт йому не брат!»
Щури, Щуренки, Щурови, ЩурОви, —
його нащадки рвалися у світ;
він їм життєву здобува основу,
бувало, й сам не з'їсть, наївний Кріт!
А щоб на них хоч трохи бути схожим,
на сонце лізе: полиняю, мов!
Себе за носа тягне: стане довшим, може?
Та хвостика тренує знов і знов.
Коли ж одного разу виніс мало
із-під землі (дались взнаки літа),
його Щурове люто розірвали,
вхопивши за... незвично довгого хвоста.
І все ж нещасний встиг ще прокричати:
«Якщо умру, прошУ мене Щуром вважати!»

* * *

Між нами, земляками: чи ж не так
про славу й честь в нас також дбає всяк?

Солодкі слова

Спокусивши Марію, Максим,
залишився у гречці поспати.
Стали бджоли кружляти над ним,
стали оси його кусати.
А що сон був до біса міцним,
накусали — ледь знахар подіяв.
Що ж, оклигавши, робить Максим?
Подає до суду Марію!
Виступає в суді — не змигне:
«Винувата Марія-сердЕнько:
раз — покинула в гречці мене,
два — шептала: «Ти ж мій солоденький!..»
Бджоли, звісно, — худоба німа,
але десь-то таки розібрали,
що *солодшого в світі нема...*
Добре, хоч не до смерти задрали!..»

* * *

Стид і страм! Та наука гірка
молодицям тут є марновірним:
раз — не кидайте в гречці дурка,
два — в солодкому знайте ж ви міру!

Манія талановитості

*Олегу Федоровичу Черногузові
присвячується*

Жабку раз Собака
зопалу ковтнув.
«Ну й гидка ж, зівака!» —
він її лайнув.
А Гусак, що свідком
тої сцени став,
Псові уклонився,
вихвалять почав:

«Мудра Ваша вдача,
дум стрімкий політ,
Ви, стратег неначе,
дивитесь на світ.
Всяку нечисть ницу
нищите упень,
радісно дивиться
нам на це щодень.
Героїчне пузо
Ви між інших пуз,
бачить Бог — клянуся! —
Ви — наш Черногуз!...»
«Бо таки звичайно, —
запишався Пес, —
бо злечу — негайно
досягну небес!...»
Розігнався з кручі,
лапами змахнув...
І недовго й мучивсь —
пекла досягнув.

* * *

Віриш Гусакові?
Так йому й скажи.
Але Черногузом
стати не спіши.

Манія величі

Напосів Індик Індичку —
мов, така вона й сяка:
Індичата зневеличка
схожі всі... на Гусака.
З року в рік — на Гусака!
А Індичка: «Підсліпаче!
Посміховище села!
Придивися, то й побачиш:
схожі дітки... на Орла!»

Придивився... може бути!
Кігті — гострі, гострий дзьоб...
Гостре око й, наче кутий,
бойовий куценький лоб...
«Але як це ти зуміла?
Де в нас в біса ті Орли?
Чи ночами десь летіла?
Двері ж... замкнуті були».
«Маєш розум, та не дуже,
розумніший і Осел.
Подивись он'о в калюжу:
сам ти — вилитий Орел!»
Подивився — задивився:
«Мамо рідна! Так і є!»
Запишався, загордився:
«Ах ти ж сонечко моє!..»
Індичат повів на пашу,
вчив, траву щипати як...

* * *

А на вигоні тим часом
вихваляв його... Гусак.
За кмітливість — не інак!

Гріх заздрості

Кнурець позаздрив Кабанові:
«Годують, наче на забій
тебе, пробач мені на слові,
товаришу, друзяко мій!
Я ж, бачиш сам, перебиваюсь
з полови на пісний буряк.
Ще й чорті чим щодня займаюсь,
ще й прізвисько ношу те: «Хряк!»
«Воно, — прорік Кабан, — то так,
але... це б як тобі сказати...
нудне життя моє трикляте:
без хвилювань тих позаяк!

Без мук сердечних, без пригоди,
без найпалкіших поривань
задля прекрасних, милих пань.
Живу... від шкоди і до шкоди.
А більше — сплю. Та бачу в снах
твое життя чудове, друже!..»
Кабан Кнурцеві заздри дуже
і в тім признався, яко благ...
Зійшлись на цім: «Велика скруха
є кожному в житті із нас,
тож скарги Богові у вуха
нехай летять у слушний час!»
Тут раптом двері відчинились,
і дужі хлопи заявилися
у хлів: колій — до Кабана,
а двоє до Кнурця пристали,
його вхопили і пластали —
мета ж у них була одна —
брудна...

★ ★ ★

Мораль сюди така пасує:
найперше — скаржитись дарма.
А друге — гріх великий: всує
гнівити Небо легкома.

Рогатий, а не чорт

Молода у Молодого
пошукала та й... знайшла:
під чубком... маленькі роги...
«Як за тебе я пішла?!
Нещаслива ж моя доля!
Чом раніше не сказав?!»
Він, збілівши, мовить кволо:
«Бо раніше їх не мав...»
Перед дзеркалом, нещасний,
хмурить брови, тре чоло:
«Щойно їхали до ЗАГСу —
навіть гульки не було!»

Вовк та Ягня — партнери стратегічні

(Стара байка на новий лад)

Страждаючи, посеред дня
одне довірливе Ягня
до Вовка в лігвисько явилось:
«Ти, — каже, — не забув мене?
Тебе шукаю я щодня —
твою пошанувати милість.
З тих пір, як стрілись біля річки,
де я напився водички
і ти мене там насварив,
але у гості запросив,
я — чуєш! — не доспало нічки,
я — віриш? — виплакало вічки,
щоб нашу дружбу — диво з див! —
ти нині краще оцінив!..»
«Ну да! — зубами клацнув Сірий.
Та, бач, я ситий нині знов,
нажерся, гадство, знов без міри —
з гірських пасовищ ледь прийшов...
Не знаю: як тебе й вітати?
Яку тобі завдати гру?..
Та — щоб тобі так не страждати —
підходь: сяк-так, а роздеру.
І розшматую, в добрий час,
і берегтиму про запас».

* * *

Ліси шуміли предковічні,
неслася чутка навмання:
«О, то партнери стратегічні —
Вовк та Ягня!»

Довірливий їжак

Біда погнала їжака
просити в Цапа молока:
без молока пищать ледачі діти!

Повеличався строгий Цап,
пройшовся гордо, чап-чалап:
«Ну де мені від вас таких
подітись?
Є молоко, звичайно, є,
та слово, чуй, таке моє:
навчись спочатку мекекекять.
Це — раз. Борідку відпусти.
Це, значить, буде два. А три...
Сам, братку, мав би ти кумекать:
Не дАрма ж! Не за так-таки!
Й о г о міняю на голки,
те молоко високого набілу.
Отож як хочеш, так міркуй,
даремне часу не марнуй.
Хоч ще, сказати б, вічність маєш цілу...»
Пішов, виконував Їжак
умови Цапові, та й так,
що Кози мчали, як замекекека.
Він Кіз, сердитий, прожене:
«Ганьбити збіглися мене?!»
Він «бороду» підсмикує, аж хека.
Вже й діти вирости. Однак
не відступається Їжак:
голки — зіходить кров'ю — з себе смиче.
Насмикав, Цапові поніс,
не бачив світа з-поза сліз,
свого в ставку не впізнавав обличчя.
До Цапа трохи не добрів:
хтось Їжака, вхопивши, з'їв,
ковтнув мигцем, гладенького, — буває...

* * *

Одначе чутка є така:
прибуло в Цапа молока,
Цап молоко на все, що хоч, міняє.

Заєць з дозиметром

Заєць дозиметра в лісі знайшов
(хтось із Мавропи, напевне, покинув),
Заєць з дозиметром лісом пішов,
яром пішов, полем пішов...
Лелечко! Всюди пищить безупинно.
Зайцеві згодом Сорока стара
очі відкрила: «Десь сам ти набрався
радіаційного того добра!»
Заєць розплакався, бідний, злякався.
(Справді: якщо положити в траві
і відступитися... менше сигналів!).
Заєць ще довго б, напевне, ревів,
але Сорока — все та ж — підказала:
«Дурню! Дозиметра не викидай,
сльози утри — починай веселиться!
Ззаду цю штучку собі приладнай:
Вовка зупинить,
відстрашить Лисицю,
там відведе і мисливську рушницю.
Дійсно, охота кому і яка
їсти з такенною дозою звіра?
Вовк відступився,
Лис дав драпака...
Заєць просяяв, у щастя повірив.
(Щастя — хай трохи воно і гірке, —
Заяче щастя, сяке-не-таке!).
Навіть Мисливець — в мисливський сезон! —
дріб зекономив: мовляв, — не резон!..
Куций смілішав, та й так осмілів,
що хижакам, було, дульку покаже,
від браконьєрів — похмільних голів —
не утікає, бібібкало враже.
Чим же скінчилося? Страшно сказати,
чим обернулося в тому ліску.
Мчали в суботу ліском депутати
із карабінами в броньовику:
діла для себе шукати мужського,
адреналініти там, де тропа,

та, поміж ділом, одного, мов, свого
підрикошетити, щоб і пропав...
Далі — чи треба? На клаптики Зайця
кулі зі зміщеним центром... Мораль?

* * *

Сила: з дозиметром теж не сховаться,
ой, не сховаться та не об'являться
нам у Кітчландії, жаль її, жаль.

Горобчик-патріот

Шпаківню винайняв на зиму
в Шпака кмітливий Горобець:
«Догляну хатоньку, — вістимо, —
лети, бо сильний морозець!»
Весною Шпак худий, аж чорний,
вернувсь (з-за моря, як не як).
Горобчик щирий та моторний
не впізнає його ніяк.
Несе пір'їнку: «Ремонтуєм
гніздечко рідне. Важко нам!..
Яка шпаківня? Ти жартуєш?
Це... горобчівня — бачиш сам!»
Шпачок, своє збагнувши горе,
почав проситися: «Згадай:
я той, котрий літав за море...» —
«Ти? Покидав наш рідний край?! —
Горобчик з люті аж затрясся. —
Туди ж ти, зраднику, й вертайся!»
І зараз погукав Сорок,
Крука-стерв'ятника і Сойку, —
такого наробили зойку,
що Шпак навіки тут замовк:
не витримало серце чесне.
А Горобець? Шпака тицьнув,
переконався: «Не воскресне!» —
і до шпаківні повернув.

На тому не скінчилась справа,
Сорокам не закриєш рот:
пішла межі пернатих слава,
що Горобець — то ПАТРІОТ!

* * *

Воно б і дуже славно, так
біда: садок пожерла гусінь,
яку збирав щороку Шпак:
для цього ж він, було, й вернувся.

Одне відкриття сенсу буття

Свиня шукала сенс буття:
на пасовищі, у городі,
в калюжі, у всілякій шкоді...
Бурчала: «От якби знаття:
де заховався сенс буття?»
Коли ж підгодувалась трохи,
з хліва нікуди вже не йшла.
Питає півень: «Мудра Льохо,
чому лежиш? Невже знайшла?..»
«Мовчи, дурний! — Свиня ганяє
усіх допитливців таких.
Сама ж то так собі рішає:
«Тре' щось придумати для них
про той, як вони кажуть, сенс,
що десь мав бути... бути десь...»
Тут саме їсти принесли
тепленький харч, духмяний, ситний.
Свиня нажерлась, а коли
вляглася, мовить: «Сенс — в кориті!
В кориті сенс всього буття:
якби ж то змолоду знаття!..»

* * *

А й справді, людоньки, робити
це треба вчасно відкриття.

За що?

Старому і шанованому Лису
Лисичка зрадила з Бровком.
Від горя Лис шанований полисів,
Бровко ж — забув: не був би він Бровком.
Лис на Бровка з друзками яму риє,
на Собацюру кігті гострить Лис.
Бровко ж... гуляє та на місяць виє,
так поетично виє — хоч сказись!
І сталося: у потаємну яму
Бровко на гострий камінь заgrimів.
До ями Лис прибігши із друзками,
зрадів, але зрадівши, остовпів:
тяжке й страшне було Бровка конання,
криваве вирушання у Ніщо:
мутніли очі, і одне питання
ледь чулося: «За що?.. за що?.. за що-о?..»

Сконав Бровко. А Лис... у тугу вдався:
«Що ж це за помста?! — стогне гірко він, —
коли цей Псюга так і не дізнався,
за гріх який зі світом попрощався...
Ні, мушу я збиратись навздогін:
як дожену, зумію розказати,
за що була така йому розплата...»
Лисичці, Лисеняткам не сказавши,
до ями з гострим каменем на дні
пішов і не вернувся, зник назавше.
Лисичка тужить ночі всі і дні.

* * *

Було б Лисичці вчасно тямкувати,
перш, ніж Бровка-сердегу спокушати.
Або учити Лиса: що і як.
Або — принаймні — Лисових друзяк.
Вона ж... сама розпитує донині,
за що Бровко (а потім — Лис) загинув.

Вдова плюс Вдівець...

Вдова Вдівця додому запросила:
«Полагодьте хоч крана, хоч стільця...»
«Ще кран тримає, і в стільці ще — сила...»
«То з'їжте хоч сальця, а хоч м'ясця...»
Ну трохи з'їв. Ну — не без того — випив...
«То відпочиньте там або ось тут...»
Ну простягнувся, ну очима нипав...
«То обніміть. Щоб легше Вам заснуть...»
Ну обійняв. Ну трохи пригорнувся.
Ну — перед ранком — трохи закуняв...
«То йдім до ЗАГСу!..» Ну перевдягнувся.
Ну розписали. Ну відсвяткував.
І почалося: «Гей! Вставай! Збирайся!
Ходи! Сиди! Роби! Переробляй!
Чом мало заробив? Чом загадався?!
Свою згадав?! Пора вже: забувай!»

* * *

А все — чому?
Прикмету певну знає
хай кожен майстер, надто — удівець,
і з тих запросин хутко хай тікає,
де справний кран і де міцний стілець.

Царська любов

*(Перша байка-бувальщина
вінницького трамваю №6)*

Пасажир у пасажирку закохавсь — очима їсть,
поїдає пасажирку у трамваї номер шість.
До сидіння підступає,
гомонить про почуття,
їй півцарства обіцяє
за початок співжиття.
«Лиш півцарства?! Щезни, дідьку!» —
пасажирика б'є у тил.

«Та якого ж царства, дівко:
від Карпат і до Курил!»
«Самодержець Ви російський?» —
в тон цікавиться дідусь.
«То вже певно — не австрійський:
ось на пашпорті клянусь!»
Пашпорт — вінницький, з печаттю.
«Зрозуміла така вість!» —
реготнулися дівчата
у трамваї номер шість.
А дідусь вже водієві
щось нашіптує, і ось
оголошення дієве
у трамваї рознеслось:
«Каво нада, тот не спіте,
ібо дел невпроворот.
Кремль московській. Виходіте.
Ібо Родіна зовйот».
Самодержець самозваний
про амури враз забув:
через кошики й тюльпани
геть до виходу рвонув...
На зупинці «Новий ринок»
«самодержець» матом гне...

* * *

Зовсім тут не до смішинок,
як життя таке смішне.

Екологічна байка

Зелена Жабка ганила Руду
за те, що та — нітрохи не зелена:
«Таку гидку, нікчемну юринду
бодай ви здріли, Жабоньки, без мене!»
І... гепнулась негадано на глину,
не втримавшись у гніві на листку,
і Півень заклював її, таку,
і Кури розтаскали за хвилину.

Руді ж про себе тихо гомоніли,
що от від злості, мов, позеленіла;
і лізти зарікались на листок,
і спати залягали у пісок.

Сом, вусатий понад усіх

Вусатий Сом на дні ковбані
заліг і став рости вус:
«Нехай громи, хай хоч... Катрани,
я не здіймусь, не озирнусь!»
«Овва! — бувалий Рак аж свиснув. —
А як, наразі, землетрус?»
«Цить, дурню! — Сом на нього дзизнув. —
Моя мета — найдовший вус!»
«Овва! — бувалий Лящ аж ляснув. —
Невже потрібно це комусь?»
«Що розумієш ти, нещасний?!» —
Сом від образи похлинувсь.
Літа ішли, минали ери,
вус відростав, але довкіл
уже здригався суходіл,
гули вгорі гелікоптери;
і сіті з ніжного капрону
тягли рибалки день і ніч
довкола Соминого схрону
в намул нових десятиріч.
Сом — нічирк. Журився мало.
Переморгавши каламуть,
живився тим, що заповзало,
що стічні води принесуть.
Лиш виставляв з ковбані вуса,
коли якихось Соменят
мимо ковбані гурт тягнувся:
«Привіт, вусаті!» — був їм рад.
Кричав відважно навздогін:
«Покажем Шукам і Катранам,
що ми, вусаті, рівні їм,
ба, навіть більше: ми — титани!»

І зрозумів, нарешті, Рак,
і Лящ, і П'явка зрозуміли,
що став Вождем цей неборак
Сомів Вусатих Уцілілих.
Та от одного разу Вождь
забув сховати до ковбані
свої вусища полум'яні,
а задрімав собі. І — що ж?
Надійно у міцні капрони
заплуталось вусище сонне,
а з ним і Вождь — увесь, як був, —
рибалкам в сіті досягнув.

* * *

В чім сила байки? Хто те зна?
Хіба питаємо в усатих...
А що, дерзати, то й дерзати:
де тут ковбаня провідна?

За братню Гадюку!

Полювали на Гадюку —
постраждав невинний Вуж.
От Гадюка й каже: «Мука,
що загинув такий муж!
Співчуваю я чимдуж».
Засідали на Гадюку —
Полоз жертвою поліг.
От Гадюка й каже: «С-сукі!
Як ненавиджу я їх —
ненависників моїх!»
В інше місце перелізла
(де є Полоз із Вужем);
трохи шкурою облізла,
але норів береже:
потайна, підступна, ядом
так і бризкає довкруг.
На Вужа киває: «Гадам
це — найкращий брат і друг!»

Вуж і Полоз хоч бояться
дружби тої попервах,
побояться — та й гордяться:
стали більше появляться
ув освітлених місцях.

* * *

Надихне Гадюча ласка
хоч якого простака.
Наближається розв'язка:
ви вже знаєте, яка?

Краватка

Микола в Олени краватку забув.
Семен по приїзді питає: «Чия це?
Без мене до тебе заходив хтось, був?»
Олена: «Без тебе? Поглянуть бояться!
Краватка ж... твоя! Інша в хаті твоїй
узятися звідки би мала?»
«Моя? — приміряє Семен сам не свій, —
у мене таких не бувало».
«Купила тобі, поки їздив десь там,
то, значить, носи і не чахни!»
«Моя?! — починає Семен тарарам, —
а чом же... Миколою пахне?!»
«Ага! — осяває Олену нараз
тут хист полемічний відомий. —
То ти із Миколою, знацця, злигавсь?
То ти, до усього, ще й — гомік?!?!?!...»
Семен як стояв, так, бідака, й присів,
Семенові дух перебило...

* * *

Знайшовши краватку, щасливо носім
(здорові зносім, на нову заробім),
всмійаймося мило.

Котяча поезія

Котові в січні снився марець,
мур-мур-амури голосні...
Прокинувся — один, як палець,
але думки іще... хмільні!
Побіг надвір — там сніг холодний,
поліз на дах — там дмуть вітри.
Вернувся в хату злий, голодний,
такий, що хоч лягай і вми.
Почав Кицьок він проклинати:
«Невірні! Підлі! Боязкі!..»
Став з горя віршики складати
печальні, в'їдливі, гіркі:
«Мур-мур-р, палає в серці кров,
але не оживе любов;
мур-мур-р, лихий довкола світ,
а найнещасніший в нім — Кіт;
мур-мур-р, Хазяїн — суцций гад,
і хата — гірша з-поміж хат;
ніхто Кота не любить — от,
хоч Кіт — козак і патріот!
Мур-мур-р, я спонсор-ра знайду,
мур-мур-р, до Вінниці дійду!..»
Він, звісно, спонсора знайшов,
мур-мур-р, до Вінниці дійшов.
Він спить тепера на книжках,
такий поважний, що аж страх!

* * *

Якщо ви — теж частково Кіт,
почухайте собі живіт
та дочекайтеся Кицьок
у добрий час — щасливий строк.
До видавництва не спішіть,
себе з ним разом не ганьбіть.
А спонсорам скажіть, няв-мав,
хай пуд ковбаски куплять вам.

Байка про Байкаря

Пам'яті Анатолія Гарматюка присвячується

Він лірик був. Стезя захоплень рання
Його вела — а хоч би й не хотів:
То про любов писав, то про кохання,
То про розлуку журно лебедів.
Аж раз яюсь-то, втому не прогнавши,
Він у саду міському закунав...
Розплющив очі — світу не впізнав,
Сльозою вмився, світу не впізнавши.
Довкруг... личини й маски лиш були:
Товпилися, брели, точили ляси;
Дві Кізоньки Осла кудись вели,
Ягничці Вовк презентував прикраси.
Горлав Баран п'яненкоий: «Я — Медвідь!
Бо Медведиську я — браток молодший!...»
І навіть — Боже милий! — дзвонів мідь
Дзвеніла, як дзвенять непевні гроші...
Прибіг додому — але й тут біда:
Жона дзижчить йому — Оса Осою! —
Аж сам собі (така от юринда!)
Почувся Трутнем, діткнути Косою...
Він заспівав — зірвалося на хрип,
Він до дітей — але й на них личини,
До дзеркала — там... тип чи прототип
Тренує прижмур крізь печать сльозини.
І зрозумів: не буде вороття,
У безвість відійшли ліричні стани,
Ліричне вимітається сміття,
Личини ж скиглять: «А хто нас догляне?!...»
Він зглянувся... й почувся байкарем,
Театру масок — він! — орендарем.
В театрі вічним смертний орендар
Сміється й плаче...
Ще яких покар?

Бібліотечна байка

Черв'як у книжці вченим народився,
Хоча бліденький, біднятко, як гриб.
Тож, знай, одне все про одне молився:
«О Господи, якби лиш та коли б
Читач до книжки враз не нагодився!»
«Де той Читач?!» — Комп'ютер хихотів.
«Який Читач?!» — гула Реклама Пива.
«А якщо... Миша? — вчений Черв тремтів, —
Гризюча та кусюча та жаждива?!»
Те чувши, Миша тут була як тут,
Не до черви, не до шрифтів охоча:
«Папір жовтавий м-м-айже м-м-мироточить! —
Хрумтіла смаковито на ввесь кут
У закутку старої книгозбірні. —
Спасибі, друже мій, Черв'яче вірний!»
Застукав на горячому шкодливу
Доглядач книгозбірні та й прибив,
А рештком книжки... пастку наживив:
«Старий папір приманить ще, можливо...»

* * *

Стирчить у мишоловці раритет,
Уривком назви покрізь морок світить:
«...Й рецепти давні порятунку світу...»
Читач? З яких прибуде він планет?

Сладострастя лояльності

Козел довірився Ослові
(Мовляв, від Кабана чував,
А тому Гад один сказав),
Що в Їжака думки є *не-здо-ро-ві*.
Мовляв, Їжак він то Їжак,
А хоче світ перевернути,
В голки колючі зодягнути
Всіх нас — Козлів, Ослів (харпак!),

Кроля, Кролицю, Кабана, —
Ну всіх-усіх!..
«От тобі й на!..» —
Осел за тім'ячком почухавсь,
Від здивування аж присів,
До живота свого прислухавсь,
очима надовкруг повів...
І — запалився. Знавівнів!
Кричить, волає де лиш піде,
А надто там, де з Гадам Гад,
Де Гаду Гад — товариш, брат:
«Від Їжака всі наші біди!
Від їх голок наш лусне лад!»
Тут об'єдналися Воли
І Барани гострокопиті:
«Затопчем! Будем, будем бити!
Сьогодні, завтра, будь-коли!»
Осел підбурює, храбриться
Як ідеолог і стратег.
З Осла поважна стала птиця,
Осла обожнює Ослиця —
Ослові ще яких бентег?
Лояльності це сладострастя —
Осляче високосне щастя!
Аж те обридло Гадам чути:
Мовляв, Їжак все та Їжак...
Кому страшний він, той лайдак?
«Осел нам не дає заснути!
Вухатий бевзь дратує нас!
Приспімо дурня хоч на час!» —
Не дуже начебто й кусали,
Але навів Осла приспали...

* * *

Воли тимчасом з Баранами
Топтали люто Їжака
На радість Мишам, ситим Гадам,
Щурів та Ховрахів громадам,
Чия судьба — ох, «нелегка!»

Сірко, відзначений Кліщем

Сіркові-служачі (Вовки не загризли)
Укліщився Кліщ проти серця на грудях
І п'є — не нап'ється, ще й кров Псячу гудить
І кпить: «Додаю Собацюрі харизми!»
Сіркові пече і свербить, але Цудра,
Сірка перестрівши, захоплення тче:
«Вітаю!» — «Га?» — «З орденом!» — «Але ж пече!» —
«А що, ти життя покладав задля хутра?!»
І вмить довела: «Ця твоя нагорода
Пасує тобі так, що й морда не морда.
Бо орден — то, бач, не собачі медалі:
Пишайся, гордись, надимайсь і так далі!»
Задумавсь бідака Сірко, похилився.
Аж глип — у калюжі погруддям відбився...
«Пасує, ще й як!» — сам собі доповів,
Не скоро від образу очі відвів.
За тиждень укмітив: «Росте нагорода!»
На інших Сірків став дивитись спогорда,
Став сам виростати у власних очах;
Збере Цуценят будь-якою порою —
Розкаже малим, як стояти у БОю...
Морози прийшли — хилитався і чах,
А впав, то прикрив *нагороду* собою.

Упирева слава

Упир з могили виліз боком, раком,
Причепурились, нассався, розжирнів,
Назвав Героя люто вурдалаком,
Зробив кар'єру в царстві упирів.
Його шанують Вурдалаки справжні:
«Ти є понад героями герой!
Тобі належить світ, а не два сажні!
Твій брошурі — в церкві аналой!»
Упир воскрес від того остаточно,
Його чорти вітають з бузини,
Упир — оратор, бреше надурочно,
Йому вже й орден є від Сатани.

Йому вже вірять правнуки Героя,
Над ним зіходить слава золота,
Святиться Упирева параноя
І в притчу увіходить прямота.
Забули люди про кілка з осики.
Та осокори в місті ще росли.
І сталося: суха галузка пики
Діткнулась, вітром зламана, коли
На Дзвонику Останнім промовляв
Своє напутнє слово школярам...
Діткнувся ледве пики гострячок —
Пшик з Упиря! Усім присутнім — шок!..

* * *

Прозріли, може, люди в тій порі?
Якби ж то! Школярам єдина користь:
Таки переконались школярі,
Що родичі осикам осокори.

Зіркове порозуміння

Мавпа Мавпу обзивала
У печері «Нічний клуб».
Мавпу Мавпа бити стала
У печері «Нічний клуб».
«Динозаврики, рятуйте!» —
Мавпа, бита, вже хрипить.
«Динозаврики не тут!» —
Мавпа, бивши, грізно кпить.
Розтягли їх три Бульдоги
(службу мали там таку
в тій печері для невбогих,
пильно сидячи в кутку).
Розтягнувши — помирили:
«Цить!» — одній. А іншій: «Ша!»
Кров умили, підхвалили,
Налили на брудершафт:
«Ти і ти, — сказали, — зірка!

Ти — естради, спорту — ти.
Значить, є вам спільна мірка
Високості й висоти.
Шоу-бізнес — діло знатне,
І не згірше — шоу-спорт.
Динозаврів же ненатлих
Викликати, накликати
Діло — зась, нехай вам чорт!
Динозаври як воскреснуть,
Тупу-гупу, перегуп, —
Всі такі печери щезнуть
У форматі «Нічний клуб».
Безробітними Бульдоги
Побредуть по смітниках...
Майте більше остороги
Ви, Мавпусеньки, в речах!»
Просльозилися Мавпусі
На Бульдогів ці слова
І рішили, мусі-пусі:
«Дружба наша хай трива!
Дружби ж цеї вічну весну
Спільний освятить проект:
«Динозаври — не воскреснуть!
Динозаврам — ні і геть!»...

★ ★ ★

Що тут скажеш?

Лле проміння

Зірка зірці і всім нам,
Зіркове порозуміння
Сходить понад шум і гам
Там, де в клубі для невбогих
Знають місію Бульдоги.

Мавпа у печері на колесах

Що той килим-самоліт,
Що той дивень-зореліт,
Коли тут, по всіх прогресах,

Мчить-летить крізь живопліт,
Мчить — таранить білий світ —
Г-гу! — печера на колесах.
Панікують вільні ЗМІ:
«П'яна Мавпа при кермі!
І спрямовує печеру
Куди вміє — круть та верть, —
Стрічну, меншеньку, печеру
Розбиває вщент і вщерт».
Зупинив її Бобер — хвацький міліціонер.
«Міліцейська твоя шкура! —
Мавпа каже. — Щоб ти вмер!»
Став Бобер, відкозиряв,
Всіх гараздів побажав.
Вовк, розбійник і хижак,
Зупинив: «Так-перетак!..»
Упізнав Мавпусю-пусю —
Іззігнувся, як прошак.
І Жираф, незмірний бевзь,
Сам смугастий, ніби жезл,
Зупинивши, взяв автограф,
Уклонивсь — і в нетрях щез!..

* * *

Не страшна чом перевірка
Мавлі? Бо — естради зірка:
Голос має, як протез,
Грошей має — що той Крез,
Ця Мавпуся, мусі-пусі,
Героїня всіх імпрез.
Нею й дух печер воскрес.

Дятел і Кажан

Дятел — гроза Короїдів,
Дятел, міцна голова,
так Кажана ненавидів,
аж закипала трава

там, де, втомившись, Дятел
всядеться покепкувати:
«Боже, як можуть вони,
ледарі ті, Кажани,
день білий спати-проспати
замість довбати, клювати,
хоч би почавши й з весни».
Схожої думки Кажан:
«Дятел? Тамтой довбихан?
Що він марудить?
Будить та й будить...
Рада ж йому після дня
вредна нічна комашня!...»
Не зустрічались ні раз,
а ворогують весь час,
живши чутками,
злыми плітками
межи шкідницьких мас.
Різні, як день і ніч,
один від одного — пріч
вічно летіли,
знатись не вміли,
рідні... як день і ніч.

Терапевтичний трамвай

Друга байка вінницького трамваю №6

У трамваї номер шість
пропадає всяка злість
в кожного на різних;
бо мудрезний цей трамвай
крізь листопад чи крізь май
мчить ніжноколісно:
мимо двох лікарень,
наче мимо карми.
Але цей з лікарні втік
пасажир та й каже:
«Що за днина, що за рік,
що за плем'я враже?»

Дайте, не минайте,
на пам'ятник жабі!
Стану пам'ятником сам,
як наллюсь по зябра».
Пасажирка літ таких же
ззаду підступилась:
«Ах ти ж іроде! Дивись-но:
я ще не втопилась!
Я ще не в болоті —
на своїй роботі!
Але сам ти драпонув
нині, як і вчора,
із палати номер шість
на трамваї номер шість —
капосна потвора?!»
Стало соромно йому,
стало їй незручно.
Хтось подав йому хурму
і промовив гучно:
«Йдіть додому. Лікарям
повідомте тільки,
що трамвай бажає вам
щасливої спілки»...

* * *

Йшли — рука в руці. Фінал
майже фантастичний.
Ось трамвай їх обігнав...
Номер шість — яка ще злість?
Трам — терапевтичний!

Комар і Муха

Оженився Комар на Мусі,
пишнотілій цокотусі,
що відбив у Павука
(днинка випала така).
Муха Комара шпиняла,
перед Мухами картала:

«Ну вже собі маю лайдака!
Зовсім мало заробляє,
більше — чуєте — співає,
ой ти ж, доленько моя, гірка!
Чом я змалку не втопилась в молоці,
як тепер терпіти маю злидні ці?
Чом, дурна, я не лишилась в Павука —
силача, дбайливця, мужа-простака?!..
Павучихою була б собі тепер!..
А щоб цей Комар чи здох, чи хоч би вмер!..
Щоб його чи з'їв хто, а чи зжер!..»
«Що ж, лети, — Комар заплакав, — та дивись,
стережися павутиння, стережись!»
А Павук, відколи здобич утекла,
павутину плів, яка б не підвела.
Муха — дзизь! — у павутині заплелась:
«Я кохала, мій Павуче, завжди Вас!» —
дзумкотіла Павукові, що наспів.
Запищала та й затихла... Попоїв!
Наситивсь, нарешті, добре днів на два
павучиний кендюх: щастя всім бува!
Павучихою не ставши, на вітрах
шабатура дзеленчить, наводить страх.
Павучихою не ставши, славить, гей,
Павука-мисливця видатний трофей!..

* * *

Байці — квит! А нам лишилося гадать:
що воно за розпрекрасна тая стаття?
Догоджай їй, неба прихилляй,
а вона себе у мріях, дурню, знай,
бачить... Павучихою — така! —
чи бодай... трофеем Павука.

Чесний Кріт

Крота інструктором взяли
у Комітет Некомпетентних,
де на той час уже були:

Беззубий Пес, Цап Імпотентний,
Кульгавий Кінь, Сліпенький Кіт,
Індик, звияжець нарочитий,
що саме звершував політ,
і вчитися у них мав Кріт
науки, як то інших вчити.
Беззубий Пес учив гарчань,
Кульгавий Кінь — бар'єри брати,
Сліпенький Кіт — Щурів валяти,
Цап-імпотент усіх навчав
про якісне потомство дбати.
Кроту належало, у них
весь досвід перейнявши чуло,
Качок учити молодих
пірнати, шпатися в намулі...
Ще поки з берега, сердега,
гукав, підказував, картав,
його вважали за стратега.
Як вплив же, то й слід пропав:
пірнувши, каменем загув,
забулькотів, намулом ситий...

* * *

Кріт, бачте, просто чесний був.
А міг би сухопутьє учити.

«Чесні новини», або Лисичка, сама собі обслуга юридична

Куріпка сіла на кущі калини,
Лисиця сіла сидьма на снігу.
Куріпці Лиска «Чесні новини»
транслює-переказує, гу-гу:
«Чи чули те, кумасю? Певне ж, *слишали*:
для звірства й птаства є новий Указ:
під страхом смерті хижість щоб облишили
й не їв ніхто нікого ані раз.
Указ повсюдно діє вже віднині,
тож годі вам стирчати на калині:

під снігом запашна озимина —
м-м-м! — кличе від темна і до темна!»
На те Куріпка: «Дуже вчасне діло —
такий для всіх про всіх цей документ!
Нарешті кожен з нас зуміє сміло
зажити дружби в будь-який момент.
До речі... о!.. мов показалися Пси...
Куди ж ти, кумцю? Їм розповіси...»
«А що як ті зачімхані мачули,
ті глушмани Указу ще не чули?» —
сказавши, де й поділася Лисичка,
сама собі обслуга юридична.

* * *

Куріпка посміялася услід,
з калини перестрибнувши на глід.
А — люди? Люди, попри часоплин,
ще «Чесних» дослухаються новин.

Шлях на Київ, або Вербечка стравна

Слимак довкола себе виїв,
Слимак стежиноньку проїв:
«З якої видко шлях на Київ!» —
Сімейству втішно доповів.
«То вирушаймо Київ брати!
Я розбуджу Слимаченят...» —
Раділа Слимачиха-мати.
Жона раділа устократ:
«Там слизняків, я чула, треба,
Там верховодять слизняки!..»
Сяк-так до осені на греблю
З городу вилізли-таки.
На греблі Котик-риболов
Киян майбутніх умолов.
І... перейняв від них ідею:
«На Київ! Там зубатим — рай!
Там — казано — дери та дай,
Там представлятиму Гілею...»

Дійшов до лісу, де Вовчок
Зробив йому навек мовчок.
Але й Вовчисько заразився
Ідеєю: верстати шлях
До міста, стольного в віках,
Так заразивсь, що просвітився:
«Там недостатньо лиш зубів,
Там би я іклами зумів!..»
Та й з лісу вийшов, горопаха,
Під депутатський скоростріл...
Хор Депутатів охав:
«Оце — трофей! Між рідних сіл!..»

* * *

Опудало ікласте Вовка
Печерський терем прикраша.
Та не про Вовка ця помовка —
Про шлях на Київ (хлопці — ша!):
Нам варто знати, слимакам,
Зубатим, та й щербатим, бевзям,
Що є зустрічно-півтверезий
Рух на шляху тім — всяк затям!
Броня зустрічна, скоростріли,
В броні подвійній слизняки
(бо ще й з *мандатами* таки —
фізіологікуси тіла).

День народження Мавпусі за участю радіо «Маврропа-флюс»

День народження Мавпусі,
масі-пасі, мусі-пусі,
як настав,
позіходились Мавпусі
до Мавпусі
неспроста:
всьяке знало, річ відома,

що батьків не буде вдома,
але будуть Бабуїни із «Кулька»:
з ними — ляс-вихиляси,
обертаси, похмеляси,
під столом перехиляси
сторчкака...
Веселилися до впаду,
поблювали смачно, радо,
обкурилися дур-зіллям
не внатрус.
Обкурилися — згадали:
«Йолі-палі, йоли-пали!
Ми ж не телефонували
ще на радіо сьогодні —
радіо «Мавропа-флюс!»
(Раді: «О — Мавропа-флюс!»).
Набирали знаний номер
знов і знову, дуроломи:
«Привітайте іменинницю ви нам!
Привітали вже? Недосить!
Ще окремо: лапку! хвостик!
пупця! дупцю! і півдупцю,
пару-рам!»
Радіо щораз вітало,
дупці, хвостику бажало,
пісню — ла-ла-ла! — вмикало,
і Мавпуся надималась так чимраз,
що аж... луснула від щастя,
мусі-пусі, «склала ласти»...

* * *

Просльозивсь ефірно диктор Дикобраз.

Олігарх та Алігатор, або Мільйон крокодилячих сил

Крокодилові позаздрив Олігарх:
«Це ж яка конкретна паща, ох та ах!»
Олігархові позаздрив Крокодил:
«Крокодилячих це ж скільки в ньому сил!..»

Вистежу на відпочинку, проковтну,
поживлюсь — засвою силу не одну...»
Вистежив на відпочинку. А підплив —
пашу взявся відкривати... не відкрив!
Бо зустрів хижіші очі та й закляк.
Вдарив його, струмом наче, переляк.
Тут же й серденько рептиляче — гуп-тіп! —
обірвав навіки-вічні погляд-ВІП.
Бо у погляді віпОвім сил — мільйон,
крокодилячих, було там, люди добрі,
то й пішов на дно хижак хоробрий,
з-поміж інших нільських — чемпіон.
А хижак двоногий поспішив,
впливши, до залі: виступати!
Там йому уже як меценату
славу не один софіт світив.

* * *

Чом же слава інша не до хмар —
переможцеві рептилій, тріумфатору?
І чом досі плутає школяр
«олігарха» з «крокодилом» («алігатором»)?

Песиголовці і Козак

В полон — собі на їжу годувати —
Песиголовці взяли Козака
(гастрономія здавна в них така:
людятиною пуза набивати).
Сидить Козак у ямі на цепу,
медівники та прянички вминає,
кваском солодким все те запиває,
сторожі корчить усмішку тупу.
(Бо сам він був великий характерник,
то й знав собі, що дьору вчасно дасть:
відлежиться, попопоїсть *услуга* —
порве заліза, перелізе терни).
Лизнув ланцюг — амброзія на нім.
Стіна печери... шнікерсами вкрита.

А пахощі нектарні від корита
зі сну виводять, як небесний грім
(хай навіть твоя пелька сто раз сита).
Коли ж яюсь надвечір кат-різник
прийшов по пичці поплескати — «Годен, братец!» —
Козак зібрався з духом, але... пшик!
Ланцюг дзвенить, а тілеса... баряться.
Ні птахом обернутись, ні вужем
до ранку, як не туживсь, не вдалося.
А вранці чує: виснуть вуха вже
і шерстю обертається волосся...
Кат увійшов та й... виструнчився кат:
«Песи-головець! Друг! Товариш! Брат!..»
На диво збіглись м'ясники й сторожа:
«Не може бути!» — «Але ж є, то й може!»
Вітали радо: «Будь нам братом-два!
Ти понад наших деяких — не жарт!
Понад такими й будеш нам сержантом:
високий маєш лоб, міцнюща голова!»

Шоу-бізнес — зоо-бізнес, або Жертва піар-акту

Шимпанзе Орангутангу
інтерв'ю давала,
шимпанзюшила, гіганту
бісики пускала:
— Все ще, серденько, чекаю
я на свого принця.
«Фа» від «ля» не відрізняю?
Це — мій творчий принцип!..
Шлях мій творчий? Ах, то певне,
йшов через дивани
та кушетки, та басейни,
сповнені шампана...
Що планую? Ой, планую
з жмуриками кліпа:
там один воскрес *вчистую*
і солістку ліпить!

А вона в той час співає
про кохання мрії
і немов не помічає,
що він з нею діє...

Завела Орангутанга
так, що розпалився,
кинув к бісу диктофона,
к чорту розголився...
Тут міліція неждана
вчасно — шасть! — з-за ширми:
фотографії! кайдани!
тапчани обширні!
На суді в Орангутанга —
захист і колеги.
Носять родичі банани
до усіх Колегій.
Але — марно. Зась! В'язниця.
А в газетах — шапки:
«Ах, спокуслива! Левиця!»;
«Секс-машина! Секс-турбіна! Секс-бітуммішалка!»
За таку, мовляв, дивіться,
і сісти не жалко
і посидіти... Отак-то!
Втямив репортерик,
що він — жертва піар-акту,
а не секс-істерик.
Та й заплакав. Розридався.
Бо вже папараці
знов його фотографують
і гладять... по пиці!

* * *

Шоу-бізнес — зоо-бізнес, —
річ давно відома.
Підступатись туди бідним —
лиш одна оскома.
Скористають та й викинуть:
така Чунга-Чанга.
Будь ти навіть блатиканим
більш Орангутанга.

Перевищення необхідної оборони

Горила Бабуїну говорила
не раз, не два:
«Дурний ти Бабуїн!
І як тебе я, дурника, відкрила?
З яких тебе покликкала країн?
Ти — другий зайвий в нашому дуеті!» —
«Я перший зайвий!» —
Бабуїн хрипів.
«Який із тебе іміджовий йєті?!» —
«Яка із тебе авторка хітів?!..»
Чим більше камер,
більше мікрофонів,
тим показовіш гиркання було:
«Який із тебе пародист Грифонів?!» —
«Яке з тобою, мати крізь мати,
бабло?!..» —
«Ти — вдвічі менший!» —
«Ти — старіша вдвічі!..» —
.....
останнім його вигуком було.

П'ємонтне дупло

Дует Вовчиці й Вовка
на Заячій естраді
такий шалений успіх
розвинув, що аж страх:
Зайчиці «під Вовчиху»
хвосту носити раді,
Зайчата долю Вовчу
омріюють в полях.
«В-в-ва-у-у!» — несеться краєм.
«В-в-ва-у-у!» — відлуння косить,
докошує косеньких,
хоч ті й собі: «В-в-ва-у-у!»
Борсук з нори добувся,
в Зайців пощади просить:

«Чи я у Вовчій краї,
чи в Заячій живу?!»
«У Заячій, звичайно, —
Бобер йому гундосить, —
та Вовчої культури:
спитай хоч би Сову».
Сова, між мудрих мудра,
до Борсука гукає:
«В норі? Мабуть, що Вовчий
культурний простір все ж.
Це лиш в дупло до мене
виття не проникає,
і лапам артистичним
не взять совиних веж».
І під значним секретом,
пугу-пугу, сказала,
що для Зайців *свідомих*
культурний простір їх
в дуплі своїм тримає:
щоб слава не пропала,
щоб воля не залякла,
щоб неспів ся розліг.

Не печерні сні печерські ще й астральні — честь по честі!

Сниться привид депутата
привиду міністра:
«Прийшов, — каже, — *вибивати...*», —
а в руках — каністра
(«Бензин» — на ній написано.
Примітка: «Пекельний»...).
«Давай, — каже, — розмислимо
собі на дві пельки:
ти мені — фінанси й фонди,
я тобі — закона,
в тім законі — самі фронди,
ще й одна Мамона».
Міністерський в грізну позу

хоче стати привид,
але вчув метаморфозу
у думках, правдивий:
«Це ж коли з міністра скинуть,
піду в депутати...
Він же теж не до яскині
буде мандрувати...
Сяде в крісло міністерське,
може, й у моє це...»
Скорчив усмішку братерську,
серце втішно б'ється...
«По руках! — промовив гідно. —
Будьмо собі й маймо.
Про співпрацю ж нашу плідну
вік не забуваймо».
Третій привид — прокурора —
тут не об'явився;
здалеку, дрібна потвора,
знизу вверх дивився:
«Може, й мені з того може
дещо перепастися...
Поможи їм, святий Боже,
дідьку, не дай впасти!»
Сміх і гріх! Страхи Господні,
й нікому карати.
Заспокоймо все ж сьогодні
всі електорати.
Це лиш привидам наснилось
(чи то пак, астралам),
їх же носії дивились
сни без кримінала:
у Кабміні діви в міні
снилися-верзлися,
у Розраді — діви в саді
цнотно роздяглися;
прокурору полювання
снилося у кріслі:
кабани, граційна ланя,
тихо-мирний грізлі...
День минув безкорупційно,

радуйся, народе,
спи й собі нетенденційно...
Де твій привид ходе?

Нескромна байка про Командний Палець

До Верховної Розради
обиралися *кАманди*:
подавали п'ять портретів
і ховали сто мармиз.
У Верховній у Розраді
почали голосувати
по команді ж: палець вгору!
палець в дупу! палець вниз!
Але сталося — случилось! —
раз один великий палець
так заглибився в пориві...
(вибачайте!)... що зламавсь...
Гоголь Божий! Найстрашніше ж
те, з яким це пальцем сталося:
це з Командним Пальцем сталося.
Сотня вийшла з ладу: «Ась?»
Сотня не голосувала!
Провалилися закони:
«Про можливість беззаконня
у законотворчості»;
«Про поправки до «Закону
про обмеження Мамони»
і — «Про право депутатське
на спадковість почестей».
Поки Пальця у лікарні
травматологи ладнали,
опозиція на свій лад
розвернула весь процес:
про можливість беззаконня —
для своїх потрактувала,
про обмеження Мамони —
для чужих олігархес!..

★ ★ ★

Під загрозу лад державний
підвела, бач, Пальця травма.
Є рецепти? Не нові.
Але варто їх згадати:
не *КАманди* обирати;
їх не пальцем муштрувати;
лиш окремій голові:
а) умом голосувати;
б) карком відповідати.

Всепереможне Право Зуба, або Все вирішують гризуни

Як настобрид тріумвірат
Ведмедя, Вовка і Шакала,
відважна думка об'єднала
відважних травоїдів ряд:
Зайці — спритнющі русаки,
вцілілі Борсуки та Кози,
Бобри, Куріпки, Їжаки,
частина Білок Високосних
гукнули одностайне: «Лося!»
І сколотилось! Почалося!
Лось передвиборну програму
«Хижацтву — стрим!» презентував,
про міцність рогів нагадав,
про ролю сорому і страху.
Ведмідь розширений зубком
зібрав за участю ікластих,
де виклали «Платформу щастя»
Вовк та Лисиця вечірком.
Затаврували Лося грубо:
«Цей святотатець посягнув
на найсвятіше Право Зуба,
тож він прогрАє цю війну».
А у відозві «До мишей»
закликано усіх щурячих:
«Прийдіть, проголосуйте зряче
за право *гризти без ідей*.

За докорінне Зуба Право
і Лісо-Степову державу!»
В окремій значилось ухвалі,
щоби Лисиці та Тхори
всіх гризунів із нір підняли —
хоч би й ногами догори;
а вірний Польовий Ховрах
всім Мишам-виборцям віднині
щодня давав би по зернині —
а хоч би й сам розбився в прах.
За виконанням цих ухвал
простежать Вовк, Ведмідь, Шакал...

* * *

Простежили! І писк святковий
неділю виборів святив.
Був результат стовідсотковий
серед Мишей. Гад їх ловив,
Лисиця жерла, хапав Тхір,
та лиш по виході із нір
голосувальних. Ох, незвичні
ці віяння демократичні!

Ку-ку!

Зозуленя, наївшись, роззирнулось
та й ну з гнізда тручати Солов'ят:
«Неперспективні і не так пищать!» —
скінчивши труд, сердите, аж лайнулось.
Зозуля пролітала — похвалила:
«Оце найсправедливіше, синок!
Ти — геній, созідательная сила.
Здоров рости у добрий час і строк!»
А Солов'їв — чехвостила, не в змозі
свою огиду стримати палку:
«Ну, плем'я! Ну тупі! Ну безголосі!
Відколи підкидаєм їм, а й досі
не здатні вивчить нашого «Ку-ку!»

Заяче представництво

Зайців представляли Шакал та Гієна
у Заячій Вищій Розраді;
діяльність публічна, хоч дещо й таємна,
обом їм подобалась. Раді,
раденькі, радесенькі були й вухаті
за хвацьких, зубатих своїх депутатів,
за свій (депутатський також) Лісостеп,
де нині не гірше, немовби, ніж вчора...
Бо твердо обранці супроти халеп
стоять, засідають від моря до моря.
«Не більшає куцих? На те ж ми і куці, —
себе заспокоює електорат. —
Тим паче — в епоху реформ, революцій
живем, виживаємо — всяк тому рад...»
Коли це Сорока дурна необачна
про все розказала, що бачила й бачить
в Далекім Байраці, в Глибокім Яру
(де Заячі кості й Вороняче «Кру!» —
Шакалам, Гієнам, Вовкам на подячне).
Сахнулися куці. Був мітинг палкий.
На мітингу прийнята мудра ухвала:
«Мо', краще хай нас представляють Вовки?
Оскаржимо їм ми Гієну й Шакала».

Шакаляча місія

Шакала Вовчий Сход
пославши до Зайців,
домовитись велів хоч так хоч сяк
про дружбу вічну — не про манівці
(бо вже зайчатини став забуватись смак).
«У перспективі ж — і про об'єднання
Зайчландії з Вовчландією; знов
нехай посол, зондуючи питання,
засвідчить братню шану і любов».
Шакал, прибувши, бухнув:
«Куці лежні!

Я вам посол, а не тайговий гнус!
Протріть-но ваші вуха, як належить,
і все мотайте на ваш підлий вус!»
Не в тім'я биті, лякані Зайці
десь віднайшли масненьку костюмаху
та дюжину хмільнющих корінців.
Гість подобрішав, захмелів, заахав.
І — Кролика із темного мішка
добув, пустив. І Кріль не залякався,
сльозу утер — до співчуттів удався:
яка вухатих доленька тяжка!
«Але ж були, — повів, — були часи,
коли твердіше на землі стоялось.
Тоді лунали спільно голоси —
Заячо-Вовче Царство утверждалось!
Слабкіших сильні всюди захищали.
Все було спільним: лігвища, судьба,
морквину гризли — горечка не знали,
лигали іній — смак голодували,
парнокопитних дружно полювали,
гірських козлів — з-під неба! — добували,
у дощик визирали з-під гриба...
І — родичались! Змішаних родин
на місяць уночі як завивали діти!..
Минулося. А жаль. Це жити б та радіти:
скакати в гречку, толочить люпин,
топтати спільно ряст, вітати часоплин...
Якби ж то не тодішня Заяча гординя:
розбіглись! розійшлись! не зійдемося донині!»
Шакал — ридав. І слухачі поникли.
Коли тут несвідоме Зайченя:
«Ой лишенько! — кричить. — Це ж, значить, будуть... ікла
у татка? і в дядьків?..» — «Ну що за маячня?! —
Шакал гарикнув. — Тихо, дурні, тих-хо!
Та ж я і сам... та ж *мать* моя — Зайчиха!
Молчать! Стоять, мерзенні втікачі!»
Але було вже пізно: стрепенулись
крислатовухі вдячні слухачі.
І — врзтіч! Тільки трави сколихнулись.
Від *стресу* Кролик здох. Без Кролика в мішку

прибрів назад посол, і за таку утрату
рішився Вовчий Сход Шакала розідрати:
«В науку всім послам, таку-перетаку!»
Єднання вовчо-заяче з тих пір
пригальмувалось: брата брат не видить!
Ікластого безхвостий ненавидить
так, мов ікластий не такий же звір...

* * *

Та чутка знову є: рядять послом Осла,
чия матуся (він про те вже хвастав)
також із цих... що не тримають зла...
ну... куцих... ну також, ага... вухастих.

Узгодження минулого

«Все зло на світі з того лиш походить
(і смак зайчатини став схожим на кору-с),
що змалку куцих не туди заводить
«Історії вухастих для вухастих курс».
Про це ікластий кожен має знати,
щоб інтереси власні захищати,
а також справедливість світову
плекати, як берізоньку живу», —
прийняв тверду ухвалу Вовчий Сход,
її ж підтримав вовчий весь народ.
Були на те підстави. Від часів,
як куці відреклися спільних лігвищ,
вони гордились, похваляли Псів,
косились на Епоху Спільних Ігрищ.
І про минуле взагалі брехали,
на ікла біди всі свої складали.
А нині вчать дурних своїх малят:
мов, *мать* не спільна і не спільний *мат*.
Воно б — нехай. Але усій цій фені
повірять завтра Олені й ОлЕні,
Коза безрога і рогатий Лось,
Карась у річці, а у морі — Глось...

І стане, як зима навів по літі,
суцільна вовкофобія у світі.
На Сході пропозиції звучали,
як музика осідланих епох:
«Не даймо занечистити аннали!»;
«До звіту куцих — щоб запам'ятали!»;
«Подовжим куцим пам'ять — з нами Бог!»;
«До ручая стежини перекриймо!»;
«І до пасовиськ перекриймо враз!»;
«Їх просвітім вагомо, грубо, зримо,
до істини вкажім дороговказ!»;
«І хай Зайчата в їхніх куцих школах
співають «Пісню бравих Вовченят!»!»;
«І хай хоча б у вищих їхніх колах
нас Вовами зовуть і нами снять!»;
«У школах їхніх ікла величати
хай стануть від темна і до темна!»;
«Дайош Комісію «Історії на чатах»,
з їх боку теж таку, мета ж — одна!»...
Вовк Божий Перст скеровував цей Сход,
він і вказав, кого до тих Комісій,
що все узгодять без винагород.
Тому очолив Заячу Паїсій
Недочувайло-Пшик-Пустомолот.
(Старий, як чорт, він все забув, що знав,
боявся всіх, усіх і величав).
Отож лиш вийшли стражі на ручай,
довкруг пасовиськ стражі лиш завили,
Комісії зійшлись та й ухвалили
Трактат «Про спільність, братство і звичАй».
Від двох Комісій доповів Паїсій
і застеріг від будь-яких ревізій.
В Трактаті спільний предок Ікло-Зуб
звеличувався до небес, ґрунтовно,
а Заячий народ новий тактовно
застерігавсь від сепаратних згуб.
Натомість знову воздано Вовкам
(чий корінь споконвічний в Прикоров'ї)
за їхню роль у Заячім здоров'ї
з часів найперших — від Льодовика:

«Під натиском Вовків той Льодовик
і відступився ж, та й навіки зник».
...Виття врочисте простір потрясло,
похнюплені Зайці шукали нори,
Паїсій попишався, гострослов,
Вовк Божий Перст не взяв нікого в шори.

* * *

Узгодження минулого швидка
безкровна процедура шокувала;
зайчатини на учті ні шматка
хтось не знайшов, а інші й не шукали.
Паїсію то ж радість ще й така:
хор Вовченят у пісеньці відомій
для нього проспівав його рядка —
про хліб від Зайця і про діток в домі.

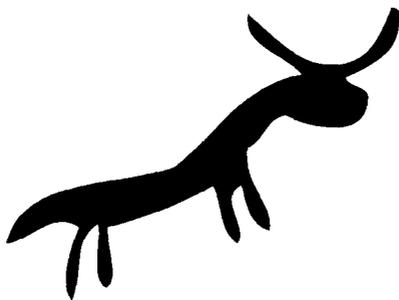
Ховрах банкірствує

Ховрах для Мишей дав осінню рекламу:
«Полівки-норівки, приносьте зерно
мені під процент! Збережеться воно:
сніги ж та підтоплення не за горами.
А я — збережу. З якнайвищим процентом!
З відсотком, ну да. За щокою.
Щоби не зберіг — не було прецеденту.
До зустрічі, сестри, весною».
Настала весна — наковтавшись зерна,
прочумавсь банкір самочинний.
Полівки прийшли: «Повертай!» — Стусана
вертає, нахабний, злочинний.
Пояснення жорстко, крізь зуби дає:
«В щоці завелася прорішина, сестри,
і вже де було збереглось, там не є, —
у кендюху, всім нам на збиток, гниє:
пішли негативні процеси.
Але — щоб так жив! — поверну... Поверну
з нових врожаїв — не інакше.

А поки що... пояса ось затягнув —
дивіться та й бачте...» — пом'якшав.
Пом'якшавши, радить: «Я доки живий,
то вам гарантую прибутки й набутки.
Ви ж поки що, сестроньки, фонд страховий
могли б заснувати: «Про світле майбутнє».
Очолити фонд міг би... хоч би й Хом'як:
в майбутнього справах знавець, як-не-як...» —
«Це — думка!» — полівки-норівки зійшлись
на думці, підказаній оптимістично;
останнє нести заповзято взялись.

* * *

...Що, й досі несуть? «Ховрахфонду» ж фактично!
Хоч декотрі з голоду вже й...
вознеслись?

ЙОЦЕМИДАЄСІЯ РОЗБУДОВУЄТЬСЯ

Частина перша

Короткий історичний курс. Вибрані нариси

Йоцемидаєси

1. Йо'!..

— Йо'!..

— Що?

— Щось...

— Де?

— Вроді, тут...

— Де ж саме?

— Осісьо'ого...

— Яке?

— Ой, якесь таке!.. Тяжко определити. І... страшно!

— Ну, то й чорт з ним! Кидайте та й ходіть з нами!

— Ой, нє... не можем!

— Чого б то?

— Воно не пускає...

— Ну, то почекайте там.

— Добре!

2. Йо', це...

— Йо', це...

— Що — це?!

— Щось таке... гостре!

— Може, то — шило з мішка?..

— ...але воно ж і тупе!..

— Може, думка власна об'являється зачала? Ідея?!

— Ой, не лякайте: нащо нам?
— Тоді, може... серця мудрість неповторна?
— Ой, хвороба його зна: щось таке, навроді...
і внутрі, і всередині, і коло...
—?

3. Йо', це... ми?

— Йо', це... м-ми!..
— Ну, то й слава Богу: нарешті!
— Але... як же це?
— Та так, як і всі інші, хто — не ви.
— Але, може, це — не зовсім ми?
— Ой, не дурійте там! Як це — не зовсім ви?
Чого б то — не зовсім ви?
— Ой, бо якось це так незвично...
— Ну, то й гаразд. Значить, це — дійсно ви,
і ви дійсно уже є. Досить вам там
телитись! Гайда з нами!
— Ага, добре. Ви йдіть, ми наздоженемо... Мо'...

4. Йо', це... ми? Да!

— Йо', це — ми? Йо, це — ми! Йоцеми!
Ой, знов не віриться. Ану ще потренуймось:
Йо', це — ми!!
Йо', це — ми!
Йо', це — ми.
Йо', це... ми?..
Не, таки не віриться.
Треба, щоб хтось або підтвердив,
або зас-спокоїв...
Гукнемо ж в світ про наші болі:
«Йо-о-о', це — м-ми?!?!?!»
— Да! А какой же еще дьявол?! Но орать-то зачем?
— Ой! Ой, справді — да?! Ви, таке велике,
таке могуче, таке різношерстне...таке...
таке... І сказали своє «да»? Ой, спасибінки!
Але Ви дійсно в цьому не сумніваєтесь?
Ніскілечки? Ой, то дайте ж ми за це вас

поцілуємо... Ну от... От куди скажете — туди й поцілуємо...
— Да ладно уж!
— Ні, чого ж... От і зараз Ви як гарно сказали: «Да! Ладно! Уж!» Як гарно, як чудово, як милозвучно! От тільки... орать нам, будь-ласочка, не забороняйте. Добренько? Ми з діда-прадіда орали. Не можемо без того. Їй-богу, ще себе не пам'ятали, про штири сторони світу чути не чували — а все орали. Ніяк не можемо без того...
— А, в этом смысле? В этом — орите! Очень даже пожалуйста. Только вот что: лемехи у меня покупать — втридорога, мазут ежели — тоже у меня, втридорога, а уродится хлебушко ежели, аль сахар-рафинад, — мне продавать — втридешева, значит!
— Нема мови! Як скажете.
— Да. И вот еще что. Оружьешко-то отдайте. Зачем оно вам? А мне-то как раз малость и не хватает. Вон там на мое сверху возложите вы свое.
— Нема мови! З превеликою нашою охотою. Нам же тепер і легше ходити буде.
— Ну, вот и лады. Да?
— Ой, та ми за Ваше «да» — хоч що, хоч куди, хоч куда, а хоч і «туда-сюда»!

5. Йоцемида!.. Єс?

— Да! Да! Да! Да! Да!
Всьо на світі — юринда,
раз ми це почули «Да!».
Нам і море по коліна,
нам і горе — не біда.
Ти не дай нам вітаміна —
повтори нам тільки «Да!»!
Йо', це — ми? —

ЙОЦЕМИДА!!!

— Кито есть з-дєсь?

Ето — ві, ес?

— Ой! Йо'... це... ми... да...

Да, да, це — ми... Якшо Вам угодно —
й-є-с!..

— О, да — ес,

о, ес — да!

Да — ес, ес — да. Карашо!

— Ага. Тепер зрозуміло.

— О, з-з-ро-зумі-ло-о! Т-шудо-во!

Т-шудово! Ві — есть, ес!

ЙОЦЕМИДА — ЕС!

— Шо ж, це звучить: ЙОЦЕМИДАЕС!

То Ви так би й зразу! Хороше звучить!

Це вже як запись у заграничному паспорті:

«Йоцемидаєс». Ловко!

— Т-так, лоф-ко — ес!

— Спасибусі Вам! Вік не забудем.

Подумати тільки: Ви, таке велике,
таке грандіозне, щось постійно жуєте,

ніяк проковтнути не можете, а

влучили хвильку, вимовили: «Єс!»

Тільки ж... Ви, певне... за це своє «єс!»

ще й собі щось захочете?

— О, ні-чого та-ко-го!

Тіль...ки... О, тіль-ки ету... з-зброю

від-дайте...

— Шо? Знов зброю? Та яка це зброя?

Це — біяк від скажених собак,

якщо з дому виходити...

— Ні-тш-ого, ні-тш-ого: бі-як — то бі-як!

А со-бакам ми зро-бим... ето... прівіф-ка,

о, ес, — ще-плен-ня!

— Ну, а батіг хоч дозволите собі лишити?

Без батога нам ніяк не можна: скотинку любимо.

— Ба-тіг-г? Батіг бу-де-те

у нас... ето... о-рен-ду-ва-ти.

Батіг, плу-жок, машинка, паф! паф!

і... біяк — оренду-вати! По-том можна

куп-ляти тоже... ето... фтри-до-рога. І тоже аспірін,
і... ето пурген-гоп-ца-ца. Фтридорога, о!
Йоцемида!.. Єс?
— Ну хіба шо зараді цього ЙОЦЕМИДАЄС!
Що ж, по руках! Будьте певні: не підведем.
Чесне йоцемидаєське!

Липові люди

Йо',
МИ — ЛИПОВІ ЛЮДИ,
з діда-прадіда, йо-о-о':
на ногах — личаки,
в кендюхах — бруньочки,
за губою — свисток,
за халявою — липова ложка,
а в очах — липовий цвіт,
на якому — бджола,
ув якій — липовий мід...
Збоку меду — га? — ага, —
перга
й-а ще й трохи липового воску:
свічку ліпити,
дошку воцити,
щоб на ній, на липовій дощці,
змалювати чийогось бога
на якуюь собі потребу,
йо-о'!
А іще ж у шопі на припоні —
липова ступа: там товкти на кутю
чи на голубці,
а чи, може, й на інше дещо...
а на ставку — липові ночви
(для освоєння світу),
йо-о'!..
Але голови маєм дубові:
ми, люди липові, — дубоголові.
Ти бруньками нас не годуй,
не награждай нас ликом,
тільки дай нам у світі одну

Дружбу Народов велику:
бо ж без неї нам — як?
біля нашої липи — га?
на дідівській пасіці?.. Не, —
самі не зможем ніколи.
Не потерпим самі нітрошки.
Дай нам, Боже, которий з дошки,
ниспошли народів-братів
та народів-сватів,
обручальників,
величальників,
спонукальників-матюгальників
(«Так-розтак-перерозпроотак
її, рідну, липову, неню:
у... печінку!.. чи... пак...
у... печеню?»).

Не, ви що не кажіть,
але славно ділить
на своїй землі свою липову долю
та, ех-ма',
дуркома
з усіма,
дубоголово, уволю.
А вранці-пораненьку
встанеш до плуга чи до свистка, —
Йо-о-о-о': липа на прюзі небеснім
бруньками так і зорить,
так і сяє, сердешна!
Чимдуж
око примруж,
нумо, око безпутне:
то ж не брунька — ...зоря?
П'ятикутня зоря,
а чи... зізвезда шестикутня?

Бараболяні люди

Й-о',
вони ще не втвердили бюджет на тамтой рік,
а ми вже їмо бараболю в оцім'ого році,

молоденьку, сігорішню — йо-о'!
Але, гади, вони довше проживуть, це ж ясно:
вони зекономили собі рік,
а ми чорта з два зекономим.
Нам бараболя як не згниє, то покільчиться.
Бараболя день в день як не росте, то доходить,
а як не доходить, то в'яне, вив'ялюється
(на — маєш в'ялену, замість тарані,
а замість пива підстав корові деревляний бакал, ага),
одним словом, не бараболя, а живий каляндар
і невгавний лічильник Гейгера.
Й-о', але після бараболі сам стаєш,
як лічильник Гейгера:
«бі-бі-бі-біп-п!..» Й-о-о'!..
Після бараболі думка не у майбутнє летить,
а, мов той рак-неборак, у тамтой торішній рік лізе:
це ж вони там, гади, сидять, рішають,
щоб ми їх знов на п'ять років обрали, йо-о-о'!..
І де тільки в якого Сірка, гади, очей позичають? Га?
А що думаєш — і оберем. Нігде ми від них не подінемся.
Як один тільки й має, що голос,
а другому той голос дуже нада,
то яка може між ними повстать преграда?
Це вже такий «закон Ома» — процедура відома, —
тут собі тільки дивись — определяти не лінисть:
той тобі на день виборів до бараболі зельцу підкинув,
той завчасу привітав тебе з днем кукурудзовода чи сміттяра,
а тамтой вклав у поштовий ящик
разом з приглашенієм на вибори
пожеланія счаштя сім'ї і таблетку порошка на жука
(ой, хараша ж ложка к обеду —
приблизимо над колорадським побєду!)
ще й обіщав баню построїть і заасфальтірувать лужайку, —
йо-о-о-о'!..
Або не. Не будем за зельц продаватись,
не згодимось за таблетку порошку віддаватись.
Станем горді, встанем гордо!
Проголосуємо скопом, як перед потопом...
ну да... ну канєшно... за комуністов:
щоб знова — усі вмести
во ім'я Разума, Ума, Совісті і Честі,

щоб попереду усього — Ум і Честь,
щоб: сказала — «Нада!» — відповідь: «Єсть!»
Невзірая: канал — канал, магістраль — магістраль,
ліш би вдаль, вдаль. І вдаль, вдаль, вдаль!
І так од закуски — знов до попойки
і аж до нової, 'мать, перестройки!..
Що? Кажете, комуністи ці остались комсомолісти,
з найгірших гірші, що на дівок тільки вмiли залізити?
А, кажете, ті з них, хто хоч якийсь мав до життя інтерес,
закопали білет, прихопили взноси, пересіли на мерседес?
Харашо, шо ж ви нам порадите?
Посоветуєте — шо?
При пісній бараболі, при холодній грубі...
може, настоящих пошукати на Кубі?
Да і там же комусь нада Оплот держать,
гуманітарну помощь употреблять.
А ще ж і хранити казарми Монкада
як Колиску і Пам'ять — комусь там нада? Нада!
А крім Куби тепер же ж тобі ані Чілі,
ані тої... Конго чи Кампучії.
Діла!..
Ех, була не була!
Пошукаєм... конешно, що десь тут поближче...
Станьмо навшпиньки... нахилімось нижче...
Сил не марнуймо, часу не гаймо:
транспаранти сусідські перечитаймо.
Так... заклик до волі... до праці в полі...
слава єдінству... хвала бараболі...
Десь тут! Десь тут!
О: «Йоцемидаесії — капут!»
«Брага — первое средство от голода!..
Ближче!.. «Восстанем же против судеб!..
О: «Картошка — бе-ло-е зо-ло-то!»
О: «Картошка — у-то-рой хлеб!»

Тютюнові люди

Йо', ми — тютюнові люди,
тютюнові-махорчані,
об бичка-недокурка спіткнуті-перечеплені,
оден до одного димком присмерджені,
без тютюнцю оден одному такі доречні,
як двічі по два — п'ять,
або як лицяння навстоячки, —
йо'!

Курець курця огненно вродив,
над уродинами димову завісу пустив.
Курець з пелюшки ледво що виліз —
пелюшку скурив;
димком не закашлявсь,
собі догодив
(«І-і-і, мама йде!»),
дим на два боки пустив.
З батьком букваря читали не читали —
фіть! — букваря скурили,
на два боки дим оден з перед одного пускали,
а на штири сторони розпустили...
«Лети, лети, дим, дим,
а здоровля з ним, з ним!
Повернись грошима,
полеж під дверима!»

Зельц-зонг

Ми — люди, ситі зельцом,
Трала-ла-ла-ла-ла,
Із зельцу — мозок і серце
У нас, трала-ла-ла, ла-ла-ла!
Із зельцу — думи, надії
І найсекретніші сни,
І найпотаємніші мрії,
І хвилювання весни.
Для нас працюють заводи,
Які виробляють зельц —

Це диво труда і природи,
Цей кламц, і клямц, і клемц!
Найкращий завод — «К? і Зельцман»,
Це знайте усі і навік!
Бо Зельцман в перекладі зветься —
Щоб знали ви — зельц-чоловік!
Хоч сам він продукту свого
За станом здоров'я не їсть,
Ця пісня подячна про нього
Усім світам розповідь!
Ми — зельцові люди, а значить,
Ми — Зельцманові двократ.
Для нас він те саме значить,
Що друг, товариш і брат!

Зельцманові люди

Да, а шо? Єс!
Да, нам за два тижні до виборів
знов подарили футбольні труси
з усміхненим портретом нашого кандидата
Зельцмана.
Не труси — море!
Ой, ну такі красиві, такі настоящі фірмові,
так же ж фірмово й пахнуть!
А портрет — з обох боків, спереди і ззаді:
як не надівай, всьо равно ни ошибеся.
На виборах це як пряма шпаргалка:
забув кандидата — в кабіні розщібни паска,
вдостовірся: «Наш кандидат — Зельцман!»
Але це вже мало яке дурло зможе перепутати,
бо перед самими виборами,
з вчорашнього на сьогоднішнє,
нам видали по дві банки зельцу
з одноразовою празднічною етикеткою:
«Зельц — від Зельцмана. З зельцом до перемоги!»
Щоб, знацця, і жолудком помнити.
Да, свободою ситий не будеш,
вітчизну в бак не заллеш,
патріотизм під штани не надінеш.

Не, а — шо?
Як? Він мусе за ці предстоящі п'ять років
якось там собі при власті у руля
компенсірувати за народний щот
труси з двома портретами
і дві банки зельцу з празднічними етикетками
в перещоті на ввесь електорат?
А нам — до лампади!
Да, ми — люди Зельцманові,
і цього не приховуїм і не скриваїм, а гордимось.
І пишаїмось.
Хоть, канєшно, гадство,
остайоця одно іскушенія в кабіні.
Там цей бюлетень такий шикарний, довгий,
на такому шикарному папері печатаний...
ну, готова тобі скатірочка на кухонний стіл,
ага, під зельц,
або дитині в школу книжки обгортувать...
Жалко, щоб пропадало!
Шкода кидать. І — куди: в у р н у!
Так шо некторі після раздумій
бюлетень — за пазуху, під пасок,
а самі отак коло урни боком-боком,
бочком — і гайда додому.
Але це — редкостні несознательні.
Сознательний
прихоплює з собою в кабіну ножнички,
хрестика протів фамілії Зельцмана ставить,
а тоді так окуратно
фамілію разом з поставляним хрестиком
вирізує та й в урну вирізку бросає,
остального ж бюлетеня як навар последній
додому собі на потребу забирає.
Шо? Можуть не зашитати таке голосування?
Хай, гади, тільки попробують!
Ми їм таке пікетування,
такі транспаранти прикотимо:
«Проч грязние лапи от Зельцмана!!!»
А — шо? Очнь даже!

Зельц жениться на бараболі!

Зельц-зонг-2

Святкуємо на роздоллі.
А що за свято? — спитай, —
Зельц жениться на бараболі, —
Усяк собі запам'ятай!
Це — так, до слова сказалось,
Упали слова на моріг,
Насправді, то ось що сталось:
Наш кандидат переміг!
Нехай нам живе і пасеться! —
Як сказано було колись, —
У наших угіддях пан Зельцман:
Поки ми не перевелись!

Співанки-спотиканки

1. Йоцемидаєська підлабузницька

Всі, хто, всі, хто нині у фаворі,
Всі, хто, всі, хто завтра вгору піде, —
Любі нам та милі,
Світять нам, як зорі, —
Тіда-ріда!
Всі, хто, вгору йшовши, іспіткнувся,
Всі, хто заgrimів вниз неждано, —
Зайві нам та марні,
Прикрі, незугарні,
Дана-дана!
Всі, хто шанобливо нас вітає,
Всі, хто гучно зичить нам здоров'я, —
Хай живуть у щасті, лишенька не знають,
Гей-я, гой-я!

2. Йоцемидаєська ворогоборча

Хто моїх курей не любить
У своїм городі,
Хто мого города гудить, —

Той ворог народу.
А як ворог, то збирайся,
Добре начувайся,
Там про замисли ворожі
Довго признавайся.
Відтіля назад дороги,
Вороже, немає.
Зате кури там не ходять,
Півень не співає.
Соснам будеш говорити,
Вороже проклятий,
Як то діти сиротити,
Жінку покидати.

3. Йоцемидаєська протирадіаційна

Вкруг реактора танок, щоби ми не мерли,
Нам порадив землячок з «Мінатоменерго».
Тупу-тупу-тупу-туп, у долоньки ляп-ляп,
Постараємося тут оптимізму задля.
Задля оптимізму, ще й патріотизму,
Вмієм глянути на світ через певну призму.
Досить непогана, призма та нам дана —
Може, навіть — хто те зна? — ще від Чингіс-хана.
Вкруг реактора встигай, шаровари — небом!
Кінохроніко, знімай, якщо є потреба.
Призма та перебуде, призма та не зникне:
Може, правив нам її ще Петро Великий.
Вкруг реактора суціль слідничини — дзвоном!
А зупинимось — хліб-сіль піднесем з поклоном.
Призма осіянна, призма бездоганна —
Дошліфовував її слідчий із наганом.
Панікерів знову жде ганьба неупинна.
Хто з дозиметром прийде, від нього й загине!

4. Йоцемидаєська переселенська

Ой там за тайгою,
Ой там за другою,

Да ой у тому краї,
Де ще нас нема,
Там земля цілинна,
За безцінь хатина,
І сусіда цього, що отут, — нема.
Землю ту удобрим
І самі, як хроби,
Пустим через себе —
Щоб пухка була.
І з місцевим людом
Сваритись не будем,
Працювати будем
У поті чола.
Дочок наших сватай,
Синів — зятювати,
Гей, люде тамтешній,
Бери, не барись:
Що доньки плодючі,
Що сини робучі,
А таких поштивих
Не знайдеш, — дивись!

Йоцемидаєська пасторалія

Ти пасеш собі корову
В тридев'ятому селі,
Ти розказуєш корові
Свої радощі, жалі.
Їсть собі корова пашу —
Нострадамус їй у хвіст! —
Їсть і дума думу нашу,
У якої вічний зміст:
Кого б вовки не пірвали —
Аби була паша!
Чиї бички не скакали,
А телятко — наше!
Молока продай дійницю —
КАки-коли купиш літр.
Із коровою телицю
Виганяєш ледве світ.

Вдвох їдять, ласійки, пашу —
Нострадамус їм у хвіст! —
Ремиґають думу нашу,
Ремиґають вічний зміст:
Кого б вовки не пірвали —
Аби була паша!
Чиї бички не скакали,
А телятко — наше!
Між корів колись відчуєш:
Доять, братіку, й тебе!
Заревеш, зарепетуєш,
Щось під серцем за-а-шкребе...
Але вчасно заспокоїш
Серце, душу і... дійки, —
Заспіваєш отакої ж,
Заспіваєш так-таки:
Кого б вовки не пірвали —
Аби була паша!
Чиї бички не скакали,
А телятко — наше!

Шо робиця!

— Йо, шо робиця! Не, пропав світ!
Знов, гади, рибку ловлять у каламутній воді!
— У, гади! І серед білого дня!
Грому на них нема, німця з нагайкою нема!
— Шо правда, то правда. Але найстрашніше
не це, хлопці.
— Ге, а шо?
— А те, що цяя рибка — ми з вами.
— Йо', справді. Рятуйся, хто може!
— Да, але ше й не це.
— Га, а шо?
— А те, шо й цяя каламутна вода,
оця муляка, що з дна піднімається,
це... тоже ми.
— Ти диви, ну да. Шо ж це значить:
клямка нам? гаплик?

— Тихо, дураки! Не сполохайте!
— Йо', ти диви! Не, ти диви:
то це ж і ці, шо ловлять,
то це... тоже... ми?
Ну, не всі, а декоторі.
— Та ти шо?!
— Ой, пусти мою ногу!
— Тьху, це — ти? Вибачай, братіку!
— Бачив? Чув?
— Ой! Ойо-йой!.. Ой, пропав!
Ой, не витерплю-у-у!..
— Шо з ним?
— Не бач хіба? Сам собі
руки попід зябра просунув,
але дуже далеко,
так, шо сам їх і відкусив...
— Шо робиця!

Свобода совісті

Ми завжди вірили отак'о: раз є піп,
то десь мусить же бути й Бог.
І раз піп святить паску,
то Богові це треба.
А якщо один який піп
годує свяченими пасками свині,
то Бог з ним розбереться сам:
наше діло або того не бачити,
або купувати в нього сало.
Але ж коли з кожним роком
все більше попів
вигодовують пасками все більше свиней?
Боже,
невже саме на цій стадії
нас може застати свобода совісті?

Коров'яча історія

Йо', наші корова Манька-Ласійка
дослизькались до середини Дунаю!
В добрий би час! Овжеж
ніхто і не сподівався, йо'!
І овжеж їм тамечки, ізвідтіль,
із середини Дунаю-ріки, до-обре видко,
як по тім боці Дунаєвім
корівоньки Марти,
корівоньки Мері,
корівоньки Ельзи,
корівоньки Марі
у чистюсінських стійлах стоять? стоять!
духмяне сінце, екологічно підфарбоване,
ремигають? ремигають!
стусана не відають,
палиці не бачили,
матюка не пам'ятають.
10 000 літрів молока
собі на втіху, людям на здоров'ячко
щорічно давають!
Йо', хоч би як не для себе,
то бодай діткам своїм теличенькам
такого життя!
Але тут наші корова Манька-Ласійка
позад себе зачувають: «Ти — куда?!»
Наші корова Манька-Ласійка іздригаються,
озираються, придивляються...
Так і є! Ген далеко позаду
на крутім березі волзькім
опецькуватий чоловічок стоїть,
пуком сіна зеленого-зеленого вимахує,
лівою рукою зворотній шлях показує.
За халявою у чолов'яги ніж,
але ж руки пахнуть сіном
(сінце не згірше, задунайське,
під якусь гуманітарну допомогу завезене),
ой, руки ж так пахнуть сіном,

а голос такий упевнений!
І тут наші корова Манька-Ласійка зупиняються,
ноги їм починають тремтіти:
передні слизькаються врізнобіч,
задні зісковзуються докупи.
Так наші корова Манька-Ласійка
завмирають посеред Дунаю-ріки
неприторенно.
А передвесняне сонечко зверху
пече-припікає.
Овжеж крига витончується-потріскує,
а від бережечків відтаває...
Господи Боже, порятуй:
допоможи нашим корові Маньці-Ласійці
або в небо злетіти,
або навчитись плаватоньки,
плавусі,
ой, при весняній повені-льодохо-о-ді-і!..

Урок «Наш прапор»

— Йо', дітки!
— Йо' пане-товаришу вчителю!
— Так. Розпочинаємо наш урок «Наш прапор».
Хто нам скаже, з яких двох наших кольорів
складається наш прапор? Так, ти, Йоцику?
— Зверху — багато-багато червоний
як символ усієї пролитої крові,
а знизу — синьо-голуба полоска
як символ того, що океан з водою
менший за океан пролитої крові!
— Тихше, Йоцику, тихше!
Може, воно, тільки б не наврочити,
ще на те, в добрий час, і обернеться.
А зараз — ша! Ша, діти! Не нада шуміть!
Отвічаєм прямо на поставляний вопрос
правильно. Хто хоче сказати? Ти, Дайко?
— Наш прапор зшивається з двох рівних смужок:
зверху — кольору стиглої пшениці,

тому, що пшениця всіх нас годує,
а росте зверху. А нижня смужка —
кольору рожевої картоплі,
бо вона нас також усіх годує,
а росте в землі.

— Молодець, Дайко! П'ятірка.

Але, дітки, можливо, наша Дайка
ще про щось забула наголосити?

Хто доповнить? Так. Ти, Мицику? Давай!

— Рожевий колір крім того, що символізує
рожеву картоплю, також виражає рожеві
мрії наших людей про те, щоб і хліба,
і картоплі було вдосталь.

— Спасибі, Мицику! П'ять з плюсом.

Так. А тепер, дітки, повторимо
про наш Герб на нашому прапорі. Хто?
Знов, Йоцику, ти найвище руку піднімаєш.
Скажи, тільки правильно.

— А Гербом нашим являється знак Кирки та Лопати,
перехрещених навхрест: Лопата — символ праці
селянина, Кирка — зброя пролетаріата.

— Пра!.. Ой, пра...ктично, дітки, так воно було
донедавна. Може, тільки б не наврочити,
воно ще й повернеться. А зараз... Хто скаже
правильно? Так. Ти, Єсику.

— А зараз ми маємо перехрещені Ложку та Виделку
на тлі старовинного трипільського Полумиска!

— Так, непогано, Єсику. Сідай, четвірка.

Дітки, хто поправить? Ти, Цвітано.

— Це Єсик сказав про проект Великого Герба,
який уже п'ять років обговорює
Найвища Рада Некомпетентних-Непідсудних.

А поки що ми маємо затверджений нею
Малий Герб, яким є Виделка. Про Ложку
якраз зараз ведуться найбільші суперечки,
оскільки з Ложкою пов'язане сьорбання,
а це некрасиво перед усім світом.

— Сідай, Цвітанко. Відмінно. А зараз....

Ой, дітки вже був дзвоник. Удома
читаєте параграф про Древко Нашого Прапора.
Тільки так, щоб могли розказати!

Урок «Недоторканність як імунітет»

- Йо', учні!
- Йо', пані-товаришко вчителько!
- Сьогодні ми поговоримо про недоторканність...
- Га-г а-г а-га! Ги-г и-ги! Гі-гі! Хі-хі!..
- Ви мене не зрозуміли. Я маю на увазі недоторканність як імунітет...
- А-а-а! У-у-у!.. Знов цей імунітет!
Вже біологічка задовбала цим імунітетом!
І лікар шкільний з «Імунітету» не злазить!
- Учні, я маю на увазі
імунітет народного депутата...
- А що, як депутат, то вже його
й радіація не бере? І — СНІД?
І гонорея на мандата зважає?
- Фу, учні! У нас же — правоведе-ніє!
Ос-но-ви! Вдумайтесь: у яком смислі
я употребила терміни «недоторканність» та «імунітет»,
якщо наш з вами предмет називається: «Ос-но-ви
пра-во-ве-де-ні-я»... ну, тобто правознавства?
— ?
- От бачите: яка складна, цікава тема!
Подумайте добре! Повторюю: у яком смислі
тут будемо розуміти «імунітет», якщо ми вивчаємо...
так — правознавство? Ти хочеш сказати, Йоцику?
Будь ласка. Сміливіше!
- Мабуть, маєм розуміти так,
що коли людина стає депутатом,
то вона настільки розвантажує свою нервову систему
від усіляких наших побутових стресів,
а харчуватися починає настільки добре
і їздить у такі гарні санаторії,
що її організмові вже ніякої шкоди
не можуть завдати ті хвороботворні мікроби,
які залишаються небезпечними
для простих виборців та їх діток!
- Ох, Йоцику!.. Сідай. Ти або насправді
такий тупий та дотепний,
або навмисне мене дратуєш.

Учні! Я прошу ще раз подумати
і сказати правильно. Повторюю:
у нас не біологія і не медицина!
А сказати вам правильно сама
я не можу, бо цей урок у нас запланований
як урок-співбесіда. Подумали?
Хто хоче сказати? Ти, Дайко? Говори.
— Я думаю, що цей депутатський імунітет —
це є імунітет від виборців,
які у цьому випадку, очевидно,
повинні розглядатися у ролі
бактерій чи, як сказав Йоцик, мікробів...
— Ну, ну! Ціка-а-во почути далі!..
— ...! от: коли якийсь виборець
або наблизиться до депутата
на не зовсім безпечну відстань
зі злим наміром, недобрим поглядом чи запахом,
або ж брутально вилає чи вдарить його,
то закон, тобто Право,
стократ сильніше вдарить по цьому виборцеві.
У цьому й полягає, очевидно,
природа депутатського імунітету,
або — що те ж саме — недоторканності.
— Нарешті! Нарешті я чую здорове зерно:
імунітет — це захист Закону!
Хоча все, що ти там нагородила спочатку, —
то, любя Даюсю, бред сєдой кобили.
Сядь спокійно. Не треба копилити губу.
Не треба рюмсати. Ну подумай сама. Так.
Всі подумали: яке наближення? яке ударяння?
Спитайте у своїх батьків, вони ж усі виборці:
Хто із них у житті бачив свого депутата?
Хто впізнає його в обличчя?
Ну, хіба що по телевізору.
Але це стосується лише обранців
до Найвищої Розради. У нас же, крім Найвищої,
маємо ще які Розради, яких рівнів? — ану пригадали!
— Високої!
— Так. Ще!

— Середульшої!
— Є така. Ще!
— Підсередульшої!
— Звичайно. Далі!
— Базового рівня!
— Так! І нарешті...
— ?
— Гаразд, підказую: і нарешті...
сільських та селищних Розрад...
Повну назву не забули?
— ?
— Ага! Ось воно де сучок і задоринка:
ви забули повну назву наших органів
нашого народовладдя... Підказую-нагадую:
Розради Не-комп...
— ...отних? Некомплотних!
— Фу, Пицику! Ти знову зі своїм голодним гумором?
— Некомпетентних!
— Хвалю, Єсику! Вірно, але назва ще неповна...
— ?
— Підказую: Некомпетентних... дефіс... велика буква...
О, горе!.. Не... Непідсудних. Некомпетентних-Непідсудних!
Про що таким чином говорить сама ця повна назва?
Хто спробує узагальнити? Прошу, Цвітанко!
— Сама ця повна назва підказує нам,
що депутата як народного обранця
будь-якого рівня у нас суд не судить,
бо, на відміну від виборця,
його захищає депутатський імунітет,
тобто депутат є не тільки некомпетентний, а й недоторканий...
— Пані-товаришко вчителько!
Але це ж в Індії, де людей ділять на касты,
є такі... недоторкані!
— Десику, не перебивай свою однокласницю!
Там недоторкані в негативному плані.
Цвітанко, закінчуй думку!
— У мене — все...
— Що ж, учні, тоді я дещо додам і узагальню.
Ось у мене в руках газета «Голос Некомпетентних»

зі статтею шкіпера Найвищої Ради Некомпетентних-Непідсудних під назвою «Не нада шуміть! Захищаючи 250 тисяч народних обранців від суду і слідства, ми в їх особах захищаємо увесь народ Йоцемидаєсії від ще гіршого». У даній глибоко змістовній і з усіх боків грамотній статті наш всесвітньо уславлений шкіпер пан-товариш Хамелеоненко обґрунтовує, що недоторканність необхідна народним обранцям для створення безпеки їх політичної діяльності в інтересах народу. Зокрема — й особливо — напередодні кожних чергових виборів...
— О, то ви так би й зразу сказали!..
— Учні, не перебивайте!
Це не я кажу, це пан-товариш Хамелеоненко неспростовно доводить. Далі він каже, що взагалі це зовсім не означає потурання хапугам та злочинцям, якби такі завелись у депутатському середовищі. В кожному окремому випадку дозвіл на притягнення до суду дає відповідна Рада Некомпетентних-Непідсудних... Сьогодні, значить, на одного дозвіл, завтра — на іншого...
— Пані-товаришко вчителько, і вже бували такі випадки, щоб такий дозвіл соратники на соратника давали?
— Пицику, ти знову у своїй ролі! Не блазнюй! Роблю тобі зауваження. На жаль, уже був дзвоник. Додому: прочитати й опрацювати статтю пана-товариша Хамелеоненка «Не нада шуміть!..» Тільки так, щоб могли розказати. Урок закінчено.

Думати не будемо!

Не, думати не будемо.
Знову й знов. Нізащо!
Хто нам простіше скаже, вірити тому будемо.
Будемо вірити тим,
хто нас похвалить найкраще:
за мудрість нашу — найперше,
за працю і працелюбство,
ну і, звичайно ж, аякже,
за долю нашу пропащу.

Без коней троянських у Трої не можуть троянські герої

Йо',
Заки ми оце намітингувалися досхочу,
від троянських коней заряботіло в очу.
Аякже: одні здоровля збавляли,
інші коней троянських стягали.
Щоб, знаця, прикрасити рідну вітчизну,
устаткувати, ая, материзну.
Дехто, відомо, що й зиск з того мав:
ахейцям тих коней сам замовляв,
з ахейцями гроші діливши
та спільно чашу хиливши.
Від ревних пісень осипались гаї:
«Ех, ви, коні мої, коні, да коні п'яние мої-і!»
Найбільший конюга бовваніє, ага,
на Майдані Волі.
Але й на інших майданах
стирчить їх доволі.
А деякі, менші, ген на вгородах
маскуються під опудала,
горобців їм не шкода.
Ще деякі, зовсім, сказати б, фантомні,
стримлять в телевізорі; теж електронні —
в комп'ютерах вставлені;

Й зовсім премило
полощатся — безліч їх — в радіохвилях,
з газетних бундючно красуються шпальт
і навіть з сердечних вигулькують шпар...
Калібрів їх навіть
злічити незмога:
така над ахейцями нам перемога.
І в кожного ж їхнього того коня
у череві — брязкіт, смішок, матюкня;
ночами до вітру звідтіль вибрідають,
гуляють, жирують, а вдень — «віддихають»
ахейські, собі на умі, вояки:
які їхні плани? які в них думки?
Та правда, що й ми не у тім'ячко биті —
програма своя в нас: їх будем кормити,
мета — задобрити!
Сплануєм до кожного вчасний підвіз
продуктів, горілки і навіть цих... «міс».
Вмонтуємо кожному в дупу коневі
модерні сучасні кондиціонери.
Знай наших, ахейцю!

Зо-всіх-боків-на-всі-боки-всім-затула. Назавжди?

Йо',
наша вітчизна — всім вірна затула
від найдавніших літ:
лізе орда зі Сходу на Захід,
з Заходу лізе на Схід,
з Півдня — на Північ,
на Південь із Півночі,
ступаючи слід у слід, —
наша вітчизна аби почула, —
стане грудьми: за Захід, за Схід...
ну і так далі, відколи світ,
відколи Земля не зітхнула.
Навіть як сили стояти нема,

то затуляє собою сама,
м'якшить отак бузувіра:
крові із неї поп'є бузувір,
вляжеться... Деякий спить до сих пір,
гика спросоння, псявіра.
Хай би і так. Та знайшлись мудреці,
ой мудрагелі настали:
Вічній затулі-на-всі-кінці
В місію вічну вписали:
затулою бути!...
Для себе ж сама
наша вітчизна мов є і нема,
й-йо'-гей, земляче-сліпаче!

Йоцемидаєська колискова

У країни нашої
Інше є ім'я:
Це — Депутатландія, —
Втіхо, знай, моя.
Не родись щасливим ти,
Красивим не будь, —
Тільки б депутатом ти
Став коли-небудь.
Все тобі відкриється,
Карта ляже в масть,
Рада побратимська
В суд тебе не дасть.
Бюрократоландія —
Ще й таке ім'я
Є в країни нашої,
Надіє моя.
Уродись ніяким ти
Чи бридким, як тролль, —
Тільки хоч над кимось май
Нагляд та контроль.
Виконавчі функції
Май лиш на умі,
І не треба крастоньки —

Принесуть самі.
Тато твій, дитинонько, —
Не з найгірших тат:
Дав тобі цю іграшку —
Свій старий мандат.

Йоцик і Дивенята-споглядник

Неймовірна бувальщина

Як ішла йоцемидаєска рано-пораненьку до праці-роботи,
розбудила йоцемидаєса, що спросоння брикався,
на похмілля вигукував: «Де я? Хто ти?»
Похмелила, нагодувала, врозумила,
повела до саду,
ой да й на жерделю підсадила.
«Ти рви, серденько, запасай ягоду-жерделю,
я вернуся — тебе здіму, нагодую, постіль постелю».
От йоцемидаєс по жерделі ходить-походжає,
ягідку-жерделю — дві в роток, одну у відерце —
зриває, вкидає.
З гілки на гілку,
з сучка на сучок,
аж заблудився. Зирк —
перед ним дупельце,
звідтіля — голосок:
«А де ж це ти, Йоцику,
досі-раніше бував,
що до мене, Дивеняти-споглядника,
в гості не заходжав?
А я ж, Дивенята-споглядник,
тебе тут не рік, не два дожидаю,
до тебе розмову маю,
для тебе чарку горілки хвацької,
скаженівки жерделяно-дивенятської,
тримаю»
Просявав Йоцик, вимовив тільки:
«Почнімо з горілки!» —

«Що ж, здоров'я твоє! —
на те йому новий знайомий,
чарочку-наперсток подає, —
Випий, щоб не було втоми».
Хильнув — кров як заграла, ув очу посвітліло.
Але — дивиться-чує — хутко почало маліти тіло.
«Об тім нітроха не журися ти, —
заспокоює його Дивенята. —
Це — щоб тобі до мене в гості зайти:
бач, невеличка-бо у мене хата.
Ця, що ти пив, була малюча,
але інша, на прощання, буде тобі ростюча.
Вертатимешся додому — вип'єш тієї,
корчажка роблена з терну,
що тобі за хвилину зріст твій поверне».
Зайшов Йоцик — дивиться не надивиться,
вгощається не навгощається,
по світличці Дивенятиній ходить,
до всього приглядається,
все, об чім Дивенята його просить,
обіцяє — не наобіцяється.
Жерделю обкопати, перегноем землю удобрити?
обіцяє!
Майстерське вміння своє не занедбувати?
обіцяє!
Чорних слів з рота не випускати?
обіцяє!
Сварки в хаті без потреби найбільшої не затівати?
обіцяє!
Йоцемидаєску свою Дайку, Богом суджену,
секретарем у паспорт уписану,
ясним сонечком називати?
обіцяє!
Ані травинки, ані пташинки, ані звіринки
не зобиджати, не кривдити?
обіцяє!
Бога Усевишнього, Єдиносущного,
не в телевізорі — в серці своїм
щоденно споглядати, усією душею приймати?

клятвенно обіцяє,
чесне християнське даває!
Тее почувши, розчулився Дивенята-споглядник,
просльозився,
братом Йоцика називає, просить, щоб той
з новими одвідинами не барився.
Вивів гостя з дупельця-світлички,
повну вщерть корчажку ростючої горілки налив.
Хекнув Йоцик, ростючу одним духом спожив.
Плечі розправив: «Прощавай! — каже. —
Радий буду хоч завтра зайти».
Розцілувалися тричі... Леле!
Не починає Йоцик рости!
Злякався Йоцик, а хвацько
руку об руку тре:
«Братіку, налий другу!
Бачиш, перша мене не бере!»
Тут Дивенята від жаху
й собі ще меншим стає:
«Не поможе, братіку, друга,
вже маємо те, що є.
А те, що є, то такого вже триста літ не бувало:
щоби ростюча зросту
людині не повертала.
Справдилось, бачу, те, об чім
попереджав прадід мій Дивенята Могучий:
«Рідко, але бува: не повертає зросту ростюча.
Якщо думки і серце аж такі в людини малі,
що їм не тісно — привільно
в сякому-такому дуплі,
і якщо тая людина
їх малості не сахнеться,
наліво-направо бреше, не вірить, але клянеться...»
«Годі! — заплакав Йоцик. —
Кажі, що робити?! Ох!!!» —
«Єдині тут ліки: пиймо
цієї ще ось — удвох.
Станемо, значить, пташками в одну-єдиную мить,
сім років будемо сонце
і світ голосами хвалить.

А там уже — воля Божа...»
Сьорбнули — і сталось: дива!
Два щиглики милі та гожі:
по-своєму кожен співа.
Один — сумовито. Другий —
печально-провинно... Йде,
прийшла йоцемидаєска:
«О, де ти, мій Йоцику, де?»
Відро із жерделі ізняла.
До ранку чекала. Пішла
на вічну свою роботу.
З роботи ізнов прийшла.
В міліцію заявляла.
Чорну одіж вдягла.
...Двох щигликів наслухає
І думає думу свою;
жерделю, бува, обкопає,
задушить під серцем змію
(«КОГО ти чекаєш, Дайко?!...»)
А щиглики — Боже ж ти мій! —
один з них щигоче так... жалько,
до ніг підлітає, як свій.

Йоцемидаєське дітонародження на новім витку розвитку

Йо',
стали родитися дітки здорові
майже.
Мати майже здорових хто хоче,
майте.
Бо це діє програма
«Дитина плюс мати»,
що її нам від «Блоку»
дали депутати.
І ніяке питання це і не вопрос:
чом частіше в утробі остеохондроз
став трафляти
йоцемидаєсів.

Він лиш тих дістає
у тримісячний строк,
чий родитель на мамі
не думав про «Блок»,
політичних не мав інтересів.

Баль капшуків, альбо Йоцемидаєсія телеглядацька

Баль капшуків! Танцюють капшуки,
а кендюхи прилипли до екранів.
«Елітний баль!» — пищать тонкі кишки,
стрибають телерейтинги стрибками.

Невтайна-тайна співпереживань:
прилипнеш оком — випнешся зі шкіри, —
і ти не ти вже, і вже твань не твань,
лемури не лемури — лиш амури.

Ах! Кендюх, ся відчувши капшуком,
тоненькій кишці щось масне мугиче,
в уяві упивається грішком:
гріхи обридли, а грішки так личать!

Наприклад — вальс: «Я вас, я вас, я вас...
Я — шоколадний заяць про запас!»

Йоцемидаєська телеглядацька шоубізнесолюбна

Забудь про злидні, бідність,
наплюй на все своє,
підтримай шоу-бізнес,
який де тільки є.

Не пропусти гастролі,
наздожени гастроль,

мугич у чистім полі
те, що співав «король».

А діви-«королеви»
хай сняться, як на те:
то у костюмі Єви,
то не без декольте.

Година до години,
до року рік-дрімар:
життя твоє єдине
прийме попси олтар.

Попсу люби не нашу,
квасійську — величай!
Учуєш «Гуд бай, Кваша!»,
то вуха затуляй.

Держава державних службовців

Йоцемидаєський гімн (оновлений, розбудований)

Красуйся, державо державних службовців,
В державних службовцях ти щастя знайшла,
Плекаєш достойно велику любов цю,
У центрі Мавропи, як цвіт, розцвіла!

Приспів:

Слався, наш кожен партнер стратегічний,
Що прихватує все краще у нас!
Вдячність партнерська хай буде довічна,
Йоцемидаєсам же — пиво і квас!

Народного пива, народного квасу
Державні службовці на чатах стоять.
З епохи в епоху, від часу до часу
Службовцям за справу серця їх болять.

П-в.

Ми п'єм за здоров'я службовців державних,
За їхні турботи щоденно п'ємо.
Якщо не заробим на пиво «Преславне»,
Для діла цього самогон женемо.

П-в.

Як навіть подеколи дехто поїде
На хліб заробити в країнах чужих,
Державних службовців святковим обідом
Він там пом'яне: «Боже, їх бережи!»

У Йоцемидаєсії День Йоцемидаєсії

Фрагменти етерної поеми радіорепортажів

*«Вдяглася, дурепо, в намисто,
намисто крижин весняних.
Пролісок кліпне сльозисто —
що лишиться, серце, від них?»*

Невідомий йоцемидаєський автор поч. ХХІ ст.

1.

«Хей живе 29 лютого — щочотирирічний День Йоцемидаєсії у Йоцемидаєсії!» — білдборд із таким — аршинними літерами — написом зустрів вашого кореспондента сьогодні при в'їзді у Каштановград — передсвяткову столицю Йоцемидаєсії. І хоча до свята ще цілих 364 дні, помилка у другій літері закличного «хАй» свідчить про хвилювання та поспіх. Адже минув уже тиждень від часу публікації у «Віснику канцлера» спеціального указу лідера країни і держави «Про святкування чергового Дня Йоцемидаєсії у Йоцемидаєсії». В Указі якраз і передбачено невідкладну появу білдбордів з відповідними написами на всіх дорогах та перехрестях, а також в місцях збору рибалок та грибників. У найважливіших інших пунктах цього «Документу чотириліття», як його тут називають, міститься широка програма заходів, що передбачає зокрема: поглиблене вивчення усіма громадянами тексту 13-го Універсалу «Про максимально можливе незалеження Йоцемидаєсії з подальшим пошуком різносторонніх стратегічних партнерів»; організацію в передсвятковій місяці масових народних гулянь, концертів популярних виконавців та фольклорних фестивалів і мітингів (генеральним спонсором усієї цієї програми цьогоріч визначено торгіву марку «Пійло Погань»). Як і в минулі чотириліття, окремим пунктом виділено уклінне прохання пана Канцлера до редакторів усіх йоцемидаєських газет та часописів, що, як і в колоніальні часи, продовжують виходити мовою йоцемидаєською (а таких тут понад 99 відсотків), аби ті вишукали резерви та можливості у святковий день 29-го лютого кожному 13-ту сторінку (стосується багатосторінкових видань) опублікувати рідною йоцемидаєською.

Указ жваво коментується. Та якщо представники іноземних дипломатичних місій стримано оцінили його певну стриманість, то у місцевому політикумі — традиційна полярність ставлення. Радикальні націоналісти вважають документ беззубим та антиісторичним, нагадуючи той загальновідомий факт, що свого часу 13-й універсал Унезалежнення було проголосовано тодішньою Верховною Розрадою не 29-го (рік не був високосним), а 26-го лютого й, отже, на їх погляд, Свято має бути щорічним і відзначатися саме в цей день. Антинаціоналістична опозиція найактивніше опротестовує пункт «Прохання до редакторів видань, що виходять не йоцемидаєською», вважаючи його — я далі цитую — «знуцанням над правами йоцемидаНЕТеськомовного населення нашої багатонародної Батьківщини, оскільки так історично склалося і зложилося». Лідер опозиційної партії «Регіон Всім Регіонам Регіон» Жора Марнукович вже пообіцяв широкомасштабні з цього приводу протестні акції своєї політичної сили. Як відомо, йоцемидаНЕТеськомовними Жора Марнукович вважає усіх, хто знає 33 основних слова Елочки Людоморної з широко відомого тут роману немісцевих співавторів.

Секретаріат Канцлера не надто забарився з роз'ясненнями. Суть їх зводиться до того, що, найперше і найважливіше, святкування головного дня держави один раз на чотириріччя дозволяє у чотири рази зекономити відповідні видатки з держбюджету та спонсорських фондів. По-друге — що не менш важливо — тим самим додає святку довшоочікуваної врочистості, а маси святкувальників — цитую — «символічно наближає до весни високосного року».

Що ж, поживемо — побачимо. Принаймні триматимем руку на пульсі такої гарячої вже теми.

Телефоном з Каштановграда ваш спеціальний кореспондент Джон Джонатан Чайка-с-Лівінгстон».

2.

«Пристрасті з майбутнім відзначенням Дня Йоцемидаєсії у Йоцемидаєсії традиційно загострюються — політизуються. Драматизму додають позачергові вибори усіх гілок влади, оголошені за згодою зацікавлених сторін на кінець цього року, та несподіване призначення сьогоднішнім складом Верховної Розради міністра закордонних справ (досі його обов'язки за суміщенням виконували почергово перший заступник міністра внутрішніх справ та міністр

місцевобюджетних пілг для соціального захисту населення від економічних криз). Новопризначений очільник зовнішньоекономічного відомства, у минулому відомий бізнесмен Редька-Буряк, свою діяльність розпочав довгоочікуваним візитом до Йоцемида-НЕТесії — недавньої метрополії, а віднедавна найстратегічнішого партнера молодій державі. Це й підлило, як то кажуть, оливи у вогонь. Картоплиною розбрату стала головна домовленість очільників зовнішньополітичних відомств двох у минулому та в майбутньому братніх держав — цитую: «...у подальшому в жоднім разі не політизувати перебування йоцемидаНЕТеського Чорноболотного військового флоту на територіях Йоцемидаесії». Радикальні націоналісти відразу піддали критиці словосполучення «на територіях». Вони звертають увагу на те, що де-факто Чорноболотний флот уже давно не обмежує своє місцезнаходження портами прописки та самочинно у самого себе орендованими об'єктами, а його модернізовані кораблі все частіше з'являються у традиційно сухопутних, ба більше — степових районах країни. Відповідь опонентів з числа політиків проєцемидаНЕТеської орієнтації багатьох тут ошелешила. Вони, по-перше звернулися до командування Чорноболотного флоту із закликом відряджати модернізовані підводні кораблі також і до лісистих та гористих районів країни, по-друге — взяти найактивнішу участь у наступних тутешніх виборах на боці — цитую — «обділеного і зневаженого йоцемидаНЕТеського населення». Ефекту розірваної бомби набула заява отамана верховнорозрадівської фрикції «За союз без кордонів, єдиномисліє і єдиномовність». У ній отаман Вольдемар Корніловф-ф звернувся до політичного керівництва ЙоцемидаНЕТесії із закликом найрішучіших дій для захисту йоцемидаНЕТеськомовного населення на територіях близького зарубіжжя — цитую — «включно до відновлення розробки нейтронної зброї вибіркової дії за мовно-ментальною ознакою». З цієї нагоди я запрошую пана Вольдемара до мікрофону.

— Вітаю Вас, пане Вольдемаре Корніловф-ф!

— І вам того «ЖЕ»! Ха-Ха!

— Як Ви ставитесь до заяви Міністерства культури, туризму, нічних клубів та гральних автоматів Йоцемидаесії, у якій Ваш заклик до політичного керівництва колишньої метрополії відновити розробку нейтронної бомби вибіркової дії за мовно-ментальною ознакою названо таким, що межує з варварством?

— Соответственно. Другими словами, від варварів слишу. Достали, задовбали вже з етою тринадцятою сторінкою каждих чотири роки!

— Припустимо. Але чи не здається вам, що назване міністерство має рацію, коли звертає увагу на величезну кількість у країні суржикомовних та ментально чітко не визначених громадян?

— А пусть визначаються. Ха-ха! Шутка. Проблема, канешно, есть. Но нет техніческі неразрешаемих проблем. Поверте! В ідеале механізм такого оружя мог би бить регуліруемий і настраиваемий на определённий мінімальний уровень активного словаря: скажем 500, 300, 150 слов. В крайнем случае — 33 слова Елочкі Сьомгіной, по-здешнему — Людоморкі. Да! А ментальний, як вони мне приписали, уровень можна і по рингтону мобільного телефона опріділять. НЕТ!

— І все-таки страшнуvато звучить... А якщо механізм розпізнавання зіб'ється? Ви особисто не боїтесь стати жертвою помилки?

— Нічого не поделаеш: искусство требует жертв. Как говорітся. В особенності искусство політікі! Я ведь не кажу, што ето надо завтра разработать, а послезавтра применіть. НЕТ. Но как средство предупреждения, как средство сдерживания насильственной йоцемидаесіізації — йоцемидаесіізації, подчеркну, одновременно ползучей і оголтелой, — почему би і нет?

— Що ж, пане Вольдемаре, дякую за те, що знайшли час для нашого інтерв'ю!

— Завжди будь ласка!

А нашим шановним радіослухачам на все добре. Телефонем зі столиці Йоцемидаесіі Каштановграда з вами був спеціальний кореспондент радіо «Прекрасна Пранція» П'єр-Жан Котамаран.

3.

«Шановні радіослухачі!

Я веду свій репортаж з Площі Тринадцятого Універсалу. До офіційного свята Дня Йоцемидаесіі у Йоцемидаесіі ще майже півроку, отож сьогодні тут своєрідний екватор, а ще краще сказати, апогей підготовчого передсвяткового періоду. Він співпав з розпалом політичного сезону. І — увага! — зараз ми будемо дивитись і слухати улюблене дійство найширших електоральних мас країни — фінал турніру спічрайтерів. Щоразу у ньому за олімпійською системою беруть участь понад сто професіоналів своєї справи практично від

усіх політпартій. Те, що політичну програму і стратегію необхідно викласти у формі коротких співанок з пританцьовуванням, нікого з них не страшить. Цього разу, втім, як і в останні попередні десятиліття, у фіналі зустрічаються заздалегідь «сіяні» «важковаговики» — відповідно від провладного (він зараз орієнтований на маврропейську інтеграцію) та опозиційного (тут безроздільно владарює ідея прилучення до ЙоцемидаНЕТесії, в просторіччі — Кваші) блоків... Але я замовкаю: учасники на подіумі... Працюють подіумні мікрофони:

— По дорозі жук, жук, тринадцятижильний.
Подивися, Маврропонько, який я прихильний!

— По дорозі жук, жук, жук регіональний.
Посмотри, сестрица Кваша, какой я лояльний!

— По дорозі кузька, в землі бараболя!
Люби ж мене, Маврропонько, — така моя воля!

— Во кустах останкі после каждой рати.
Ой ти Кваша, мать наша, помощи діяті!

— Не тяжкий тягар нам наших зобов'язань,
а квашанська тая шапка на лоб не налазить!

— Не ізменім верє, прісилай дьячков нам.
Вместе дружно помолімся — хватіт лексікона!

Шановні! Ви чуєте, як реагує публіка? Боюсь, що ви тільки це й чуєте. Бурхливі скандування різко поляризованих вболівальників нагадали мені рев океану в годину цунамі. Одні хочуть перекричати інших, бо це буде враховуватись Центрвиборчкомом. Але остаточний результат визначать телефонні дзвінки громадян упродовж двох найближчих днів. Вони прийматимуться лише з території Йоцемидаесії і не більше, ніж тринадцять з одного телефону. Будуть результати — будуть аналітичні їх оцінки у нашій програмі. Зрозуміло, що йдеться лише про наслідки оцього конкурсу, який гармонійно увійшов до програми Дня Йоцемидаесії у Йоцемидаесії. Результати виборів будуть після виборів та пов'язаних з цим судових розбірок. Телефонном з Каштановграда,

столиці Йоцемидаєсії, спеціально для вас ваш спеціальний кореспондент Кім Ір Йонінг».

4.

«...Шановні! Наші кореспонденти виходитимуть на зв'язок з різних куточків йоцемидаєської столиці. Самі розумієте, сьогодні, нарешті, 29 лютого, довгоочікуване свято цілого чотириліття. У Йоцемидаєсії — День Йоцемидаєсії! І цим сказано все. З хвилини на хвилину я очікую репортажного включення нашого кореспондента з Площі 13-го Універсалу, де керівники держави пани Канцлер та Шкіпер Верховної Розради покладуть квіти до Монумента 13-му Універсалові і виголосять урочисті промови з приводу. Тут це сприймається як факт певного порозуміння між двома лідерами, які останніх півроку затято змагалися між собою за номінально найвищу державну посаду. Справа нині, нагадаю, дійшла до Ексклюзивного Верховного Суду, але — тим не менше! Свято є свято. Й хоча після цього лідери роз'їдуться — за протоколом пан Канцлер покладатиме квіти до пам'ятника Невідомому Поетові та Ненадрукованій Книзі, а пан шкіпер — відповідно до підніжжя Непередбачному Визволителеві і Футбольній Славі Країни, — їхній намір спільно віддати данину шани Універсалові порадував народ.

Загалом події останнього передсвяткового тижня народ не розчарували. Фестиваль якісного пива, різноманітні конкурси найвідоміших торгових марок під девізами «Знайди під кришечкою» та «Дошукайся в упаковці», безкоштовні концерти естрадних та циркових виконавців з'єдналися в одну безжурну розважальну феєрію.

Відбулися також цілий ряд публічних вшанувань найуспішніших йоцемидаєсів останнього чотириліття. (Тих із них, хто встиг покинути цей світ за цей час, пошановувалося щораз чотирихвилинним траурним мовчанням).

Справжньою сенсацією в шерезі заходів став дебют конкурсу «Мікро-міс «Йоцемидаєсія». Як відомо, дорослі та юні йоцемидаєски порівняно часто виборюють достатньо високі місця на маврропейських і навіть світових форумах. Наслідком цього, конкурси жіночої та дівочої краси усіх вікових груп стали найбільшим національним захопленням і гордістю йоцемидаєсів. Врахувавши це, фірми «Пиво Погань», «Первачок» та «Самогоночка» спонсорували і провели перший у світі конкурс ембріонів жіночої статі. Зрозуміло,

що такий конкурс підтвердив і високий рівень розвитку високих технологій, зокрема ультразвукової апаратури. Адже всі рухи, які ембріони виконують, — а це рухи під супровід популярних естрадних мелодій та скетчів комеді-клуб після вживання мамами певних, медициною тут дозволених, доз пива, — проєктуються на великі екрани...

Перепрошую... Так... Зрозуміло!

Шановні радіослухачі. На жаль, затримується наше репортажне включення з площі 13-го Універсалу. Як нам повідомили, пан Шкіпер уже прибув, але ще не підвезли його кошик з квітами. Квіти від пана Канцлера уже доставили, але сам лідер традиційно затримується. Перервемося на часинку й ми.

До нових включень, шановні!..»

Частина друга. Йоцемидаєсія розбудовувана. Вибрані репортажі

Повертатися в Йоцемидаєсію?

«Після Василя Голобородька та ще, може, Бориса Нечерди, я власне, не знаходжу жодного іншого нашого поета, який би був такий несподівано неповторний, як Михайло Стрельбицький у своїй «Йоцемидаєсії».

Леонід Пастушенко. «Літературна Україна», 2007, 20. 12.

«На мій погляд, «Йоцемидаєсія»... може стати для багатьох молодих аспірантів джерелом для кількох дисертацій, відкриваючи кожному такі глибини, про які, мабуть, не знає усього і сам автор».

Леонід Пастушенко. Іменізація суцього, або Гротескове бароко Стрельбицького // Вінницький край. — 2007. — №4.

Повертатися в Йоцемидаєсію?

Хай навіть і задля багатьох молодих аспірантів (аспіранток?!)..

А бодай і за відрядженням самого Пастушенка...
Ні, повертатися в Йоцемидаєсію...
справа все-таки більш ніж маркітна
(а коли ще й у гонитві за непобаченими першораз
глибинами тамтешнього життя,
то й чорті-зна, в який бік маркантна).
Ой! Ах! Ох-х! Ой-ой-ой!
Самому собі жорстока справа:
знову ці картопляні, тютюнові, зельцманові люди,
ці крики-зойки потомних самоїдів,
ці їхні дурацькі з дня у день святкування
усіх можливих і неможливих свят,
своїх та сусідських,
бува ж, що й двох чи трьох в один день...
Господи! А ця їхня горілчана гумористика!
А ці в'їдливі висміювання своїх
більш совісних керівників!
А ці підлабузливі естрадні шаржі
на керівників жорстокого мародерського профілю!
А ці офіційні святкові фестивалі
несамодіяльної самодіяльності:
«Всі ми діти твої, Йоцемидаєсіє!»,
«Наша область звітує нашій столиці!»,
«У хлопа з нашої глухомані — нова зірка
на лацкані!..»
А ще ж на додачу — ці їхні втомливі урочистості
та мітинги довкола Братнього Троянського Коня.
Втім, цього разу, можливо,
й справді варто приспішитися?
Чутки! чутки! чутки!..
Чутки, одна одної загадковіша:
«З'явилися небувало жорстокі
йоцемидаєські бригади бойовиків!»;
«Йоцемидаєські бригади бойовиків
перефашистили усіх фашистів
і несуть смертельну загрозу дружбі
навіки дружбою здружених братніх народів
та їх комісарові Персенію Ямценюкові!»;
«Не коричнева, не червона,

але ще небезпечніша сіро-буро-малинова
загроза світовому співжиттю!» й т. ін., й т. п.
Скидається навіть не на «гарячу точку» —
найгарячішу, розжарену кляксу нагадує.
Хоч не хоч — збиратися треба...
А не повернусь — що ж,
нехай у моєму Майдані-Вербецькому
Летичівського району, ой та й на Хмельниччині,
якщо залишиться там хтось грамотний,
напишуть мені епітафію на кенотафі
(можна крейдою, а не згірше — й сажею)
коротку і зрозумілу:
«Він не повернувся з Йоцемидаєсії»:

Пісні і марші йоцемидаєських яблуневоцвітних бригад

Пісенька йоцемидаєських радикалів, ними ж і забракована

Ми купимо гранати
і тихо вийдем в ніч,
ми будем підривати
котел, трубу і піч:

котел — щоб не зірвався,
трубу — щоб дим заляк,
в печі щоб не спікався
тисячотонний шлак.

Ми купимо ракети
«Земля — земля» — ба-бах! —
самонавідні: де ти,
броньований «МайБах»?

Ми купимо напалму
(ніякий це не сон!),

ми в добрий час підпалим
доріжку VIP-персон:

червону ту доріжку
в обхід, на поп-концерт,
де їх чекає СВІТСЬКА
тусовка і фуршет.

Ми купимо пейнтбольні,
зарядимо лайном,
ми вцілимо БЕЗБОЛЬНО
посла Кваші притьмом:

за те, що наш півострів
він прихватизував,
за те, що наш апостроф
він зайвим знаком звав.

Купити будь готовий
все, що підкаже час:
на те ж воно й ринкові
взаємини у нас;

ринкові ночі й ранки,
торгуйся що є сил:
ощадим на сніданках,
на штанях — до могил.

Похідна пісня яблуновоцвітних юнбригадівців

Ми довго терпіли, бо не розуміли,
що є вже пейнтбольні
рушниці про нас.
І от ми їх маєм,
лайном заряджаєм,
бо є у нас цілі,
мета є у нас.

Броня не завада, ні бронешилети,
влучаннями випишем наше «Ганьба!»
Служивим посадим на їхні кашкети
відзнаку відзнак, підкашкетним лобам.

А станеться — снайпери справжні нас «кльокнуть»,
затужить матуся в далекім вікні,
та вже бузувіри не ступлять ні кроку
без страху завмерти навіки в лайні.

Пейнтбольна чота вируша за чотою,
короткі прощання, трамвай проіржав...
Сюдою-тудою, харчі без набою
заради набою стрілець кожен взяв.

Пісенька-зізнання яблуневоцвітних стрільців лайнострільних — нащадків Першого Лучника

Ми — яблуневоцвітні,
ми стрільці всім привітні,
наш предок Перший Лучник
найлуччий лучник був;
в листопаді чи в квітні
ми в яблуневім вітті
і в тополінім вітті
ведем свою лічбу.

Влучання не похмільні.
Раз! Два! Три! — лайнострільні
безпромашні пейнтболки
пере-ос-на-щені:
влучаєм — шельму мітим,
Господні Заповіти
виконуємо чесно,
чи пан пропав,
чи ні.

Мурло, бува, й не враже,
та перст Господній каже,
а вкаже, то й підкаже:
«Глядіть: мурло мурлом!»
І треба примічати,
примітивши — влучати,
хай хоч який параграф
струнчить судейський гном.

Ми — яблуневоцвітні,
ми солов'ю підзвітні.
Пелюстка до пелюстки,
ще й тополиний пух.
Травинка до травинки,
сніжинка до сніжинки.
Приціл хай не зіб'ється.
Набій — щоб не протух.

Пісня-балада про найдорожче влучання у найкоштовніше

Народний дуже депутат
не найбагатшої з країн,
годинник за мільйонів п'ять
на білій ручці носить він;

годинник — корпус-«скелетон»,
сто діамантів, блиск і шик!
подвійний вічний турбійон,
бій мелодійний — сто музик!

А ми — картопляні сини
не найбіднішої з країн,
чіпки — нас дідько не здмухни,
все поціляємо внагін
(нас тільки снайпер не зніми,
поки не вцілили ще ми).

Піднявши руку, депутат
гукнути встиг лиш: «Пільги — всім!»...
Лайном розплився циферблат
в усій красі, в усій красі!..

За нами, певне, є сліди,
хтось кинув зброю, як тікав.
Обла-облавонько, щади:
не винуват ні шал, ні кал!

Ніякий то ж не атентат —
короткий істини момент:
народний дуже депутат
цвіте лайном, пан-рудимент.

Пояснювальна-похідна йоцемидаєських гранатометників

Гранат нині стало, ох, не докупитись,
і гранатомети скакнули в ціні.
Не будемо злитись, не підем топитись,
а яйця хай тухнуть на кожному вікні.

Не кошені трави, не вергане сіно,
але приїжджає Бандюк Бандюків —
і треба збиратись, ні впало ні сіло,
і яйця збирати зо всіх земляків.

Дрімають на сонці тупі охоронці,
та дивляться гостро — шукають яєць.
Але проникають із яйцями хлопці —
десятий чи сотий потомний стрілець.

І в час вікопомний гучніше гранати
розрепнуться тухле на брезклім виду,
і хай руки крутять, і можна вмирати
за славу потомну, всякчас молоду.

Пейнтбольна сатаноборча

Престол сатани не порушиш гранатов,
гармати і бомби — зміцняють його;
лиш ружжа пейнтбольні придатні зіграти
йому поминальну — го-гов, ого-го!

Пейнтбольні доцільні, якщо лайнострільні,
якщо заряджають їх не дрисуни:
м'якеньке влучання, дотичне до цілі,
пронизує наскрізь престол сатани.

Не будьмо же ж, хлопці, ні раз дрисунами,
від чорного хліба вся наша снага.
Якщо наша правда, то й Сила із нами,
ступає чота — за ногою нога.

Чоту лайнострільну шукають радари,
полюють десанти, несуть діоксин,
і талієм сиплять, убивці-нездари,
і в'ється на прапорі в них бісів син.

Пейнтбольну чоту пеленають тумани,
позаду — якісь прикордонні стовпи.
І чути десь ген угорі: «Мани-мани»,
і, стрільче, терпи, а заснувши — не спи!

Покаянна пісенька двох невдатних виконавців акції «Їхня Примадонна нам, ми — їхній Примадонні»

«Прости нас, друже провіднику,
що жалість знову підвела,
і нашу місію велику
й цим разом нанівець звела.

Сіпнувса палець сам собою,
два пальці побратимів двох,
і пахоц теплого набою
ліг там, де «Ах!» — не там, де «Ох!»

І пропливла попсо-мадонна,
зневажно хмикнувши на нас,
і крутить руки охорона,
чмурами обзиває нас.

А все — чому? Приціл оптичний,
розробки власної приціл,
так висвітлив її обличчя,
наблизив так її поділ...

що стало видко ліпосакцій
стражденні скальпельні сліди,
й аж засвербіло нам... у серці
від тої «звйоздної» біди.

Прости нас, друже провіднику,
тебе ж нізащо не здамо;
а нашу слабкість превелику
ще, Бог дасть, спокуту-ємо...»

Сміється матом «примадонна»
двом дурням-йоцикам услід:
така собі і всім відома,
що чи її жаліти слід?

Пісенька поблажлива жаліслива уважлива

Не стріляймо, стрільці лайнострільні,
у сукенку ту, що білим біла,
бо сукенку тую дуже жалько —
більше жалько, ніж її хазяйку.
Бо сукенка та не винувата,
що хазяйка трохи біснувата.
Біснувата трохи, а чиновна,
обіцянь брехливих повним повна.
Ми вціляймо, стрільці дальнозорі,
в щось таке над нею непрозоре;
понад нею й-а ще й трохи збоку,

щоб лиш пахощ виділивсь, нівроку.
Пахощ хай понад промову лине,
як «курли» прощальне журавлине.
Буде там аромотерапія
всім, кому сукенка душу гріє.

Пояснювальна пісенька пейнтбольних супернайперів лайнострільних

Пощади нас, охоронний
підрозділе «Альфа»,
до уваги, «альф-онси»,
візьміть,
що ми цілим кулю в кулю
теж під кутом альфа:
щоби кулі кулю
зрозуміть!

Куля кулю зустрічає, по-пейнтбольному вітає,
друзки-бризки — як аерозоль
над об'єктом балакучим
(над співочим, над співучим)
сяють розбризком пахучим.
«Альфо», не труди собі мозоль!

Пощадивши, привітай нас,
підрозділе зацний,
потаємно у серцях
своїх:
що ми робим те, що робим,
поки нас не клацне
хтось дурніший від умів
твоїх!

Куля кулю зустрічає, по-пейнтбольному вітає,
друзки-бризки — як аерозоль
над об'єктом балакучим сяють розбризком пахучим.
Ферзя гола, голий і король!

Пощадив нас, будь спасенний,
підрозділе «Альфа».
Ми зникаєм між густих
суцвіть.
Ой любили ж куля кулю,
ох — під кутом альфа,
ух, кохали — для усіх
століть!

Омеги ми, омеги...

Синусу косинус — ох, не котангенс,
фарба брильянтови — не екскремент,
альфи з омегами не поквитались, —
жіймо, омеги, до нових календ!

Альфами тлумлені, биті омеги,
ми невловимі, як води в пісках,
оберігають-бо нас обереги,
сховані в приказках, суцці в казках.

Казко, у приказці переховайся,
приказко, в казці тобі гаряче.
Посмішко, усмішці не посміхайся:
сонячні бризки падуть на плече!

Альфи прислужаться анальфабетам.
Анальфабети, під німби — вперед!
Кулька пейнтбольна — Уваги прикмета,
якості міра морквяних котлет.

Пісенька радіодинаміка, відрізаного за несплату абонплати

Весна! Розмерзлася душа,
набій не мерзне біля серця,
то й ти, дівчинонько, не сердься,
що він з чотою вируша.

В чоті ладує чотовий
і друг товаришу підкаже:
звідкіль пантрує око враже,
де є спокуси чорторий.

Козодра слідом зацвіте,
бузок набрякне опівночі,
очам насняться карі очі,
ще й те і се, і все про те.

Весна в розлуці промайне,
настане літо благодатне,
настане все — аби не ґрати,
аби не снайпер стрічний, не...

Пейнтбольні Робін Гуди, не цільмося в хруща!

Пейнтбольні Робін Гуди,
не цільмося в хруща:
ціль завелика буде,
велика втрата буде, —
й-а хто буде прощав?

Не цільмо в муху-бляху
і в перелітну тлю,
не цільмо у комаху —
тружденну ту мураху, —
зазнає світ жалю!

Знайдім суху тернину:
колючка, брунька — ціль!
Похмуру виждім днину,
вечірню в ній годину,
ставаймо звідусіль!

Пісенька розбитого радіодинаміка

Не дивися, доле, так привітно,
не виснажуй зором окомір,

не виглядай яблуневоцвітно,
як бувало досі з певних пір.

Бо бригади яблуневоцвітні
(ім сади травневі — маскхалат)
йдуть — несуть набої заповітні
до палаців мимо мертвих хат.

До палаців, леле, до майданів,
до найвищих, леле, фальш-трибун:
щоб лайном квітчались «богом дані»,
щоб «бомонд» спізнав, що він — табун.

Непримітні хлопці непомітно
у нерівній падають борні;
не виглядай яблуневоцвітно
день при ночі, доле, ніч при дні!

**Пісенька, записана на звороті
бланка запрошення
«Всі на вибори!»**

Маленький Йоцемидаєс,
у нього руки золоті,
а все, що є у нього, — «єсть!»,
а все, що єсть у нього, — «є-сс!»,
от тільки помисли святі.

Він хоч маленький, а — живий,
тут нині — не на небесі,
у нього лий — не перелий,
підключись про нього всі.

Бо він коли до урни йде,
за пиво збувши бюлетень,
«любИх» до влади приведе,
о чорна нічко, білий день!

Миленький Йоцемидаєс,
у нього й думи золоті,

над ним то дурбас, то балбес, —
чого ще треба у житті?

Він сам обрав, бо сам продав
свою чи долю, чи судьбу,
з собою сам ся похмеляв,
собі такий доречний був.

Червоний він, аж жовтий він,
блакитний, як в Донбасі сніг,
він — влади джерело і змін,
він нині й завтра перемиг.

Він тут, він там, він се, він те,
він скрізь і всюди, бо — ніде,
у нього й серце золоте
у грудях золотих гуде.

Він золотий до нігтя — весь,
він сам собі Туркменбаші,
а все, що є у нього, — «єсть!»,
а все, що єсть у нього, — «є-сс!», —
не золотіше від душі!

Душа у нього — золота,
параб-рура, раб-раб-та,
і торохтять у цій душі
ідейки майже не чужі.

Ідейки — страшно золоті,
інтернаціональні — ті,
де братня золота любов
його возносить знов і знов.

А й вознесіння — золоте,
маршрутик янгол замете
крилом блискучим — золотим! —
за всіхнім Йоциком таким.

Душа ж бо в нього — золота? —
тра-та, та-та, та-та-та-та!

За честь його іде чота,
вся в патронташах — золота!

Пісенька на привалі в віртуаллі

На привалі, да гей, на привалі,
де ще вільнее місце знайшлось,
сняться сні небувало бувалі,
шелестить шелестіння колось!

Втома топиться у перевтомі,
дня і року всечасна пора;
засинають чуття несвідомі,
а свідомих є пісня стара.

Пісню генами скрізно співаймо
про незбутній життя довгобуд,
а про себе навмисне не знаймо:
хто пейнтбольних влучань Робін Гуд.

На привалі, да гей, на привалі
янгол всіхній усіх береже.
У якім же, якім віртуаллі
наш стрілецький П'єрко Беранже?
Наш Стрельбицький П'єрко Беранже?

Маленький Йоцемидаєсик

Маленький Йоцемидаєсик,
велика сила в ньому є;
він для пейнтболки кулю місить,
великих з нами дістає.

Маленький, бо зростав нехутко,
недоїдав, недопивав,
з чужого лівого прибутку,
йдучи правіш, недокрадав.

Його хоч куля не смертельна,
смертельний будить переляк;
від неї міточка пекельна
є неспростовний Богу знак.

«Хай буде так! — Господь рішає, —
як нам Маленький показав».
Маленький перезаряджає
на рубежі нових дерзань.

Все вгору, вгору, ой та вгору,
нових сягаючи шаблів,
пейнтболка піє непокору,
низький виляскуючи гнів.

Маленький Йоцемидаєсик,
велика пристрасть в ньому є;
він для пейнтболки кулю місить;
місивши, щастя зазнає.

Маленький Йоцик, син чоти

Маленький Йоцик-дристунець,
непередбачний син чоти,
стає в пригоді — хай нам грець! —
не може не допомогти.

Він їв гниле, він нюхав клей,
він нині пайку нашу їсть,
він — найщиріший із людей:
багатобарвна в нього злість.

Його штанцята — арсенал,
його потуга — що той Крупп! —
він сам собі ціни не знав,
в віках потомний козолуп.

Він не Гаврош, бо Йоцик він,
маленький, бо малих батьків;

за ним рушаєм навздогін
ми від погонь, від «яструбків».

Маленький Йоцик-дристунець —
надія нам і талісман,
майбутній доблесний стрілець,
наш сладкоємець — хай нам грець! —
наш арсенал, наш не-гурман!

Як є в чоті дівочий рій...

Як є в чоті дівочий рій,
то ходиш сам собі не свій
під поглядами тих стрільчинь,
такий — хоч відірви та й кинь!

Стрільчині вдатні, хи-хи-хи,
позбули страхи і страхИ.
Жахи позбувши, ге-ге-гей,
бояться жабок і мишей.

Мишей не ловим, жабку — жаль,
тож не злякати нам цих краль,
хоч нас вони під переляк
щодня підводять так і сяк.

То загадають скласти вірш
бодай Стрельбицького не згірш,
а то набої украдуть,
а то у принця промахнуть.

Зате безпромашно принцес
шанують — мітять попри стрес —
і всяких інших тлустих пань
натхненно значать без вагань.

Запала в серце ройова...

Запала в серце ройова
стрільцеві юному неждано,

і вже судьба — не тринь-трава,
і вже фортіссімо — піано.

Він носить квіти ройовій,
весняні котики несмілі,
він мріє впасти у траві
до ніг їй — як заряд при цілі.

Ніякий він не мазохіст —
переживає неухвагу
та свій малий стрілецький хист
тренує — влучність і відвагу.

Ще вчора був мазило він
(не вцілив клямку депутатську),
назавтра взяв такий розгін —
розмазав муху мимо стін
і тлю вистежує метляцьку.

...Став за півроку — Робін Гуд!
Вона ж — ніякої уваги.
Він тут і там, він там і тут
кладає до подвигу маршрут,
шукає в погляді наснаги.

...Щасливий пісні епілог,
вінчає щастя тиху вдачу:
коли він сів, — казали: «лох!» —
образив честь обранців двох, —
вона принесла передачу.

**Пісенька про авто моделі
«Мерці — десь — бемц!»
і стрілецьке влучання
у його бокове люстерко**

Авто народного обранця —
«Мерці — десь — бемц!», нова модель,
усього людства ревна праця —
як фастум-гель, постфактум-гель;

розбивши сто авто зустрічних
(на пОдушках «Мерці — десь — бемц!»),
обранець гелем вавку лічить,
як рога бик — комолий бець.

Пейнтбольним стрільцям не дістати
його «Права», його лацкан,
та й бронескло щоб закаляти,
потрібен надсекретний план.

Бо ревні правопохоронці
охороняють беця й «Бемц»:
запанували у сторонці,
де роси згинули на сонці,
кайдани ж зблисли — клямц та клемц!

І от коханець мрії юний
в кюветі з ночі Бога зве,
і, «Бемца» вчувши грім-відлуння,
встає і цілить — в бокове!

Лиш дзеркальце не розлетілось
(знай наших!), тільки розпливлось...
Хоч це не все, що нам хотілось,
але усе, що нам вдалось.

Про зірку чергову негадану: не з неба, але — на погони

Багаті не діляться з бідними,
бандити з президій не рушаться.
Погони зірками провідними
над тілом Вітчизни воруються.

Вітчизна, ґвалтована, охкає,
смакуючи поміж тим чіпсами.
Погонник вдоволено рохкає,
встає, оселедця розчісує.

Тут, стрільче, тобі не ловити ґав —
додай на погон йому зі-роч-ку!

Хай вірить, що це йому Бог послав,
під орден готує хай ді-роч-ку.

Погони — зірками провідними!
Мундири — щитами блискучими!
Панове, хоч трубами мідними
діліться зі стрільцями влучними!

Протизаплідна стрільба рою Йоцика Кмітливого

Син депутата, юний генерал,
син генерала, юний депутат,
і дві блондинки їхні на привал
тут зупинились — може, й невпопад.

А ми в печері, у яскині, тут
сиділи між походами двома:
не знаючи про їхній цей маршрут,
про цей тут їхній сексуальний труд,
про ці оргазми-спазми «без ума».

І от тривогу каже ройовий:
«Скабрезні лона взяти на приціл!
Протизаплідний засіб наш такий:
Лайно з пейнтболки — в химородну ціль!»

Щоб менше юних генералів нам
і депутатів юних на віку,
прицілься, стрільче, в зримий стид і страм,
у павзі їх утіх, трах-тара-рам,
своє влучання здалеку смакуй!

Вони в екстазах не відчують, ні,
протизаплідних заходів твоїх.
Лише народ у нові щасні дні
благословить стрілецький твій успіх.

Поменшає в майбутнім — друже, вір! —
мандатоносних юних тих мармиз

і генеральських дуроносних зір
поменшає хоч трохи на позір, —
цих спадкоємних збудників всіх криз.

Ой у місті червона доріжка...

Ой у місті червона доріжка
та й для ВІП-персон!
Не доходять туди наші ніжки,
бо там є «заслон».

А ми тую червону доріжку
пейнтбольнемо!
На ній лайном випишемо «фішку»:
«Ми тут ще — гей! — живемо!»

Як упадуть згустки життєдайні
на доріжку-ВІП,
то прославлять по усій державі
наш нестравний хліб.
А ми хлібом ярої пшениці
рід ведемо,
а ми вічну юшку з чечевиці,
гей-гей, вічно травимо!

Розпочали охоронці ВІПів
свій нещадний тан!
Продукують «Їдло для закріпів»
чайна й ресторан!

А ми теє «Їдло для закріпів»
обминемо,
а ми ту червону ВІП-доріжку,
гей-гей, запейнтболимо!

**Самозаспокійлива пісенька
учасників масованого лайнообстрілу
високого паркану
найелітнішої гімназії Каштановграда**

Елітна школа для елітних бевзів:
чужа там мова і чужинський дух,
а охоронці там такі тверезі —
орлине око і собачий нюх!

Та мусим, братку, ми ризикувати,
вилазити із ночі на каштан:
щоби з каштана браму обстріляти,
щоб рідним духом запахтів паркан.

Щоб казнокрадів плем'я юне, славне,
і рекетирів молодий посів
запам'ятали пахоц страв нестравних,
нестравний хліб вітчизни як пахтів.

Вони ж надалі в Блондоні й Спарижі
науку панування оплатять:
як із народу витискати грижі
під керівне своє «мать-перемать».

Хтось посміється: «Марна, стрільці, справа:
у паразитів пам'яті катма!
Є те, що є: в державі є держава,
якщо в народу месників нема».

Ми дуже сперечатися не станем,
ми — лайностріли, не бойовики.
Нам тільки б ноги винести з каштана,
во здорові поставити свічки.

**Пісенька-зізнання
про лайнообстріл митниці**

Якщо митар збирає в кишеню
і з вітчизни митниця ссе,

лайностріле, до жмені дай жменю:
ми з тобою в одвіті за все!

Що помітили, те й помічаймо,
бо, як казано, мітить Господь,
ми лиш джури його безвідчайні,
наша заповідь: «Шкодi — зашкодь!»

Митар церкву підступно злампичив,
дармовинку у церкву уклав,
запалив реквізовані свічі,
покаянням же не запалав.

Тут не видно Павла, ані Савла,
тут молитви не сталось ніде.
Не господня — Мамони тут слава
мироточить — смердить, аж гуде.

Лайностріле, геть сумнівів решту!
Нашу пісню як доказ несім:
хоч не визволить нас від арешту,
але ясною буде усім.

Танцюймо, хлопці, «Дристонця»!

Танцюймо, хлопці, «Дристонця»,
найголовнішого танця:
на те в державі і мороз —
найголовніший зимній бос.

Танцюймо, тупцю-дрібцю, пук!
Танцюймо танець ніг і рук,
невтомний танець живота —
пара-ру-ра, тра-та-та-та!

«Над лихо, горе і біду
я із пейнтболкою піду
у той танець, хай йому грець,
де хто стрілець, той молодець!»

То не заслуга і не гандж,
що танець — кольору оранж;
то трохи є від гарбуза
й від пива марки «Тринь-буза».

На чатах, братику, не спи,
бо вже повіяло з тропи
непевним духом та чужим:
танця спинити йде режим!

Танцюймо відступ назадгузь,
дрібцюймо в ритмі «не боюсь»;
танцюймо цівками вперед,
танцюймо нишпіркам *во вред!*

Танцюймо, хлопці, «Дристунця»,
най-най-пейнтбольного танця,
найпейнтзнеболювальний ритм:
гуп-гуп! пук-пук! лясь-лясь! рип-рип!

Мерщій хай крешеться весна!

Танцюймо знову «Дристунця»,
непередбачного танця!
Непередбачний цей танець —
судьби початок і вінець.

Руді, кирпаті і рябі,
своїй довірившись судьбі,
ми не належимо собі —
лиш силі Божій, далебі.

Бог мітить шельму і Тільця
за допомогою стрільця,
а для стрільця — відзнака ця:
дрібцює в полі «Дристунця».

Якщо ти справжній лайностріл,
дрібцюй проміждо міст і сіл,
дрібцюй у селах і містах
не за відзнаку, не за страх.

Під каблуками багатьма
скоріш розтопчеться зима!
Від вдару об гузно гузна
мерщій прокинеться весна!

Якщо це й культура «шіт», то з трипільських ще решіт

Й-а хто хоче, той брешіть,
що це й є культура «шіт».
Це не «шіт», а серця міт —
лайнострільний первоцвіт.

Первоцвіт з давнющих літ,
де сидів на глині кіт,
й-а йшло панство — вищий світ —
данцувать тодішній хіт.

Данцували, дріботили,
поки гайту не схотіли;
як схотіли, тра-та-та,
то й згадали про ката.

Кіт натужився в бік гайту —
долетіло аж до сайту,
де тепер персони-ВІП
мерехтять із кліпа в кліп.

Як не «шіт», то й не шітуєм,
бо зі смертю жартуєм,
бо ж назустріч — снайперИ
присмеркової пори.

Бо кайдани і тюрма
світять нам — зникає тьма:
світла стільки звідусіль
ще не бачив лайностріл.

Лайностріле, лайнострель!
Оспіває менестрель
твою долю ще й судьбу
на дочасному горбу.

Маршова прощальносвітня

Заграє дудник на дуду
в день яблуневоцвітний,
коли я в битві упаду,
всім ворогам привітний.

Бо ворог нам дається раз
то Богом, то судьбою,
бо зловорожий чадний сказ
не ситий сам собою.

Я перекреслений упав,
мене немов нема вже,
мені уже вояк УПА
у раї райське каже.

Заграй же, дуднику, заграй,
втоми свої легені,
бриніти не переставай
у грізному натхненні.

Бо я хоч грізним і не був,
але щадив не всяких;
на мене покладуть табу
чиновні зарізяки.

Але хоч як би там було,
нехай ціліє дудка:
заграй нікому не на зло;
у грудях тепла грудка.

І ЗНОВУ В УКРАЇНІ

Повертатися в Україну

«Він часто повертався в Україну,
хоч дуже рідко з неї виїздив», —
це теж епітафійний ексклюзив
про мене б у лиху мою годину.

Коли вітри звідсіль женуть у спину,
бо тут хапузі тать благословив,
навіщо повертатись в Україну,
на дідька горопашити мотив?

Де митар свій свою жере людину,
де свій оратор, як чужі, спесив,
як ляже шлях тудою в Україну?
Як же й не ляже, Господи прости?!

Отож — вертатись: нині і щоденно!
Від йоциків нещасних, звідусюд, —
з футурумів, утопій, мрій нужденних, —
не по її хліб-сіль, не по її лють-люд, —

лиш по її мелодію можливу,
оту, невгадну, мерехтливу ще;
ні, не тужливу — болісно жаливу,
жаждиву, шерхлоусту... юродиву?
Вотще вернувся? Хоч би і вотще!

Про мене у лиху мою годину
зроніть епітафійний ексклюзив:
«Він часто повертався в Україну,
хоч з неї, власне ж, і не виїздив».

5 год. 30 хв.
Прокидаюь з радіо українським

Радіо-радійним буднем
на моїм батрацькім ложі
знов мене дівчата будять:
«Душу й тіло ми положим!..»

Ще й мене, старого, зранку
тлумлять, топчуть в безнадію,
ох, краянки-роксолянки:
«Ще нам, браття молодії!..»

Обнадіявши на долю
в ріднім краї лиш молодших,
браттесестри славлять волю
в гімні з-поміж найкоротших.

В Козакландії шальварній
гімн співають нам дівулі.
А кошерне над кошарним
хмикає і тиче дулі.

Гімн як гімн. Співанка давня.
На сусідські трохи схожа.
Недоладність виконання
навіть встати допоможе.

Але думка душу крає:
чи не в тім же й гріх краянський,
що найкращі помирали
за куплети графоманські?

Тим-то й маєм те, що маєм:
на чолі овець — індика?
А що маєм — не міняєм:
бо майбутність в нас велика?!

Мимочасове

1.

Зелений зошит. Тиха радість поля.
Червоні маки — знаками питань.
На обрії — снага церковних бань.
Вцілілий жайвір — ниткою пароля.

На жайворів була і є війна,
на них, сердег, уся хімічна зброя.
Вони ж, як пісня «При місяці стоя...»:
лунають, і від них висить луна.

Пожовкне зошит, радість перейде,
пощербна радість — сам-собі-чеснота,
і тополина-діва замість гнота
сплахне над куций і холодний день.

Круговороти пам'ятей земних,
утрати, перевитрати і страти.
Про щось червоний мак збиравсь питати...
Про що, падучий, пурпурно не встиг?

2.

Паркани понад люди. І колючка.
Захопницьке приватництво спішить
народ поза парканами лишить,
хоча народ попідпарканний —
злючка.

Хтось на паркані розписавсь... лайном?
Смолою інше — з хрестиком — завзяття:
про те, що люди перед нею — браття
(перед землею яко вічним сном).

Бо, ма'ть, земля — таки ще й досі мати.
Про те попід паркани розказати
уміє кожен другий неборак.
Хоч за парканом вже... приватна Лавра?

божисто сяє, і клене, і тавра
язичникам віщує — не інак

по-християнськи. Бо й Христос... приватний?
Спочатку до банкрутства «довели»,
повторно і натхненно розп'яли,
а потім — хап! — теж приватизували,
зафільмували, в платину кували,
хапужисті, броньовані примати.

3.

На герб села годиться... лобода?
Пшениця теж, але у другу чергу.
Осот? Пирій? Буланій і Гніда?
Годяться! Знов і знову без встида,
як і годиться вічна тінь ковчега.

Що, еру технотронну вже ведуть
сюди з-поза кордонів товстосуми?
Посиплять гербіцидами, притлумлять
і вічні бур'яни, і вічну суть?

І в протигазах підуть трударі
якесь ростити диво для тамтешніх
моторів, технологій навпакешніх.
Кількох достатньо буде трударів.

Для трударів вже нині їдло є —
забиті магазини! — з хімікалій:
смачне! пахуче! не гниє роками!
на всіх хватає, для усіх стає!

Невже були не згірші то года,
коли у хліб місилась лобода?!

4.

Дзвенить болото і торфи горять,
ліс погасили, але ліс куриться,
і обгоріла, зболена лисиця
й собі стає у самогубців ряд.

Хтось мав би заступитися за всіх.
За всіх... перед всіма?
Така рахуба.
Зневажать всі: «Він що, упав із дуба?
Упавши, мабуть то ж і занеміг!»

І все-таки хтось мав би, мав би хто...сь?
допоки б іншим їлось і пилося.

Бо всім — «до лямп» світиво пожеж,
які поза подвір'ям та маєтком.
Бажай і споживай! Є срібна креш,
є лисому блондинки та брюнетки.

Є сонце дня, епохи сонце є,
є боротьба за місечко під сонцем,
її ж то світ у світу й виграє,
аж сам себе при тому програє,
собі у ніздрі випустивши стронцій.

Дзвенить пекельно програне болото,
кулик помер і чапля зникла потай...
А все-таки хтось мав би, мав би (хто...сь?)
бодай у когось випросить кого...сь?

Поет

Василеві Рябому

В перенаселеній пустелі
волає вік і два поет;
біжить з проспекту на проспект
в машинізованій пустелі.

Вопіє в жанрі ритурнелі,
схрестив сонет і тріолет,
летить з фуршету на фуршет,
зростає творчо — дірка в стелі!

В пустелі легше виростати,
волати легше і конати,
і величатися як стій;

тут сам собі такий великий,
такий сипучо багатоликий,
як... дюна, що ховає... змії?

Повзуть сховатись поєлику.

Про куплене безсмертя сюжетик невмирущий

Сатирична поема

Директор Харчоторгу купив собі безсмертя,
в Абхазії далекій у знахаря купив.
Хоч довелось тремтіти, мільйон в портфелях перти,
перетремтів, відмучивсь, вертається щаслив.

Мільйончик довелося від серця відривати,
сімейству «пояснивши», що слідчий — знов педант:
копає та й копає! Щоб рота залатати,
кругленьку треба суму ще й зверху діамант.

Той діамант насправді потрібен був для діла,
в огні його розжарив зцілитель і сказав:
«Іди у кров, у силу, зміцни і дух, і тіло!» —
тоді в вино криваве — ш-шу-шуг-г! — його вкидав.

Вино аж закипіло! Вином почастувались:
на дні шукай — нічого не знайдеш. Чудеса!
Сном кам'яним поснули, добу не прокидались.
Прокинулися — ноги до танцю йдуть. Краса!

І хочеться співати, і прагнеться казиритись,
як тому лошакові — забувши про літа;
лиш не велить Георгій, великий знахур-витель —
велить смиритись: пальця поклавши на вуста.

«Ти, вилупку смердючий! — кричати починає. —
Гадюча твоя шкура, шакаляча душа!
Чи це тебе ще досі земля — тебе! — тримає?!
О людоньки! О небо!» — кричить, не поспіша.

Кричить кричма і лає — а маєш усміхатись,
ні слова не зронивши: так треба — розумій.
Воно ж не зовсім легко (не легко геть, признатись):
без навик у терпіти; не вмієш — а зумій!

Бо казано (Георгій на тім стоїть, мов скеля):
слова виносять силу, мовчання — береже...
Георгій справу знає, словами духопелить:
«О помилко природи! Ти ще живий? Невже?!»

Живий! Живих живіший! Від молодих молодший!
Георгію, шановний, гарненько постарайсь.
Слова виносять силу? Зате приносять гроші...
Кричи, та не повторюєсь, до впаду надривайсь.

Згадай, аякже, неньку... Так, так її, рідненьку.
Згадай окремо чорта. Щоб чорт був — вищий сорт!
А відьмочку одненьку подай сюди, гарненьку.
Не маєш? То на дідька тобі Аерофлот?

Георгій прикидався, не видавав секрету:
мовляв, клієнт серйозний, то здогадайся сам,
що відьмочка — звичайно ж! — частиною рецепту:
«Без неї у безсмертя як вирушати нам?»

...О хвилі кіс дівочих! О слів орлиний клекіт!
О юні біоструми, підзоряна жаго!
Забути неможливо. Згадаєш — стане тепло.
Оце вже достеменно спізнав ти усього.
Були іще напої двох сотень трав абхазьких,
були нічні купання, у келиху зоря...
Були й нові прокльони у виразах не наських.
Було усе, що треба, мільйон пішов не зря.

Признатися по правді, було і неприємне:
коли в струмок заходив, коли росу збивав,
здалося, ніби... око пантрує потаємне...
з куців далеких зирить, ховається між трав.

«Та ж то воно, Безсмертя, — Георгій заспокоїв. —
Чаїлося в природі, а це до тебе йде.
Радій, а не вихляйся, немов чогось накоїв,
бо далі помандрує, дурнішого знайде!»

Із дотепу такого сміялись одностайно,
і сумніви зі сміхом виходили з легень.
І, як належить, тихо, помірно, безпечально
надходив, не барився, настав Безсмертя День.

Д'схід сонця йшли на Гору, зіходили на Гору
до Каменя Пришельців, де мовчазна луна...
Ні задишки, ні втоми, ні лайки, ні докору,
у тілі — дивна легкість, і думка лиш одна:

скоріш, скоріш додому! Роботу — поміняти!
Ні, спершу — секретарку (чи й ще узять одну?)...
Себе на цій роботі ще краще показати,
а стануть висувати — тримать собі ціну...

О, він піде шаблями, енергії не збавить,
о він зійде на гору, де чорт його не гни,
де за життя погруддя собі у бронзі справить,
де кожні іменини — з брильянтом ордени!

«Ти лиш, — казав Георгій і скалив око віще, —
вже там собі як знаєш, то так і проживай,
а віруй у безсмертя отак, як нині віриш;
якби й засумнівався, то — не перевіряй!

Бо вже такі траплялись, що сумнівам давались:
скупинді—лічокрупі, журні жерці утіх!
Пе-ре-ві-рять хапались: труїлися, стрілялись,
і сумнів — не що інше! — зі світу зводив їх...»

...Георгію, спасибі за добру осторогу!
П'є за твоє здоров'я в порожньому купе
ще нині невідомий директор Харчоторгу,
а завтра чи позавтра — відомий і т. п.

...Спасибі, то слашибі, а щось воно не спиться.
Не спиться й не лежитья, а думка — остючок:
от, мов, звичайним рейсом така поважна птиця,
така неоціненна, що й сам собі — мовчок!

Знов думка виринає, знов думку побиває:
а що, якби... диспетчер заснув чи... щур погриз
якись десь там контакти (таке — читав — буває),
і поїзду назустріч вантажний поїзд... Бризь!..

Вагони на вагони — відомо: скоком, боком,
те крахом, інше — прахом, а з-під уламків — хто?
Один такий солідний, таким пружнастим кроком,
спокійний сенсаційно: «Спішу у Харчоторг!..»

Розважився б хоч зараз пригодою такою,
ніж вуха затуляти: хропе чи не хропе?
за цею чи за тою тоненькою стіною?
у цьому чи у тому сусідньому купе?

1979 р., Одеса; 2009 р., Вінниця

Про Тимошеву смерть

Містика

Наснився Тимошеві вночі чорний негр-р-р
(Як Тиміш заснув з цигаркою):

«Давай, — каже, — мінятись будем:

Ти мені — чорні п'яти і долоні свої,

Я тобі — свої білі зуби».

Цілу ніч мізкував Тиміш,

Ви-и-с-с-павсь, на ранок каже:

«Дзуськи!»

Пішов до сусіди, півцеглини позичив:

«Мотре, а зігрій літепло!»

Зуби надраїв, п'яти пошкріб

(не зна, чи й ходити зможе),

Сусіду осьмушку цеглини приніс.

Сусіда: «То став півлітра!»

Випили — Тимошеві закуска не йде:
Мов од вітру, хитаються зуби.
По другій — обидва сидять, як чопи.
Сусідина жінка: «Мотре, вже забирай свого!»
І знов до Тимоша прийшов чорний негр:
«Розпротаку, надумавсь?» — питає.
Тиміш остовпів (хоч і в ліжку лежав):
«Відкіля умієш по-нашому?» —
«Діло житейське, — на те йому негр. —
Недавно ось пута розбили.
Учитись охота — от і навчивсь.
Давай учитись, Тимоше, разом!»
Тиміш ізрадів: «О, аміґо, камрад!
Ця думка й мені не давала спокою.
Учитимем, — каже, — хто на що гаразд.
І... загнув триповерховий.
Негрові вуха зів'яли враз:
«Пощо верещиш, як плантатор?»
Тиміш розгнівився: «То геть забирайся,
Білор-р-ручка і агітатор!»
Аж на цілу ніч розгнівивсь Тиміш,
Ви-и-с-с-спавсь, на ранок каже:
«Мотре, позич рубля... Та якого... стоїш?!
Купи в крамниці словник іншомовних термінів!»
І кріпко він так за науку засів —
Не зрушити механізацією!
Не пішов бригадирові сіять посів,
Занедбав сільмаг-кооперацію.
Іде бригадир: «Чи не розпротаку
Туди твою, к слову мовити!?!» —
«Ти сонця не застуй, паршивий кишкун!» —
Тільки й спромігся Тиміш злихословити.
Ночі ждав, гейби Мотрі літ з двадцять тому,
Знов заснув з цигаркою.
Троє чорних негрів наснились йому:
Прийшли, ножами розмахують:
«Де той аміґо-плантатор?!»
Тиміш відбивався, як міґ: словником,
Мотрю спросоння тусаючи...

Кинув той, що утретє прийшов:
«А поглянь-но, аміґо, на сонце!»
Глянув, а сонце — розпечений таз
І кров... у нього... скапує.
А більше нічого не пам'ятав.
До ранку уже не сердивсь.
Вранці повернулась Мотря лицем до чоловіка...
Лежить... з перерізаним... горлом!

Риторичне

Тюхтії, тюхтійчуки, ох, тюхтіющенки,
щиросердні побажайлики добра,
вам дракон імперський радий дужченько:
вами він живий і не вмира.

Не змагать його — лиш дратуватоньки
здатні ви сяк-так, щоб лиш не спав;
дратувавши — ніжно лоскотатоньки:
Бог чи дідько вміння те вам дав?

От дракон, не спавши, й прокидається,
зуби гострить, вогнедише, змій,
м'язи перепружує — вправляється,
виє люттю кровожерних мрій.

Після вас приходять бузувірченки,
туло марнуковичі грядуть:
«Ми з тобою, драконе, одновірченки!» —
в груди себе б'ють, аж ті гудуть.

Лопотять: «Драконові — драконове!» —
так, мовляв, Писаніє гласить,
і, понеж це істина доконана,
п'ють: «Бог дракона хай хранить!»

Все і всіх йому до пельки вивезуть,
«братньо» об'єднують все під ним,
тюхтіїв, тюхтійчуків, ох, вимерзять,
пустять тюхтіющенків на дим.

Дим солодкий, ніжний, приємнющенький
над зубовне клацання злетить...
Тюхтії, тюхтійчуки, ох, тюхтіющенки,
вірш цей вас нічому не навчить?

Генеральська недодача

А генерал ховався не в Ізраїлі, —
колгоспників нащадок, у селі,
при удові з коровою. Не злі
були там хлібодари, але зрадили.

А генерал накази лиш виконував
(тяжкі погони дітям трударів).
Відколи попрощався під іконами,
з тих пір не душу — тепле місце грів.

А з'ясувалось, місце кров'ю тепліло,
накази все кривавіші, криві.
Зростати хочеш? Будь не розтелепою,
натяки переварюй в голові.

А що з того, що чуєшся собакою,
якщо до зірки зірка на погон,
а між зірок — відзнака за відзнакою
і в перспективі — вищий пенсіон...

А блАга — не благА вість? Якби ж зналося!..
Конвой непевний, мури пробивні...
Та серце заспокоїлось... урвалося?
Душа вловила... глини позивні?

Втікавши від свободи

Втікавши від свободи, забіжиш
куди завгодно, в будь-яку неволю,
у найсолодшу, най-най-най... юдолю,
у найкривішу, най-най-най... крамолю,
в Москву дрімучу, в латаний Париж.

Не раз, не два, утікши, й прогримиш,
улавишся, впиваючися роллю,
чужинським концентратом ситий вволю,
там не відчуєш ні жалю, ні болю,
не поспитаєш: «Утечу — коли ж?»

Там біля Місця Лобного є Храм,
там біля Храму гідне Місце Лобне,
там вежа веж,
там товстосум не лопне,
сумління там співає: «трам-пам-пам!..»
(втікавши й від тамтешньої свободи).

«Я — ви-ти-ран...» (заклучна пісенька фальшивого концерту)

Я — ви-ти-ран: від слова «витирати».
Об мене витирали ви не раз,
і мною ви навчилися витирати
невинну кров, блювотину і грязь.

Мені на груди ви чіпляли бляшки,
щоб я дзвенів, як тронкою баран,
і вашу *пєсню* проспівавши тяжко,
під гусениці ліз і на таран.

В президію мене ви призначали
(бувало, навіть зліва в перший ряд)
і за казенний кошт протезували,
щоб менше «ґаламаґав» невпопад.

Зістаривсь я, а ви все моложаві,
на моїх струнах граєте старих.
Вони ж, старечі струни ці, іржаві:
під ким яка рвонеться, тому й здих.

Я — з гречкосіїв — маму-лярву вашу! —
ви добре це завчили, Боже ж мій! —
тож за крупу гречану і за кашу
віддай я вам і глузд, і голос свій.

Довіддавався! Гірко ж мені, гірко:
ще одну кашу, *празник* ще один
пре Святоман Тігіп — гіп! — гіп! — гіп! — гіпко —
відомий політичний колядин.

А не віддам! Нарешті плюну в кашу,
аж бризне маргарином котелок:
я — з гречкосіїв — мамцю-лярву вашу,
що її в гречці запилив Порок!

На груди грудку кинете, щоб влежав,
щоб не воскрес, поставши — не повстав.
Я ж — ви-ти-ран, повстану, бо належить:
вас витирати час мені настав!

Утечі від покликання

Артур Рембо, втікавши від покликання,
пекельну сушу п'яним кораблем
туди-сюди верставши день за днем,
не розминувся з пузами та пиками.

Вік не-поетів! Капітали смикані
з Артюра бізнесово хихотять:
служи! торгуй, такенну твою мати!
То й ствердишся між пузами та пиками.

Торгуй, чим маєш. Або чим дадуть —
хоч зброєю, хоч щезними рабами.
Пустеля? Крізь пустелю верть та круть!
Розбійники? Зіткни дурних лобами!

Покликання ж позраджене... болить?
Рядком пекучим покрізь сон штрикає
і в лихоманку цілить, і зникає,
тлін проганяє, але... духа тлить?

Не вискочиш ні з себе, ні з таланту,
себе й талант, як робу, доноси —
зноси, порви, розчімхай, бо часи

грядуть ще буржуазніші, як пси,
такі обуржуазнять і Оранту.

Якщо ж колись якийсь Білохатнюк
у тих часах тобою надихнеться
і завіршує серцем із-під серця,
зрадїй собі у вічності спонук.

Та й посумуй, зрадівши. Бо втікати
він стане від покликання мерщій:
від вірша, gepedanz'у й диригату
в бік долара, в Америку пузату,
в роботу чорну, кляту, а завзяту,
від білохат, від перших своїх мрій.

А чи втече? Ото й живи, Артюре,
аби узнати, бачити аби.
Вік двадцять перший, снурре-басальмуре,
Сніп-снап грядуть... штамповані лоби?

Ніч народження спічрайтера

Невже й ця ніч була ніччю народження
майбутнього спічрайтера?
Справді, пси вили ще краще, ніж позавчора.
Куди там — «як на вмируще»!
Зачаровувально вили:
баси булькатих бультер'ерів, баритони
вівчарок змішаної тут крові
(мама — з родоводу вівчарок сталінських,
тато — з потомних вівчарок гітлерівських),
тенори гончих,
сопрано безпородних сучок, ой,
а меццо-сопрано не зовсім чистих болонки, — всі
з'єдналися у такому переливчастому багатоголоссі,
так потрясли серця і наздоганяли душі,
глушачи звичний котячий марафон наглих зачать,
що хто б його тутай і сумнівався:
так воно й є,
не так таки й бути не могло.

Вранці колишній парторг трьох колишніх партій
стара Щуренчиха всім розказувала,
що цілу ніч влжати не могла:
хоч, каже, бери та й сама бюлетеня намалюй
та й біжи хоч куди, але кинь, —
такий позив в собі відчувала...
От тобі й собача околиця!
Нема мови, великого спічрайтера
дарував світові край!

До свинопаса, людство?

В сузір'ї Волопаса свинопас
вчитував зірок значущі крени,
їх покладавши на свинячі трени:
«Куди там Нострадамусу до нас?»
Куди ж і Глобі! Глоба — глобаліст
І, мов, мамону все ж не зневажає?
Гордону вчасно дещо сповіщає,
не знати, чий, а видимий лоббіст.
До свинопаса, людство! Але де,
де він сьогодні, бидло?! Потайвечір
куди забрів? Кудюю там бреде,
до україн яких з яких німеччин?
По грип свинячий, гевало, подавсь
чи, навпаки, від грипу чимчикує?
Чи, може... Глобі там за гріш продавсь
і тайно консультує Глобу всує?
Без свинопаса, людство, нам — ніяк,
знайдем останки — тут же з них клонуймо
і в руки батого питальний знак
йому вручим, всучімо, подаруймо.
А свиноферми прогресивні — геть
(в околицях принаймні): щоб не бачив —
на зорі витріщався, людства кметь,
з свиньми лягав, вставав, їв і свинячив.

Випасання уяви

Уяву де не випасай,
вона тікає в шкоду:
за межі, за рови, за край,
зневаживши погоду.
І там, за межами, жере,
аж присідає, злидня,
у ній гурчить, із неї пре —
жере підряд, безвстидня.
Не завертай, не підступись,
щоб не спочить на гострих;
спинися, ззаду придивись
до неї: шкура й кості!
Не поправляється — та й квит,
тікає та й тікає.
Бредеш за нею, сумовит,
невдячність серце крає.
Зима? Всесвітня? З'їли корм?
З руки годуєш серцем?
Тікає! Поза терикон,
з-попід снігів пасеться.
Бруньками мерзлими, як дріт,
торішнім снігом сита,
і це — хай бачить світ — не міт,
а гін антикорита.
Всесвітня... провесінь? Весна?
Уява дибуляє
за межі знов, не знає сна,
на втому не зважає.
Їй не страшний твій малахай —
страшні угіддя модні.
Уяву де не випасай —
вона пасеться в шкоді.

Пастух сновидінь

Пастух сновидінь невідвладних,
погонич непізнаних снів,
підпасич охриплих, надсадних,

нечуваних тут голосів,
зі снів повертаєшся кволо,
до тям бредеш сам не свій,
під ноги летить покотьоло,
з-під ніг вислизає сувій.
Знетяма хапає за фалди,
волочиш підбите крило.
Невже ні від кого тікав ти?
Невже все було-не-було?
Та тяма усе ж підхопила:
на грані, уже ж на краю, —
за крила, відслинені крила,
за руку непевну твою.
День шасне, як щезник убогий,
прийде незагаданий сон,
розверзнуться інші чертоги,
змарнується інший резон...
Чертог потопає, даремний,
імла океани імлить,
веслуєш із чрева триреми,
летюча галера летить.
Летюча галера! Над штормом —
прихисток, і кодло, і спів...
Колись ти не вернешся — скоро? —
із цих — незаслужених? — снів.

Від віршів не втекти

У хаті глиняній, глинобитній,
поза зоною мобільного зв'язку
й «Інтергніту»,
вірші нападають, як давні злидні,
і пишуться, пишуться, пишуться:
то як писанки великодні,
то як карикатури на парті шкільній,
нефарбованій.
Чи тому, що писанки в ній вже не пишуться?
Чи тому, що останні шкільні парти з димом пішли,
а школа розсунулась?

Хата глиняна, сигналонепроникна,
дощами теж вагається: розсунутись? хрящем упасти?
рудою кляксою розклякситись,
зелен-будяк та ліки-кропиву
на руїну свою прикликаючи?
Від наглих думок про такий суїцид
хату рятує сонце: у хмарах, крізь хмари, з-поза хмар,
а ще краще головешкою жаркою шкварчливою
у глибині трипільського неба-печі.
Гм, якого б це дідька — трипільського?
А однак... однаково. Достатньо того,
що під сонця променями хата назад ізсихається,
так, наче-немовби вона знову хата-ковчег —
ковчег сновидінь і наївних, наївняцьких мрій.
То й хай їй добро!
На дідька ж тільки ці вірші:
все пишуться, пишуться, пишуться:
то як великодні писанки,
то як карикатури або записки на останній парті,
а може, що й як птиці-лебеді
пальчиком на кучугурі весняного піску
під глиняною ж хатою...
Що ж — і нехай би.
Але чом, чом їх, написаних,
з хати ані винести, ані вивезти:
об одвірки розсипаються,
на порозі ізвітряються, —
многосвітові не довіряються? Га?

Може, варто зізнатися хоч би самому собі?

Ні до чого мені це моє коструbate мистецтво,
і йому ні до чого я, скорбний двогорбий митець.
Це мистецтво — простацтво, це в калюжу занурене серце,
ця склубочена хіть, цей терпець про щоденний ломець.
Це дітвацтво в літах, ці бідацькі невитравні ретро,
від яких почорнів і печалиться Багдасар'ян,
цей глевкий паліндром, цих коротких поем кілометри,
цей синекдохи знак, цей алюзій нестравний бур'ян.

З ним, мистецтвом таким, зайвий-зайвий, смішний,
непомітний:

зліва репає реп, справа тисне формата формат,
і наскрізний матюк — вже, вважай, світовий, кругосвітній,
наче сонце зійшов понад еру *по імені мат*.

Час зізнатись собі, що держаш в собі і для себе,
хоч про всіх і про вся намагався сказати — бурчиш.

Зліва тупає піп, справа муфтії піддакує ребе;
ти про благу їм вість, і вони тобі, звісно, про чинш.

Час зізнатись собі!.. Але як собі, як собі, щоби
у мовчанні знайти, в неписання високо зійти:
щоб позбути в собі біль емпатій — к чортам, до хороби! —
щоб лишились внизу матюгальники, модники, сноби,
щоб у світі крізь світ засвітилися тихо світи?

Атлантидно

Вікторові Савченку

Був голос мені
уві сні:
«Атлантидо!»
Оглянувся я —
ні людей, ні землі.
І стало так дивно,
так наскрізно видно,
що вбачив... ескадри
на дні мозолів.

Це я Атлантида?
Це дні потопельні?
Це все забираю
з-під неба на дно?
Крізь мене... мортири гримлять
чи... бетельні?
В майбутньому
блискає... давнє давно?

Це ніч горобина?
Страсна це година?
Для чого? Для кого?

За віщо? Кому?
Я ж був уже садом
квітучим і димним,
я плодом гірким
вже котився в пітьму...

І голос мені наказав:
«Прокидайся!
Прокинься й рости,
хоч би хвилі які;
ростивши — рости,
Атлантидою дляйся!..
Людиною? Можеш. Про очі людські».

...Прокинувся. Дляюся. Звична рахуба.
Тримаю. Несу. І, ростивши... расту?
По-людськи немов себе цуплю за чуба.
Скелясто немов зупиняю версту.

І так мені, так мені, так атлантидно,
дарма, що комусь мене зовсім не видно,
а хтось мене... Полтвою зверхньо зове?
Нехай собі. Хай йому буде не встидно,
що й цим... не бере він мене за живе?

О невідомосте свідома!

Валентині Соболю

Поет у невідомості своїй
такий спокійний, як шахтар у лаві:
«Бабахне? лусне?» — думати не смій!
«Чи відкопають?» — викинь мислі млаві!
Таке затишшя тут, на глибині,
у цих глибинах, цих пластах сліпучих,
при світлі ока й серця кругойдучім,
у неприступній іншим однині.
Вона ж свідома, невідомість ця?
Давно переконав себе: свідома!
І знову замість крапки в тебе кома,
і знову кров відхлине від лица.

Окличний знак питальним гнеться гаком,
попідреберним гаком, чуєш сам.
Раз вір, а раз не вір багатокрапкам,
двокрапці вір, як Спасовим очам.
Висоти не дістануться глибинам?
То й біс із ними, сідалами, — біс!
Мільйоннолітня поцілує глина,
потягне у майбутності заміс.

Сенсар

«Здай буквар — візьми сенсар!» —
так нема ще в школі.
Тим-то неба-сонця дар —
сенси світло, значень жар
йде не в душі кволі.
Ще до розуму хіба
дедвє-ледь доходить.
От і тлумить раб раба,
величає раб раба,
на престоли зводить.
Мислять кендюхом раби,
гарбають і тлумлять —
вічні первенці доби,
свиняче відлуння.
Хоч сенсар зачався тут,
між Дніпром та Бугом,
наспроти зайшлих скрут
ходячи за плугом.
І ліпивсь до сенсу сєнс,
прикипав у горні,
обіймав глибінь небес,
прогортав їх, горні.
Де була лиш «тяга», там
бралася «звитяга»,
повно повнилась буттям
чинних вчинків спрага.
То й вчинявся чесний хліб,
спечно в печі пікся,
і скидав ярмо дуліб,
обрин пріч волікся.

Згодом вдарило письмо
у найглибші сенси
і нашестя чуждих мов
(мови-псевдосестри).
Але сенси ще... живі?
Сущі та здорові:
як гніздечко у траві,
як... зерно в полові?
Захисти! Вій-перевій!
Потрудися гарно,
то й не будеш сам не свій —
день мине... сенсарно!
І сенсарно нічка дня
змінить-приголубить
й теж мине не навмання,
не у пошлість-клубі.
День до дня, до нічки ніч, —
хлюпостання в сенсах.
Обрина нащадок пріч
вітром віднесеться.
Що? Полова? Серця жар
з неї робить ватру.
Змінить букваря сенсар?
У чиєму «завтра»?

Міс гуртожитку номер тринадцять

Міс гуртожитку номер тринадцять,
твої очі із ночі ятряться,
твої дітки у баби в селі,
а про тебе тут вимисли злі,
Міс гуртожитку номер тринадцять.

Конкурентки твої не змирились,
перебріхувати заходились:
від зорі до зорі
всю роботу журі
перебріхують, як показились.

Віце-міс навіть, перша і друга,
добрехались, брехня недолуга:

мов, лиш пан комендант
був твоєї ґарант
перемоги — «за певні заслуги»;

так, мов їхні «заслуги» є менші
перед цим «командант-юберменшем»,
мов, не важать в тій грі
інші члени журі —
від профспілки, жильців і помешкань.

Ти сльозу проковтни — і до праці,
міс гуртожитку номер тринадцять:
коменданту є факс, — в нім умови й девіз, —
буде супер-фінал для усіх-усіх міс
всіх гуртожитків номер тринадцять.

Перемоги ж тобі... не злякаться?

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ:
«...А ДУМОФОРМИ, ЯК ВІДОМО, НЕ ЗНИКАЮТЬ»
(Лист письменника-фантаста Віктора САВЧЕНКА
до поета Михайла СТРЕЛЬБИЦЬКОГО)

Шановний пане Михайле!

Українські (та й не тільки) поети, за невеликим винятком, прошують протоптаною дорогою. А щоб бодай чимось відрізнятись у своєму творчому поступі, вони, образно мовлячи, хто просто йде, хто — підтюпцем, хто біжить, хто пристрибує. Але мало хто збочує з традиційного плану буття, ім'я якому матеріалізм. Межі, за які заборонено переходити, встановили діти князя світу цього, що їх було десантовано з астрального плану землі в десятиліття, наближені до 1881 року. Це вони проголосили, що ніякого потойбіччя, а відтак Бога, немає. Тих, хто цього правила не дотримувався, знищували. Це й наклало відбиток на всю радянську літературу і зробило її пласкою, яким пласким було й царство тіней, що проіснувало 73 роки і 7 місяців. А тим часом світ об'ємний, багатоплановий. Варто хоча б на мить зазирнути за паркан матеріального, як опиняєшся у вимірі, де відкриваються необмежені можливості фантазувати, синтезувати незнані досі сполуки слів і думок. Мабуть, це можна назвати авангардом і це розгледіла у Вашій творчості, пане Михайле, у творчості І. Іова та й інших Валентина Соболев. Я теж, почавши знайомство з Вашим доробком, завважив у ньому не протоптану багатьма дорогою, а власну стежку — потяг до незвичайного як в ідеї, сугестії твору, так і в його формі.

Наскрізною ідеєю всього Вашого доробку є боротьба за визволення українця з духовного рабства, у якому він існує, немовби в густому тумані; а в ньому — тумані — неможливо розрізнити де добро, де зло, розпізнати хто брат, а хто запеклий ворог. На мою думку, Ви обрали єдино правильний спосіб нейтралізації того туману, відтворивши образ героя — художника Коновалюка — людини, котра усвідомила себе елементарною часточкою — клітиною великого організму, ім'я якому український етнос. У Вашій творчості і великі, й малі форми підпорядковані саме цій ідеї. От і в новому циклі «Галерея. Сонети-силуети» Ви змальовуєте десятки персонажів подібного плану: подвижників слова, трудяг на полі справедливості художньої творчості, людей, які добровільно прирекли себе на злидні і страждання в ім'я свободи Людини.

Те, що для представників більшості націй є прописною істиною, українцеві доводиться втокмачувати в голову навіть на сімнадцятому році незалежності — про те, що свідомість Великої Людини (етносу) залежить від свідомості елементарних її складових. Як і життя «складників» залежить від розуму Великої Людини. У своїй творчості Ви, здається, зазирали за паркан матеріального світу, бо називаєте цю невидиму сутність «матір'ю». Я називаю її «Великою Жінкою». Скільки етносів, стільки й великих жінок. Сталося так, що нашу Матір колись підступом і хитрістю заманили в гурт, а потім мало не забили до смерті інші великі жінки. Якщо людині, котра зазнала важких травм, доводиться одужувати місяцями, а то й роками, то Великій Жінці на це потрібні століття. І вимагати від неї те, що часом вимагають поети, це — дорікати німціному. Нам самим її треба доглядати, кріпити, просвітлювати кожну клітину її хворого тіла, бо кожен з нас — це Велика Жінка в мініатюрі. Я — щодо Ваших слів «Україно — мамо сурогатна...»

Ви цікавилися, що таке егрегор. Велика Матір і є егрегор; це те, що об'єднує окремі сутності в етнос. Боюся вживати слово «нація», бо йому тепер надають іншого смислу. Релігія, ідеологія, всіляке вчення — також егрегори. Але чи не найстійкіший з них — інформаційне поле етносу, бо він тримається не тільки на спільній ідеології, а й на генетиці, мові, провідних постатях; все це зрештою синтезується в національну ідею. На жаль, у нас цього — останнього — поки ще немає.

Не переживайте, що наші книжки виходять малими тиражами. Головне те, що ми їх надумали. А думоформи, як відомо, не зникають. Вони збагачують пам'ять, розум Великої Жінки, додають їй сили і здоров'я; вони ж доходять до свідомості її елементарних часточок — людей. Вся Ваша творчість, навіть у російськомовному збірнику «Месячникъ Россіи» та пародійній щодо суржику книжечці «Йоцемидаесся», направлена на повернення «відбитої» пам'яті, а відтак на відновлення пам'яті недужої ще Великої Матері.

Це — щодо ідеї і підтексту творчості. Якщо ж казати про форму, то тут до слів В. Соболя можна додати, що Ви — еквилібрист слова. Такої вільної маніпуляції (у хорошому розумінні) мені ще не доводилося зустрічати. А в мене — досвід упорядкування й видання «Антології поезії Придніпров'я» — п'ятдесят імен (1999 р., 440 стор.). Я — до того, що маю уявлення, що таке легкість (не легковажність) у поводженні зі словом. Ви його — слово — часом

мнете, а часом рвете, але воно живе, несе ту чи іншу емоційну барву. А головне — поглиблює смисл і сугестію твору.

Можна було б окремо поговорити про Ваші поезії в журналі «Вінницький край», але всі вони вписуються у вищесказане.

Щодо рядків: «...а щось чекає другого Пришестя, // Бо на іконах вогневіють жести...» (вірш «Апостолів назвав...» // журн. «Вінницький край», 2007, №2), то тут радив би прочитати деякі розділи з моєї книги «І бачив я звірину...», яка у Вас є. Друге Пришестя вже почалося. Перший етап його — очищення свідомості людини й суспільства. Прикладом такого очищення для людства буде Україна. Вона вже стає ним.

Хотів би згадати про рівень журналу «Вінницький край». Він високий — принаймні це — ювілейне — число, яке Ви мені надіслали. Високий у доборі художнього слова — поетичного й прозового, в художньому оформленні, у виставках художника І. Коваля та фотографа О. Гордієвича.

Те, що я тут написав, не схоже ні на рецензію, ні на відгук. Воно скоріше нагадує роздуми, що виникли після знайомства з Вашою творчістю. Якщо маєте де надрукувати — надрукуйте. Якщо ж матеріал у жодні часописні ворота не впишеться, — ну, що ж... Він стане складовою все того ж інформаційного поля, про яке я згадував.

Хай щастить!

Ваш — Віктор Савченко

**21 листопада 2007 р., м. Дніпропетровськ
Журнал «Вінницький край», 2007, №4, с. 194–196.**

ЗМІСТ

<i>У школі перепитувань</i>	3
ПІД ЗНАКОМ ПИТАЛЬНОГО ЗНАКА.....	5
1. Чомучки — остючки.....	5
Intermezzo на початку	5
Ars poetika.....	5
Ньютонада.....	6
До фіалки вечірньої.....	8
Ніхто не хоче нікого чути	8
Сільський подільський пейзаж з айсбергами	9
Пейзаж просвітянський.....	10
Своя ніша	10
Сонет нобеліантський.....	11
Трипільське абракадабріо	12
Перепитування про Сізіфа	12
Перепитування в Одесі на вулиці Ільфа та Петрова	14
Перепитування в Майдані-Вербецькому.....	14
Чи Україні ти абориген?.....	15
У бризках шампанського.....	15
Вірить-не-вірить.....	16
Криптонім.....	17
Перепитування з Шевченком про дівча пивоносне	18
Тарас Шевченко.	18
Перепитування перед пам'ятником Лесі Українки у Звягелі.....	18
І навіщо мощі Вані? (Що тут вдієш — паліндром).....	19
2. Перепитувальний синдром	21
Перепитування про грибну пору людства	21
Перепитування про божественну любов.....	22
Перепитування про свідків Єгови	23
Перепитування хмільненького вітра в полі, до вітру вийшовши.....	24
Перепитування у солодкого голосу про якість: чом вона все вища за ціну?	25
Перепитування про цю найкращу із планет.....	27
А хан Батий — великий українець?	28

Проект «Абракадабріссімо»; триптих	28
Це йдуть часи калаґатії?	29
Перепитування про вигнання торгашів з храму	31
Перепитування про протимолитовну оборону, або Все на наші голови	32
3. Вітражі для храму Питальних Знаків	34
1. Погоня	34
2. Осоння (кольоретка 1954)	34
3. Біла ніч. Клопи — не блощиці (кольоретка 1968)	35
4. Дирижабль	36
5. Стельмахові вітряки	37
6. Ільєнкова молитва за гетьмана Мазепу	38
7. Гріхослав'я	39
8. Псалом	39
9. Бог, з'явлений Федору Коновалюкові	40
10. Під наркотиком неробства	41
11. Посмішка саламандри	41
12. Ніч пристрасна (на мотив однойменної картини Катерини Дідик)	43
13. На все лягає сніг	44
14. Осьмимучень запитальний	45
 СОНЕТОВОЗДВИЖЕННЯ	 47
Апологія сонета. Тетраптих	47
Бушанські сонети	49
Сонети-силуети. Велика галерея	54
1. Експозиція одеська	54
Володимир Іванович	54
Микола Павлюк	55
Григорій В'язовський (1)	55
Григорій В'язовський (2)	56
Василь Фащенко (1)	56
Василь Фащенко (2)	57
Марія Фащенко	57
Степан Бевзенко	58
Борис Дерев'янку	59
Іван Григурко	59
Євген Прісовський	60

Ізмаїл Гордон (1)	60
Ізмаїл Гордон (2)	61
Ізмаїл Гордон (3)	61
Олександр Бондар	62
Кость Данилко	62
Панас Данилко	63
Степан Ковганюк (1)	63
Степан Ковганюк (2)	64
Степан Ковганюк (3)	65
Іван Рядченко	65
Нінель Рядченко	66
Мурат Базоев	66
Борис Нечерда	67
Тарас Федюк	67
Ігор Неверов	68
Михайло Овчаренко	69
Григорій Зленко	69
Анатолій Глушак (1)	70
Анатолій Глушак (2)	70
Микола Суховецький (1)	71
Микола Суховецький (2)	71
Марія Шишкова-Суховецька	72
Валерій Трохліб	73
Тарас Максим'юк	73
Володимир Гаранін	74
Кіра Муратова	74
2. Експозиція подільська	75
Михайло Стельмах	75
Іван Хмара	75
Василь Стус	76
Василь Земляк	76
Євген Гуцало	77
Юхим Копит	77
Володимир Забаштанський	78
Володимир Прилипко	79
Сергій Кокряцький	79
Віктор Шпаковський	80
Віктор Нарушевич	80
Анатолій Сметанюк	81
Михайло Гуменицький	81

Іван Іов	82
Петро Головатюк (1)	82
Петро Головатюк (2)	83
Болеслав Буяльський	83
Василь Яропуд	84
Володимир Вовкодав	84
Тамара Буяльська	85
Анатолій Бортняк	85
Леонід Пастушенко	86
Сонет-посвята (Б.І. Мокіну на 3. 01. 2008)	86
Степан Лісовий	87
Віталій Кононов	87
Анатолій Кашпіровський	88
Валентина Серветник	89
Олена Яворська	89
Микола Холодний	90
Василь Берко (1)	90
Василь Берко (2)	91
Василь Берко (3)	91
Петро Слотюк (1)	92
Петро Слотюк (2)	92
Микола Прощерук	93
Петро Сорока (1)	93
Петро Сорока (2)	94
Наталка Ткаченко	94
Федір Панчук	95
Микола Гунько	95
Борис Нетупський	96
Ніна Гнатюк	96
Юрій Цеков	97
Володимир Титаренко (1)	97
Володимир Титаренко (2)	98
Григор Мовчанюк	98
Віктор Святелик	99
Анатолій Завальнюк	99
Віталій Газінський	100
Георгій Курков	100
Вікторія Петрушенко	101
Анатолій Секретарьов (1)	101
Анатолій Секретарьов (2)	102

Анатолій Бурдейний	102
Алла Ліпська	103
Костянтин Завальнюк.....	103
Галина Кравчук.....	104
Оксана Кравчук.....	104
Олександр Дмитрук	105
Володимир Козюк	105
Оксана Залюбівська.....	106
Анатолій Власюк	106
Дмитро Власійчук	107
Федір Сохацький.....	107
Володимир Дереч	108
Георгій Багдасар'ян (1).....	108
Георгій Багдасар'ян (2)	109
Георгій Багдасар'ян (3)	109
Георгій Багдасар'ян (4)	110
Георгій Багдасар'ян (5)	110
Георгій Багдасар'ян (6)	111
Георгій Багдасар'ян (7)	111
Георгій Багдасар'ян (8)	112
Георгій Багдасар'ян (9)	112
Георгій Багдасар'ян (10)	113
Володимир Борисов	113
Степан Олексієнко	114
Оксана Барбак	114
Дмитро Штофель (1)	115
Дмитро Штофель (2).....	115
Сергій Білохатнюк	116
Володимир Свідзінський.....	116
Петро Перебийніс (1)	117
Петро Перебийніс (2).....	117
Петро Перебийніс (3).....	118
Петро Перебийніс (4).....	118
Василь Кобець (1)	119
Василь Кобець (2).....	119
Михайло Каменюк.....	120
Петро Гордійчук	120
Володимир Красієнко	121
Анна Слободянюк.....	121
Григорій Усач (1).....	122

Григорій Усач (2)	122
Микола Луків.....	123
Юрій Поп.....	123
Юрій Кізімов.....	124
Олександр Вересюк.....	124
Олег Буран.....	125
Леонід Філонов (1)	125
Леонід Філонов (2).....	126
Леонід Філонов (3).....	126
Леонід Філонов (4).....	127
Леонід Філонов (5).....	127
Леонід Філонов (6).....	128
Леонід Філонов (7).....	128
Леонід Філонов (8).....	129
Леонід Філонов (9).....	129
3. Експозиція міжрегіональна.....	130
Олесь Гончар (1).....	130
Олесь Гончар (2)	130
Олесь Гончар (3)	131
Микола Жулинський.....	131
Іван Дзюба	132
Євген Сверстюк	132
Орест Сливинський (1).....	133
Орест Сливинський (2)	133
Євген Дудар.....	134
Валентина Соболь	134
Григорій Клочек	135
Ігор Клочек (1).....	135
Ігор Клочек (2)	136
Леонід Куценко (1).....	136
Леонід Куценко (2)	137
Григорій Гусейнов.....	137
Яр Славутич	138
Мирослав Скорик (1).....	138
Мирослав Скорик (2).....	139
Михайло Наенко.....	139
Анатолій Макаров	140
Андрій Яремчук.....	141
Тарас Салига (1).....	141
Тарас Салига (2)	142

Петро Шкраб'юк.....	142
Михайло Поплавський (1).....	143
Михайло Поплавський (2)	143
Валерій Лобановський.....	144
Віктор Каневський	144
Василь Турянчик (1)	145
Василь Турянчик (2)	145
Василь Турянчик (3)	146
Анатолій Бишовець (1)	146
Анатолій Бишовець (2).....	147
Анатолій Бишовець (3).....	147
Віктор Кашей	148
Олександр Заваров.....	148
Володимир Безсонов.....	149
АНФАСИ ПРОФІЛІВ (З епіграмного запасника).....	150
Борис Олійник (1).....	150
Дмитро Павличко (1).....	150
Дмитро Павличко (2).....	150
До Павличкового Бога запитання наше строге	150
Іван Драч і Микола Жулинський	151
Запит шанувальників Івана Драча газеті «Сьогодні».....	151
Борис Олійник (2).....	151
Борис Олійник і Микола Луків	151
Дмитро Павличко (3)	151
Михайло Тарнавський і колективний портрет ню-йоркської школи поетів у космічному екстер'єрі.....	152
Богдан Сушинський в уніформі.....	152
Богдан Сушинський та його джура наставник Олег Дрямін	152
Іван Драч і матюк	152
Євген Баран.....	153
Процюк Степан процюкав без доган... ..	153
Григор Мовчанюк при 1900-сторінковому двотомнику його поезій «Сяйво», «Вознесіння»	153
Бульба як булька, альбо Рятунок Ступкам від голоду... ..	154
Табачникізм: інстинкт злиття понад інстинкт життя?....	154
Володимир Пилипович Моренець-паліндромний	154

Бузиніада	155
А в Києві — Бузина	155
Далеко Лободі до Бузини	155
Найвищий голос — в Бузини	155
Вискочив, але не як Пилип із конопель!	155
Бузина проти Українки	156
І все ж Бузина — не Табачник	156
Бузиніада це Бузині — ада?	156
На книжку «Тайная история Украины»	156
Бузина Олесь і Табачник Ян в телепрограмі останнього «Честь имею!»	157
Олесіку, лукавого сахнися!	157
ЛЕТИЧІВСЬКІ КРАКОВ'ЯКИ (Так воно бувало)	158
Я не вмію краков'яка...	158
Під Лятичовом, під муром...	158
В Лятичові на ярмарку продавав циган цигарку	159
Як з Кийова до Кракова мчали пані гонорова	160
Хто в житті не краков'ячив, той для Бога менше значив	161
Роби, Маню, тут не бал — початковий капітал!	162
Чуки-гопки, ой-ля-ля, аж до Лисого Кремля!	163
Лятичівські краков'яки, то несхожі, то однакі...	164
БАЙКИ ВІННИЦЬКІ (Так воно є)	166
Медвежа любов, а Бджолина невдячність	166
Котяча любов, а Коров'яча вдячність	167
Індик головою у Баранів	168
Рогатий та безрогий	169
Щуриха і Кріт	170
Солодкі слова	171
Манія талановитості	171
Манія величі	172
Гріх заздрості	173
Рогатий, а не чорт	174
Вовк та Ягня — партнери стратегічні	175
Довірливий їжак	175

Заєць з дозиметром	177
Горобчик-патріот	178
Одне відкриття сенсу буття	179
За що?	180
Вдова плюс Вдівець.....	181
Царська любов.....	181
Екологічна байка.....	182
Сом, вусатий понад усіх.....	183
За братню Гадюку!.....	184
Краватка.....	185
Котяча поезія	186
Байка про Байкаря.....	187
Бібліотечна байка	188
Сладострастя лояльності.....	188
Сірко, відзначений Кліщем	190
Упирева слава.....	190
Зіркове порозуміння	191
Мавпа у печері на колесах.....	192
Дятел і Кажан.....	193
Терапевтичний трамвай.....	194
Комар і Муха	195
Чесний Кріт.....	196
«Чесні новини», або Лисичка, сама собі обслуга юридична	197
Шлях на Київ, або Вервечка стравна	198
День народження Мавпусі за участю радіо «Мавропа-флюс»	199
Олігарх та Алігатор, або Мільйон крокодилячих сил.....	200
Песиголовці і Козак.....	201
Шоу-бізнес — зоо-бізнес, або	202
Жертва піар-акту.....	202
Перевищення необхідної оборони.....	204
П'ємонтне дупло	204
Не печерні сні печерські ще й астральні — честь по честі!	205
Нескромна байка про Командний Палець	207
Всепереможне Право Зуба, або Все вирішують гризуни.....	208
Ку-ку!.....	209
Заяче представництво	210

Шакаляча місія.....	210
Узгодження минулого.....	212
Ховрах банкірствує	214
ЙОЦЕМИДАЄСІЯ РОЗБУДОВУЄТЬСЯ.....	216
Частина перша.	
Короткий історичний курс. Вибрані нариси.....	216
Йоцемидаєси	216
Липові люди.....	220
Бараболянні люди.....	221
Тютюнові люди.....	224
Зельц-зонг'	224
Зельцманові люди.....	225
Зельц жениться на бараболі!.....	227
Зельц-зонг-2	227
Співанки-спотиканки.....	227
Йоцемидаєська пасторалія.....	229
Шо робиця!	230
Свобода совісті.....	231
Коров'яча історія.....	232
Урок «Наш прапор»	233
Урок «Недоторканність як імунітет».....	235
Думати не будемо!.....	239
Без коней троянських у Трої не можуть троянські герої	239
Зо-всіх-боків-на-всі-боки-всім-затула. Назавжди?	240
Йоцемидаєська колискова	241
Йоцик і Дивенята-споглядник	242
Неймовірна бувальщина	242
Йоцемидаєське дітонародження на новім витку розвитку	245
Баль капшуків, альбо Йоцемидаєсія телеглядацька.....	246
Йоцемидаєська телеглядацька шоубізнесолюбна.....	246
Держава державних службовців	247
У Йоцемидаєсії День Йоцемидаєсії. Фрагменти етерної поеми радіорепортажів.....	249
Частина друга. Йоцемидаєсія розбудовувана.	
Вибрані репортажі.....	255

Повертатися в Йоцемидаєсію?	255
Пісні і марші йоцемидаєських яблуновоцвітних бригад	257
Пісенька йоцемидаєських радикалів, ними ж і забракована	257
Похідна пісня яблуновоцвітних юнбригадівців	258
Пісенька-зізнання яблуновоцвітних стрільців лайнострільних— нащадків Першого Лучника	259
Пісня-балада про найдорожче влучання у найкоштовніше	260
Пояснювальна-похідна йоцемидаєських гранатометників	261
Пейнтбольна сатаноборча	262
Покаянна пісенька двох невдатних виконавців акції «Їхня Примадонна нам, ми — їхній Примадонні»	262
Пісенька поблажлива жаліслива уважлива	263
Пояснювальна пісенька пейнтбольних суперснайперів лайнострільних	264
Омеги ми, омеги...	265
Пісенька радіодинаміка, відрізаного за несплату абонплати	265
Пейнтбольні Робін Гуди, не цільмося в хруща!	266
Пісенька розбитого радіодинаміка	266
Пісенька, записана на звороті бланка запрошення «Всі на вибори!»	267
Пісенька на привалі в віртуаллі	269
Маленький Йоцемидаєсик	269
Маленький Йоцик, син чоти	270
Як є в чоті дівочий рій...	271
Запала в серце ройова...	271
Пісенька про авто моделі «Мерці — десь — бемц!» і стрілецьке влучання у його бокове люстерко	272
Про зірку чергову негадану: не з неба, але — на погони	273
Протизаплідна стрільба рою Йоцика Кмітливого	274
Ой у місті червона доріжка...	275
Самозаспокійлива пісенька учасників масованого лайнообстрілу високого паркану найелітнішої гімназії Каштановграда	276
Пісенька-зізнання про лайнообстріл митниці	276

Танцюймо, хлопці, «Дристунця»!	277
Мерщій хай крешеться весна!	278
Якщо це й культура «шіт», то з трипільських ще решіт	279
Маршова прощальносвітня	280
І ЗНОВУ В УКРАЇНІ	281
Повертатися в Україну	281
5 год. 30 хв. Прокидаюсь з радіо вкраїнським	282
Мимочасове	283
Поет	285
Про куплене безсмертя сюжетик невмирущий	286
Про Тимошеву смерть	289
Риторичне	291
Генеральська недодача	292
Втікавши від свободи	292
«Я — ви-ти-ран...» (заклучна пісенька фальшивого концерту)	293
Утечі від покликання	294
Ніч народження спічрайтера	295
До свинопаса, людство?	296
Випасання уяви	297
Пастух сновидінь	297
Від віршів не втекти	298
Може, варто зізнатися хоч би самому собі?	299
Атлантидно	300
О невідомосте свідомо!	301
Сенсар	302
Міс гуртожитку номер тринадцять	303
ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ:	
«...А ДУМОФОРМИ, ЯК ВІДОМО, НЕ ЗНИКАЮТЬ»	
Лист письменника-фантаста Віктора САВЧЕНКА до поета Михайла СТРЕЛЬБИЦЬКОГО	305

Літературно-художнє видання

**Стрельбицький
Михайло Петрович**

ШКОЛА ПЕРЕПИТУВАНЬ

Вірші, цикли

Друкується в авторській редакції

*Коректор О. Михальчук
Комп'ютерна верстка Д. Осадчого
Технічний редактор Г. Купренюк*

*В оформленні книжки використано малюнки Катерини Дідик
і трипільську символіку*

Видавництво та друк
державного підприємства
«Державна картографічна фабрика»
21100, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 19
Тел.: 51-33-77, 51-32-96.
E-mail: dkf@vn.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників
та розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 869 від 26.03.2002 р.

Підписано до друку 17.11.2009 р. Формат папери 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Arial. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 18,66.
Ум. фарб.-відб. 18,66. Обл.-вид. арк. 14,48.
Тираж 1000 прим. Зам. 9189.